Celje, četrtek 30. dec. 1954

LETO VII. — ŠT. 52 — CENA 20 DIN

Izdaja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Uredništvo, Celje, Titov trg 1. Pošt. pred. 125. Tel. 20-97. Ček. račun 620-T-250 pri NB FLRJ v Celju. — Tisk Celjske tiskarne. Četrtletna naročnina 125, polletna 250, celoletna 500 din. — Izhaja vsak petek. Poštnina plačana v gotovini.

Savinjski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA IN SOSTANJSKEGA OKRAJA

Z novim letom nova ime lista

Spet smo na pragu novega leta, ki se je delovnim ljudem, zatopljenim v delo, približalo kar neopazno in hitro. Tako so tudi v našem uredništvu dnevi in tedni ob delu in skrbi za list hitro potekali, da celo brzeli, in bi nas skorajda prehiteli, da nismo zadnje dni pošteno zgrabili za delo. Znašli smo se ob koncu leta skoraj malce utrujeni in razrahljanih živcev, vendar zadovoljni in z zavestjo, da je list v letošnjem letu napravil krepak korak naprej. To ni samo naša trditev, preveč bi bili neskromni, temveč so to predvsem ugotovitve naših naročnikov in bralcev. To potrjuje tudi vedno večje število novih naročnikov, ki so se na list naročili med letom.

Kaj smo storili v letošnjem letu, da je naš list postal med ljudmi tako priljubljen? Povečali smo obseg od 4 na 6 ter dalj časa že kar na 8 strani. Ne bi naštevali vsega, kar naše bralce v listu privlači. Kot lokalni list prinaša predvsem politično, gospodarsko in kulturno problematiko s področja Celja in širše okolice, ki zajema področje od avstrijske do hrvaške meje ter od Pohorja do Save. List je potreben vsem aktivnim političnim delavcem in naprednim ljudem, zlasti še na podeželju, ker jih seznanja o vseh važnih političnih, gospodarskih in kulturnih dogodkih na našem področju. Vrsta dobrih sodelavcev in dopisnikov seznanja javnost tudi o vseh ostalih vprašanjih našega družbenega življenja. V njem ste zasledili vsak teden zunanje politični pregled dogodkov v svetu, zanimive potopise, poleg uvodnikov na prvi strani pa še pestre in zanimive članke z vseh področij našega življenja in drobne novice, katere naši bralci prav pridno prebirajo. Zanimiva stran je bralce kratkočasila z zanimivimi ter šaljivimi prispevki v besedi in sliki. Posebnost za naš list pa so bile »Celjske bodice«, v katerih smo na satiričen in šaljiv način žigosali negativne pojave v našem družbenem življenju. Ogromna večina naših bralcev jih je z veseljem spremljala in odobravala. Žal pa je bilo tudi nekaj takih, ki so se neupravičeno jezili nanje, misleč, da so preveč žaljive ter da so v njih bodice uperjene tudi osebno proti njim. Ti naj nam oproste, list pa bo še nadalje bičal vse škodljive in negativne pojave, saj je to ena osnovnih njegovih nalog. Sportniki so tudi letos prišli na svoj račun, saj jih je list iz tedna v teden seznanjal o vseh športnih dogodkih na našem terenu.

Za te uspehe moramo biti hvaležni v prvi vrsti našim sodelavcem in dopisnikom, ki so nam vse leto nesebično pomagali in s svojimi prispevki bogatili list. Tudi število dopisnikov je letos precej naraslo, v sedežih bodočih komun pa bo list imel vsaj po enega dopisnika, ki bo obveščal javnost o dogodkih s področja komune.

Kakor povsod, je tudi pri našem listu bila osnova za uspešen razvoj dokaj dobro finančno stanje lista. Znano je, da listi ne morejo kriti svojih izdatkov iz naročnine, z drugimi besedami listi potrebujejo denarne podpore. Naš list je v tem pogledu imel še kar srečno roko, saj sta mu Okrajni ljudski odbor in Ljudski odbor mestne občine Celje prispevala primerno subvencijo. Dokaj izdatno pomoč pa je sprejel tudi od naših delovnih kolektivov, ki so ga podprli z oglasi. Na žalost pa so še kolektivi, ki imajo do svojega glasila kar preveč mačehovski odnos, ali pa ga celo skušajo bojkotirati, ker se jim je morda kaj »zameril«. Naša dolžnost je, da se vsem našim mecenom na tem mestu zahvalimo.

Na kraju še nekaj besed o novem naslovu lista. Z razvojem socialistične demokracije, ki terja nujen prehod v komune, ki bodo že v začetku prihodnjega leta postale stvarnost, bo tudi naš list — kot glasilo SZDL — imel širšo in globjo vlogo, postal bo resnična ljudska tribuna delovnih ljudi. Zato je uredništvo sklenilo z novim letom spremeniti dosedanje ime lista, ki kakor kaže ni bilo niti najbolj posrečeno izbrano ter bi sedaj, s porajanjem komun, ne odgovarjalo več potrebam in razvoju našega časa.

Na razpisano anketo smo sprejeli mnogo najrazličnejših, med njimi tudi pametnih predlogov, vendar se je uredništvo sporazumno z okrajnim odborom SZDL odločilo, da bo list z novim letom dobil zopet svojo staro ime. Preimenoval se bo v Celjski tednik. Ta naslov je med ljudmi še vedno priljubljen ter ga še danes mnogi tako imenujejo. S tem bomo zadovoljili celjske naročnike in bralce, na katere odpade skoraj polovica naklade lista. Hkrati pa upamo, da bomo ustregli tudi bralcem v ožji in širši okolici, saj je Celje, kjer list izhaja, njihovo politično, gospodarsko in kulturno središče ter hkrati središče celjske skupnosti bodočih komun. S tem bomo odstranili vse očitke, češ, da je to list samo za Savinjsko dolino.

Zato se nadejamo, da bodo po njem odslej bolj z veseljem posegali tudi ljudje s kozjanskega, obsotelja, konjiške in šmarske okolice, ki so zaradi sedanjega naslova, kakor pravijo, list odklanjali.

Še enkrat vsem sodelavcem, dopisnikom in podpornikom iskrena hvala!

Tone Maslo

ZVEZNI LJUDSKI POSLANEC IN PREDSEDNIK SZDL ZA OKRAJ CELJE TOVARIŠ FRANC SIMONIČ:

V prihodnosti bo treba posvetiti več skrbi delovnemu človeku

ki je več kot eno desetletje delal predvsem za bodoče pokolenje

Mislim, da si še nikoli doslej po osvoboditvi nismo tako sproščeno in prisrčno čestitali ob koncu leta za dosežene uspehe ter da si še nikoli nismo tako veselo, ponosno in s prepričanjem zaželeli kar največ uspehov, sreče in zadovoljstva v novem letu, kot si to lahko vsi jugoslovanski delovni ljudje čestitajo letos. Zato imamo vsekakor mnogo upravičenih in tehtnih razlogov. Najvažnejši pa je vsekakor ta, da lahko ob zaključku letošnjega leta z večjo gotovostjo kot kdajkoli doslej rečemo, da smo veliko prispevali k utrditvi miru v svetu ter mirnemu sožitju med narodi in državami. Najvažnejše pa je vsekakor to, kar nas navdaja ob teh uspehih, da je naša domovina, socialistična Jugoslavija tista, ki ima pri teh uspehih ogromne zasluge. Kljub mnogim negativnim težnjam in nevarnostim, ki jih povzroča že sam obstoj dveh nasprotujočih si strahovito oboroženih blokov, kljub težnjam, da bi o važnih mednarodnih vprašanjih, o usodi malih in zaostalih državah, odločale predvsem in samo velesile, v svetu vedno bolj zmaguje odločna volja narodov, držav ter organizacij za mirno sožitje in enakopravnost med narodi ter ustvarjanje boljšega življenja za delovnega človeka. Ogromna večina ljudi v svetu se danes že v polni meri zaveda, da obstoj in krepitev nasprotujočih si blokov v končni liniji pomeni vojno. Vojna pa bi spričo današnje oborožitve v najmanjši meri poleg mučenja ogromnega števila človeštva pomenila uničenje vsega, kar je človeštvo ustvarilo v dolgih stoletjih.

Tudi v tem letu je bilo mnogo težav, kot pač vsako leto doslej, s katerimi smo se morali pri nas spoprijazniti in jih reševati. Največje in najbolj pereče so bile vsekakor pri ustvarjanju materialnih pogojev za boljše socialistično življenje, za razvoj našega gospodarstva ter na področju ustvarjanja in nadaljnega uveljavljanja socialističnih odnosov. Poleg tega pa smo se tudi v letošnjem letu izrazito aktivno borili na mednarodni areni za mirno ustvarjalno ter koristno sodelovanje med narodi ter mirno reševanje vseh mednarodnih sporov in problemov. Ko ob koncu leta, kot običajno, pregledujemo rezultate, smo lahko ponosni na dosežene uspehe, čeprav nismo povsem zadovoljni z njimi. Doma smo mogoče v letošnjem letu včasih preveč mislili in delali za bodoče rodove, premalo pa za sedanjega, živega delovnega človeka, ki že pravzaprav več kot eno desetletje dela predvsem za bodoče pokolenje. V prihodnosti bo potrebno posvetiti prav temu našemu človeku več skrbi in pozornosti.

Posebno veliki, za vsakega našega človeka izredno važni, pa so uspehi, ki smo jih dosegli v sodelovanju s svojimi sosedi in na mednarodnem poprišču. Malo je držav in narodov, ki bi se lahko ponašale s takimi uspehi na področju mednarodnega sodelovanja in borbe za mir, kot se lahko ponaša naša domovina. Že v lanski novoletni poslanici nam je tovariš Tito med drugim z velikim prepričanjem napovedal mirnejše sožitje in sodelovanje med narodi ter še večji napredek v demokratizaciji celotnega našega družbenega življenja. Rezultati sami pa so že mnogo večji kot smo mogli pričakovati.

Nevarnost kakršnegakoli napada iz vzhoda na Jugoslavijo je bila sicer že v začetku letošnjega leta bistveno manjša kot v preteklih letih. vendar je prav ta skupna nevarnost vedno tesneje povezovala tri države: Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo.

V letošnjem letu je prišlo do še boljšega in pristnejšega sodelovanja na gospodarskem, političnem, kulturnem in vojaškem področju. Osnovo za nadaljnje še tesnejše sodelovanje, predvsem pa možnosti za še uspešnejšo borbo za pravični mir v svetu pa daje balkanski pakt, ki so ga te tri države v veliki meri prav po iniciativi Jugoslavije sklenile. Važno je, da ima ta pakt, v kolikor se tiče sodelovanja in pomoči na vojaškem področju, predvsem in samo namen ohraniti mir in enotni nastop proti eventuelnemu napadalcu.

Ker po drugi svetovni vojni, po likvidaciji hitlerizma in fašizma, niti zahodni niti vzhodni naši zavezniki iz časov vojne, niso hoteli pravično rešiti tržaškega vprašanja, je ta problem ves čas po drugi svetovni vojni predstavljal predmet medsebojnih sporov, nenormalnih odnosov predvsem pa čestih neopravičenih napadov Italije in nekaterih predstavnikov zapadnih držav na Jugoslavijo. Jugoslavija, ki je v času vojne in še posebej po vojni neštetokrat dokazala in to za ceno velikih žrtev, da je pripravljena vsa sporna vprašanja reševati na miren način, je tudi tokrat predlagala naj se žarišče spora med Italijo in Jugoslavijo čim pravičneje in na miren način reši. Tržaški sporazum, ki je bil dosežen z velikimi žrtvami, ki jih je Jugoslavija dala, je prvi primer, kako naj bi narodi in države na miren način reševale nerešena vprašanja in medsebojne spore. Zelo važno je, da smo s tem sporazumom omogočili ne samo mirno sožitje in tesnejše stike ter sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo, temveč smo s tem tudi znatno utrdili mir v svetu, ker smo s sporazumom odstranili jedro medsebojnih sporov in žarišče za hladno vojno v tem občutljivem delu Evrope. Pravični, objektivni in demokratični principi, ki jih je naša država vedno in povsod v mednarodnih odnosih in na mednarodnih forumih uveljavljala, pa so v svetu dobivali vedno več pristašev. Večina ljudi v svetu želi to, kar želimo mi: — mirno in enakopravno sodelovanje ter svobodni čimhitrejši napredek in razvoj vsake države in vsakega naroda. Mir je postal cilj, za dosego katerega se odločno in zavestno borijo desetine in desetine milijonov ljudi v svetu. Taka situacija in pa delna sprememba politike v SZ po Stalinovi smrti je pripomogla k temu, da so vzhodnoevropske države na čelu s SZ med letošnjim letom naši državi ponudile normalizacijo medsebojnih odnosov. Mi smo seveda dosledni mirnemu sodelovanju in reševanju vseh sporov v interesu miru in našega še hitrejšega napredka na to pristali. Naša želja, ki jo bomo skušali uveljaviti v teh odnosih je, da bi tudi s temi državami na temelju enakopravnosti, svobode in neodvisnosti naše države čim tesneje sodelovali na vseh področjih. Če je praksa, prav naše države v odnosih z zapadnimi državami pokazala, da je možno uspešno in koristno sodelovanje med državami z različno notranjo ureditvijo in z različnimi ideološkimi principi, potem je vsekakor možno tako prakso uveljaviti tudi v odnosih z vzhodnimi državami, predvsem, če bodo predstavniki teh držav to prav tako iskreno želeli kot mi.

Največji uspeh letošnjega leta, ki je vsekakor svetovnozgodovinskega pomena, pa predstavlja obisk tovariša Tita dvem daljnim azijskim, toda prijateljskim državam Indiji in Birmi. Že dosedanji medsebojni razgovori in enotna stališča tov. Tita in predsednika indijske vlade g. Nehrua kažejo, ne samo, da se bodo še bolj utrdili prijateljski stiki in sodelovanje teh držav z Jugoslavijo, temveč, da se bodo vse miroljubne sile sveta, vsi narodi in vse države, ki želijo in zahtevajo mir ter še uspešnejši in hitrejši napredek, v bodoče še odločneje borile proti vsakemu izkoriščanju, napadalnosti ter proti vsem imperialističnim težnjam. Te sile, taki ljudje pa so povsod na področju enega kot drugega bloka. In prav zaradi tega bo borba za mir še uspešnejša. Jasno je, da te miroljubne sile ne rabijo nobenega svojega organiziranega bloka, ker sta že dva preveč, saj predstavljata nevarnost za novo, še hujšo vojno, kot so bile one, ki smo jih preživeli.

Enotnost in prisrčnost, s kakršno sprejemajo v Indiji tovariša Tita in člane naše delegacije, pa ponovno dokazuje, da je Jugoslavija v svetu znana kot socialistična, svobodna, nedvisna in miroljubna država, ki ni sama, temveč, da tako kot mi, hočejo uveljavljati medsebojne mednarodne odnose milijoni delovnih ljudi. Vsekakor je delež, ki ga je Jugoslavija v borbi za mir po osvoboditvi dajala, ogromen, toda uspehi, ki so bili v tem pogledu še posebej doseženi v letošnjem letu so presegli vsa pričakovanja in dokazali, da žrtve in napori niso bile zaman. Ne samo, da na mejah naše socialistične domovine ni več take nevarnosti za oboroženе napade, kot je bilo to prejšnja leta, temveč so dani pogoji za to, da z vsemi državami dosežemo dobre sosedne odnose, če bodo predstavniki teh držav to prav tako iskreno želeli kot mi. Prav ti uspehi, prav ta situacija, pa nam v prihodnjem letu daje še lepše perspektive. Verjetno se bomo lahko še bolj aktivno posvetili mirni izgradnji socialistične domovine, predvsem izboljšanju življenjskih pogojev naših delovnih ljudi, kar v glavnem tudi družbeni načrt za leto 1955 nakazuje kot najvažnejšo nalogo.

V takih prilikah se bomo tudi mi na področju celjske skupnosti še odločneje lotili nalog, ki nam bodo omogočile, ko bodo izvršene, boljše in lepše življenje. Teh nalog ni malo. Predvsem se moramo zalagati, da bodo komune čimprej zaživele. S tem bomo še bolj utrdili samoupravljanje in zadejali dokončen udarec birokraciji. Vse to pa bo omogočilo, da bomo uspešneje in hitreje premagovali zaostalost v kmetijstvu, da bodo osnovne kmetijske panoge pri nas — živinoreja in sadjarstvo sorazmerno pogojem prav tako kot je hmeljarstvo — omogočale, da bodo kmečki delovni ljudje skupno z delavci iz naših obratov in tovarn ta lepi del slovenske zemlje spremenili v predel, kjer bo tudi za kmeta, za vse delovne ljudi življenje boljše in lepše. V prepričanju, da bo prav zaradi položaja, ki ga Jugoslavija zavzema v svetu, mnogo laže v miru reševati tudi naše notranje težave in naloge, kar bo omogočilo še uspešnejše in hitrejše socialistično življenje, je prav, da si še posebej iskreno in od srca želimo mnogo uspehov, mnogo sreče in zadovoljstva v letu 1955.

Fr. Roš:

ZA NOVO LETO

In spet koledník nam stoji pred vrati,
za leto dni starejšega obraza,
je v lanskih škornjih z novimi podplati,
žari mu v zimi nos, zardel od mraza:

»Kaj naj vam voščim? Ste kaj radovedni?
Smejali boste se na moje želje?
Imeli boste vse, česar ste vredni,
kar si sami ustvarite v veselje!

Močni ste, ne verujete v usodo
in vse postavljate na lastne sile,
krepko ste izkovali si svobodo,
da ni jih viher, ki bi jo zlomile.

Spet v novo leto vam korak zapoje,
naj delo vodi ga od zmage k zmagi,
naj v miru najde svet poti si svoje
na srečo vsem in domovini dragi!«

VSEM DELOVNIM LJUDEM, VSEM VOLIVCEM, VSEM ČLANOM MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ, DELOVNIM KOLEKTIVOM TOVARN, USTANOV IN PODJETIJ, VSEM POLITIČNIM AKTIVISTOM, JAVNIM IN KULTURNIM DELAVCEM ŽELIMO

srečno, zadovoljno in uspehov polno novo leto 1955

HKRATI ŽELIMO, DA BI PRIHAJAJOČE LETO BILO POLNO DELOVNIH ZMAG V DOBROBIT NAŠIH NARODOV IN UGLED NAŠE DRŽAVE V SVETU.

ISTOČASNO SE ZAHVALJUJEMO DELOVNIM LJUDEM OKRAJA CELJE ZA POŽRTVOVALNOST, NJIHOVO VISOKO ZAVEST IN PRIPRAVLJENOST NA VSAKE ŽRTVE V KORIST NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE V LETU 1954!

OKRAJNI KOMITE ZKS CELJE
OKRAJNI LJUDSKI ODBOR CELJE
OKRAJNI ODBOR SZDL CELJE

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955

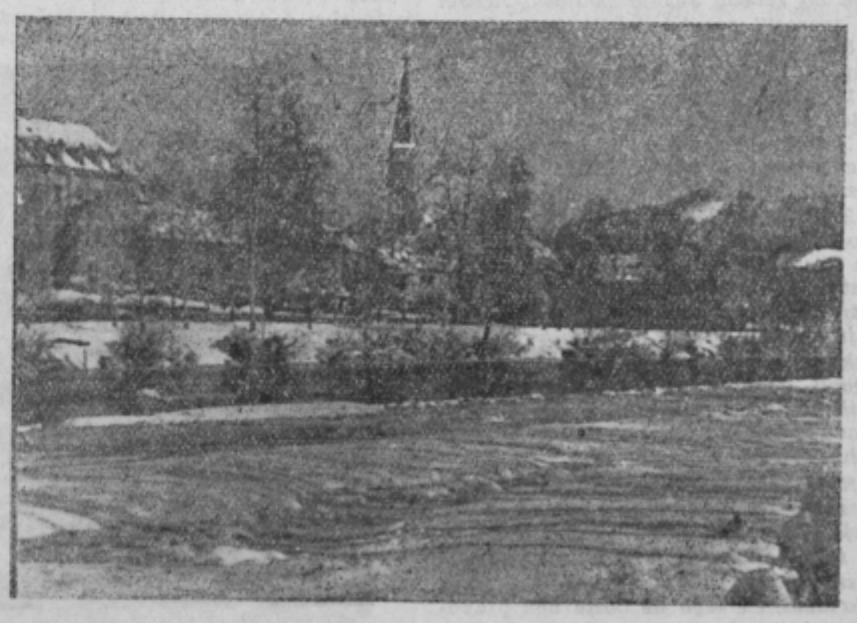

želimo vsem našim naročnikom, bralcem in sodelavcem ter se jim zahvaljujemo za naklonjenost in sodelovanje v minulem letu

Uredništvo in uprava Savinjskega vestnika

Pogled po svetu

Novoletni uvodniki se že več let pišejo v znamenju vprašanja, kako bo z mirom na svetu, kako se bo sukala svetovna politika, v znamenju miru ali vojne. Bilanca letošnjega leta ni kaj prida razveseljiva, saldo govori za oboje, za tiste, ki delajo in zaupajo v mir, in za tiste, ki pripravljajo vojno, da bi ohranili mir. Ameriški zunanji minister Dulles je na družinski konferenci ameriških držav v Braziliji nedavno tega izjavil, da se boj med blokoma zdaj vse bolj usmerja na svetovno gospodarsko tekmovanje. Ne vemo, ali je hotel s temi besedami poslati v svet golobčka miru, vemo pa, da je oboroženi obračun toliko bližji, čim bolj zagrizena je gospodarska tekma med silami sveta. Tudi ne vemo, kaj naj bi pomenil umetni satelit, ki ga menda pripravlja ameriško obrambno ministrstvo. Spremljal bo zemljo zunaj njene atmosfere, ustvarjen z materialom, s katerim razpolagajo vsi rodovi ameriške vojske. Ali ga snujejo zato, da bi sodil gospodarsko tekmo med bloki?

Tudi angleški zunanji minister ni bil preveč miroljuben v svojem zadnjem govoru v Spodnjem domu. ZEZ naj bi jamčila za tako obliko varnosti, da bi nikoli ne bilo treba kontinenta — Evropo — zapustiti in ga nato spet osvoboditi. Hvalil je novo orožje, ki ga bo v kratkem dobila vsa atlantska vojska. In ker je na koncu dejal, da SZ še vedno ne misli resno, kadar govori o svoji miroljubnosti, je menda vsakomur jasno, da ni imel namena reševati vozla, ki žuli svet, brez meča.

Neimenovani Britanec iz zunanjega ministrstva pa je v teh dneh izjavil, da Anglija nikoli ni mislila priznati Čangkajška in da je zanjo edina zakonita vlada v Pekingu. To je glede na Nutingovo bombo v OZN pomirljiva izjava. Sicer pa se te dni vsi zunanjepolitični članki vrte okoli pariških sporazumov. Podoba je, da zapadni svet ni pričakoval takih težav v pariškem parlamentu. Zato se tudi vse obrača na Burbonsko palačo in od ponedeljske seje pričakuje nekako novo razdobje povojne svetovne politike. Naj se zgodi že karkoli v tem klasičnem parlamentu, v prihodnjem letu ni treba pričakovati nobenih bistvenih sprememb, ker zanje ni bistvenih pogojev. Toda vendarle ni vseeno, kako se bodo zastopniki francoskih strank odločili. Mendès France je vse to povezal z obstojem svoje vlade, ki ima hude nasprotnike na skrajni desnici in levici. Če ne doseže večine, bo štel to kot nezaupnico vsemu svojemu delu. Proti ratifikaciji se je izjavil tudi Daladier, in sicer zaradi nemške oborožitve, češ da nima jamstva, kakšno stališče bo nemška vojska zavzela v prihodnosti. Britansko zunanje ministrstvo je takoj izjavilo, da nemška oborožitev ni več vprašanje. Vprašanje je samo, kako se bo Nemčija oborožila. Vrglo je na mizo tudi najtežji adut: če Francozi ne bodo znali ceniti ZEZ, tudi Anglija ne bo držala svojih čet na kontinentu. Položaj je torej izredno dramatičen in ne kaže, da bi napetost kmalu popustila. Kdor torej ob novem letu premišljuje o miru in o vojni, lahko zaključi, da bo razlogov za živčno in hladno vojno za naslednje leto še dovolj ostalo. Veliko večjega pomena je delo tistih državnikov, ki ne računajo z vojno kot sredstvom za uravnavanje mednarodnih sporov. Delhijski komunike o razgovorih med predsednikom Titom in Nehrujem je pravo učno sredstvo za miroljubno politiko.

Mi trenutno tudi nismo ravno navdušeni nad nemško politiko. Med tem ko nam je Velika Britanija dovolila plačilne olajšave, smo naleteli pri Nemcih na velike težave. Podoba je, da se Nemci zanašajo na svojo gospodarsko hiperpotenco, ne da bi čislali naš moralnopolitični kapital. Naštejmo k tem še nekaj drobnih novic: Šef Neodesturja, Ben Jusuf, se noče ukloniti francoskim predlogom o ureditvi Tunisa. Francozi bi radi obdržali policijo in sodnijo. To se sicer da razumeti, toda kje je potem tuniška suverenost? V kehi. Arabska liga bo seveda Jusufa podprla. Alžirci so zaprosili azijske države za podporo v boju proti Franciji: Indijo, Pakistan, Ceylon, Burmo in Indonezijo. Torej vse tiste azijske države, ki se bore za utrditev svoje neodvisnosti. Časniki še niso pozabili na bivšega guatemalskega predsednika Arbenza, ki je zbežal v Mexico, zdaj pa se je naselil v Švici. V ZDA pa levičarstvo preganjajo ne samo v Guatemali, marveč tudi v državah ob Missisipiju. Od KP ZDA terjajo registracijo: registrirala naj bi se kot »stranka pod ruskim nadzorstvom«. Najraje bi imeli povsod nekako tak položaj kakor v Iranu, kjer je šah Riza Pehlevi izjavil, da bo z vojsko nadzoroval politično življenje zato, da bo njegova vlada ostala vedno na strani ZDA in zahodnih sil.

Naj obračamo kakorkoli, edini izhod iz zmede in zapleta je strpnost in sožitje. Vsak ima svoje apetite, vsak pa bi se nekaterim od njih moral na ljubo sosedom odreči. To velja za Orient in Okcident. Če tega ne bosta oba pravočasno priznala in spoznala, bo za ves svet veljala Li-tai-pojeva »Zdravica o tugi«, ob novem letu morda tisti dve vrstici, da je »boljši vina poln bokal, kakor tisoč praznih glav.«

T. O.

S seje Okrajnega odbora SZDL Celje

Povečanje proizvodnje, dvig standarda in utrditev gospodarske neodvisnosti

Osnovne značilnosti družbenega plana za leto 1955

V soboto 25. t. m. je bila seja Okrajnega odbora SZDL za okraj Celje, na kateri je predsednik okrajnega odbora SZDL in zvezni ljudski poslanec, tovariš Franc Simonič govoril o osnovnih načelih družbenega plana za leto 1955. Iz njegovega govora povzemamo nekaj osnovnih misli:

Družbeni načrt za leto 1955 temelji na uspehih, ki smo jih dosegli v prejšnjih letih, predvsem pa v letošnjem letu, in zasleduje v glavnem tri osnovne principe: povečanje proizvodnje in storilnosti, dvig standarda in utrditev gospodarske neodvisnosti.

Najvažnejše, kar predvideva družbeni plan za prihodnje leto, je nov sistem nagrajevanja, ki bo v prvi vrsti upošteval storilnost dela. Storilnost bodo po podjetjih merili na podlagi postavljenih norm in normativov. Zato bodo morala podjetja že sedaj, pred sprejetjem plana skrbeti, da bodo norme pravilno postavljene. Dokler podjetja ne bodo postavila norm, bodo plačevala po starem načinu. Zato bo naloga organizacij ZK, sindikatov in SZDL, da bodo spodbujale vodstva podjetij za čim hitrejše postavljanje novih tarifnih pravilnikov in pravilnikov o normah. Pri postavljanju norm bodo imeli važno vlogo okraji in republike, saj bodo tam ustanovljene posebne komisije za izvedbo novega plačnega sistema. Pomagale bodo podjetjem pri sestavljanju tarifnih pravilnikov in jih opozarjala na napake.

Uredba o nagrajevanju bo stimulirala proizvodnjo. Tisti, ki bo boljše delal, bo tudi več zaslužil. Družbeni plan pa predvideva tudi povečanje plač za 8 %. Kot kaže, bo okrajni družbeni plan sprejet konec decembra ali v začetku januarja in do takrat bodo morala podjetja določiti pravilne norme, da bo čim prej stekla proizvodnja po novih normativih, kar bo povečalo storilnost.

Družbeni plan posveča več skrbi in pozornosti delovnemu človeku, saj predvideva tudi dvig standarda. Načrt vsebuje dvig kmetijske proizvodnje, in sicer predvideva za kmetijstvo 16 milijard dinarjev, od tega 7 milijard in 600 milijonov dinarjev za nabavo sredstev predelovalne industrije in za izgradnjo objektov za močna krmila. Fond za pospeševanje kmetijstva bo imel na razpolago 4 milijarde dinarjev. Razen tega predvideva načrt še 13 milijard in 600 milijonov dinarjev za ostalo kmetijstvo.

V kmetijstvu predvideva načrt razne olajšave. Amortizacija bo znižana za 20 %, KZ in KDZ pa bodo oproščene plačevanja amortizacije. Noben kmetijski obrat ne bo več plačeval davka na osnovna obratna sredstva. Tudi dodatna dohodninska lestvica se bo znižala. Davka na dobiček bodo oproščene vse zadružne organizacije in podjetja razen trgovskih podjetij OZZ. Socialno zavarovanje v kmetijstvu znaša le 10%, obresti na obratna sredstva pa 1 %. Poleg tega bodo imele tudi republike in okraji sklad za pospeševanje kmetijstva, ki bo sestavljen iz dohodnine, in sicer se bo vanj odvajalo 5—25 % osnovne ali dopolnilne dohodnine.

Da bi se omililo pomanjkanje stanovanj v industrijskih središčih, predvideva družbeni plan, da bodo rudniki uporabili polovico dobička za gradnjo stanovanj ter bodo na dobiček nižje obdavčeni. V stanovanjske fonde, ki bodo ustanovljeni pri republikah, okrajih in komunah, bo šlo 3% vseh dohodkov gospodarskih organizacij, kar bo znašalo v vsej državi okrog 11 do 14 milijard dinarjev, za stabilizacijo tržišč ter da bi bili manj odvisni od raznih vremenskih neprilik, predvideva načrt pri zvezi, republikah, okrajih in komunah rezervni sklad, v katerega bodo gospodarske organizacije vlagale 6 % vseh dohodkov. V tem skladu se bo ustvarilo v merilu vse države okoli 55 milijard dinarjev.

Načrt predvideva tudi maksimiranje cen nekaterim surovinam, polizdelkom in produktom ter regulacijo izvoza, oz. kontingentiranje nekaterih izvoznih artiklov. Tako ne bo mogel izvoz več vplivati na domače tržišče in cene. Za nove investicijske graditve pa bo treba iskati dovoljenje Zveznega izvršnega sveta. Vse to so elementi, ki zagotavljajo boljši življenjski standard delovnih ljudi.

Proizvodnja električne energije bo po načrtu v prihodnjem letu narasla še za nadaljnjih 14%, v termoelektrarni v Šoštanju pa bodo izgradili 3 agregate. Proizvodnja premoga bo narasla za 8 do 9 % ali za 1 milijardo ton. Plan predvideva predvsem povišanje proizvodnje lignita za 50 % v primerjavi z letom 1953. Za rudnike so predvidene tudi razne uvozne ugodnosti za nabavo mehanizacije in sanitarnih naprav.

Ker so prometna sredstva tako zelo izkoriščena, da slab prevoz ovira izvršitev gospodarske dejavnosti, bodo v upravi železnic ustanovili poseben fond za izboljšanje prevoznih sredstev. Oproščena bo tudi plačevanja davka na dobiček. Načrt predvideva popravilo okrog 30 tisoč vagonov.

Da bi zagotovili standard, bodo prihodnje leto zmanjšane investicije za 4 %, povečane pa bodo investicije za izgradnjo kmetijskih objektov za 27 %.

Okraji bodo razpolagali z nekoliko višjimi sredstvi kot letos, vendar teh sredstev ne bodo vlagali v industrijske investicije, temveč le za investicije družbenega standarda kot na primer za ceste, šole, kmetijstvo, zdravstvo, stanovanja in elektrifikacijo.

V razpravi, ki je sledila, so si bili vsi edini v tem, da družbeni načrt za prihodnje leto omogoča boljše ekonomske pogoje, posebno še v kmetijstvu. Razpoložljiva sredstva, ki jih načrt predvideva, niso majhna, zato se bo treba potruditi, da bodo v okrajnem merilu, zlasti v kmetijstvu najboljše in smotrno izkoriščena. Najbolj važno vprašanje je brez dvoma storilnost dela, ki je večkrat odvisna od raznih faktorjev izven delovnega kolektiva, je poudaril tovariš Andrej Svetek, ki je postavil kot primer Železarno Štore, ko zaradi pomanjkanja električne energije ali zaradi prometnih ovir pri dobavi premoga in koksa ne more izvršiti svojih proizvodnih nalog. Nujno bi bilo urediti celjsko železniško vozlišče (ozko grlo) hkrati z regulacijo Savinje, čeprav tega zvezni družbeni plan za prihodnje leto ne predvideva. Zato se bo gradnja celjskega vozlišča verjetno nadaljevala iz sredstev republiškega vodnega sklada.

Ker je treba vprašanje storilnosti temeljitejše obdelati, so sklenili da bodo po novem letu sklicali sestanek predstavnikov vseh kolektivov, sindikalnih podružnic in delavskih svetov, na katerem bodo to vprašanje podrobno proučili, kar bo brez dvoma koristilo pri sestavljanju realnih normativov, ki bodo dvignili storilnost in omogočili tudi uspešno izvajanje družbenega načrta.

„Ljudski oder"

MLADINI ZA NOVOLETNO JELKO

Izredna marljivost, ki vlada letos pri amaterjih »Ljudskega odra« je vzrok, da daje le-ta po dveh premierah v istem mesecu še tretjo. Po vrstnem redu je to že letošnja četrta premiera. Gre za Kristine Brenkove »Igro o bogatinu in zdravilnem kamnu«, ki jo »Ljudski oder« poklanja našim najmlajšim za novoletno jelko.

Igro je postavila na oder naša znana igralka in mladinska vzgojiteljica učiteljica Angelca Sadarjeva. V spremni besedi v gledališkem biltenu ugotavlja poudarjajoč pomen gledališča pri vzgoji mladine, da je zadnji čas moči zabeležiti večjo produktivnost v proizvodnji potrebne mladinske dramske literature, da pa bi bil potreben še večji razmah vzporedno s prizadevanjem za uprizarjanje večjega števila otroških iger in po večji strokovni izobrazbi igrskih vodij. Ob teh ugotovitvah je »Ljudski oder« začel z »Igro o bogatinu in zdravilnem kamnu« uvrščati v svoj repertoar tudi mladinske igre.

V igri nastopajo poleg starejših članov »Ljudskega odra« (Vernik, Škorjančeva, Kos, Frecetova, Zupanova) predvsem mladina, med njo tudi deca tukajšnjih osnovnih šol.

»Ljudski oder« predvaja priljubljeno igro v povezavi z Društvom prijateljev mladine.

Izven tega razporeda jo ponovi še v nedeljo, 2. januarja popoldne ob 15,30. Vstopnice bodo na razpolago istega dne dve uri pred predstavo. Starši vljudno vabljeni, da pripeljete svoje malčke.

G.

Odpadni SVINEC kupimo vsako količino po najvišji ceni.
Odpadpromet Laško

S SKUPNE SEJE OLO CELJE

FORMIRANJE KOMUN — dokončen udarec birokraciji

KOMUNE BODO ZAČELE DELOVATI KONEC JANUARJA ALI V ZAČETKU FEBRUARJA. — DO TAKRAT JE TREBA IZVRŠITI VRSTO PREDPRIPRAV, ČE HOČEMO, DA BODO KOMUNE USPEŠNO ZAŽIVELE. — PREDLOG O USTANOVITVI KOMUN JE DOSTAVLJEN REPUBLIŠKI LJUDSKI SKUPŠČINI. — IMOBILIZACIJA DELA DOHODKOV V OKRAJU. — USTANOVITI BO TREBA VEČ OBRTNIH GRADBENIH OBRATOV. — HIGIENSKA TEHNIČNA ZAŠČITA JE V MNOGIH PODJETJIH POMANJKLJIVA. — KAMBRUS V ROGATCU BO TREBA OPREMITI Z UČINKOVITIMI ZAŠČITNIMI SREDSTVI. — DAJATVE ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE BODO POVEČANE ZA 1 %. — DODATNE PLAČE PROSVETNIM DELAVCEM, KJER SO ŽIVLJENJSKI POGOJI IZREDNO TEŽKI. —

V petek je bila pod predsedstvom predsednika Okrajnega ljudskega odbora Celje, tov. Rika Jermana, skupna seja okrajnega zbora in zbora proizvajalcev, na kateri so obravnavali več važnih vprašanj s področja okraja.

V imenu iniciativnega odbora za snovanje komun je poročal tovariš **Riko Jerman** in poudaril, da so predpriprave za formiranje komun v glavnem dobro potekale, razen na Vranskem, Šentjurju in Šmarju, kjer se volivci nekaj časa niso mogli odločiti, kje naj bo sedež komune. Na zborih volivcev so se ljudje dobro spoznali z vsebino komun, določili tudi jasne meje med posameznimi komunami in se izrekli za formiranje komun. Večjih nesoglasij pri razpravljanju o komunah ni bilo, za kar gre predvsem zasluga organizacijam SZDL, ki so uspešno izvedle politične priprave na terenu.

V razpravi je predsednik okrajnega odbora SZDL, tovariš **Franc Simonič** dal priznanje okrajnemu političnemu aktivu, ki je pokazal veliko razumevanje v pripravah za snovanje komun in s tem pokazal visoko demokratično in socialistično zavest. Formiranje komun bo dokončni udarec birokraciji. Razmejitve med okraji bodo reševali okraji v soglasju z republiko, zato bo treba predloge in zapisnike zborov volivcev na obmejnih področjih kot je to primer v Mariji Reki na meji celjskega in trboveljskega okraja dostaviti okrajnemu odboru v proučitev. Republiška skupščina bo na podlagi predlogov okrajnih skupščin izdala zakonita določila o spremembi sedanje teritorialne razdelitve na podlagi pooblastila zvezne ljudske skupščine. Iz teh razlogov bodo komune zaživele šele ob koncu januarja ali v začetku februarja. Do takrat pa bo treba rešiti še vrsto važnih vprašanj kot so statuti, kadri in prostori. Tovariš Simonič je poudaril, da se morajo priprave temeljito izvršiti, če hočemo, da bodo komune že v začetku dobro delovale. S tem bomo veliko pridobili v političnem in materialnem pogledu.

Po poročilih in razpravi sta oba zbora soglasno sprejela sklep, da se na področju okraja formirajo komune. Ta predlog bo dostavljen v odobritev republiški skupščini. Osnutki statuta pa bodo dostavljeni volivcem naknadno v razpravo.

Nato je predsednik gospodarskega sveta, tov. Miran Cvenk, pojasnil ukrep o imobilizaciji dela dohodkov v okraju. Zaradi izvedbe tega ukrepa je republiška skupščina povišala lestvico obdavčitve okrajem. Po tej lestvici se dvigne davek, ki ga plača okraj republiki od 24 na 50 %, kar predstavlja v celjskem okraju 766 milijonov dinarjev. Da bi okraj zadostil temu odloku, so se odborniki strinjali z ukrepi o blokiranju vseh skladov za investicije, o zmanjšanju kreditov v znesku 88 milijonov dinarjev, o zmanjšanju negospodarskih investicij za 68 milijonov dinarjev, o blokiranju gozdnega in vodnega sklada v višini 82 milijonov dinarjev. Soglasili so se pa v tem, da se že itak skromen stanovanjski sklad pri LOMO Celje ne odvzame, ravno tako tudi ne sredstva za samostojno razpolaganje pri podjetjih. Sklep o imobilizaciji so soglasno sprejeli, ker je ta ukrep potreben, če hočemo, da ustalimo življenjski standard in stabiliziramo tržišče.

Gradbeni inšpektor, inž. **Tone Drevenšek** je podal obširno poročilo o delu gradbene inšpekcije, v katerem je zajel vso problematiko inšpekcije ter poudaril, da mnoga gradbena podjetja še nimajo dovolj strokovnega kadra, da se delavci često menjavajo, kar vse neugodno vpliva na kvaliteto gradenj. Predlagal je, naj bi ustanovili več obrtnih gradbenih obratov, zlasti vsaka komuna bi morala imeti enega ali več takih obratov. Tudi gradbeni stroji večkrat niso dovolj smotrno izkoriščani ter se večkrat nenačrtno premeščajo iz gradbišča na gradbišče, kar zelo zvišuje gradbene stroške, večji stroji pa niso rentabilni za manjša gradbena dela. Odobravanje večjih gradenj bo še nadalje spadalo v pristojnost republiških organov, medtem ko bo pristojnost gradbenih inšpekcij za manjše objekte sčasoma prešla iz okraja na komune. V razpravi je prišlo do izraza tudi mnenje, da je treba elektrifikacijsko in cestno dejavnost skoncentrirati, da se doseže večji učinek, ne pa da se dalj časa dela na več krajih, kot je sedaj v praksi, s čimer se seveda dela povsod zavlačujejo.

Z zanimanjem so odborniki sledili tudi poročilu inšpektorja dela, tov. **Kleč Franca**, ki je nanizal vrsto uspehov ter še več pomanjkljivosti v naših podjetjih, ki premalo skrbe za tehnično in higiensko zaščito delavcev. Lep napredek v tem pogledu je dosežen v **Tovarni nogavic na Polzeli in v Pivovarni Laško**, kjer vladata vzoren red in čistoča. Dokaj pomanjkljivo higiensko tehnično zaščito imajo v **Tovarni barv v Ljubiji**, v **Tovarni lesne galanterije** v **Rimskih Toplicah** in v **Papirnici** v **Višnji vasi**. Mnoga podjetja še niso uredila instalacij, izolirala električne naprave in uvedla zaščitne naprave na strojih, kar zvišuje nesreče v naših podjetjih. V tovarni **Kambrus v Rogatcu** zaradi kremenčevega prahu (silicij) bolehajo skoraj vsi delavci na nevarni bolezni silikozi. Ker to podjetje oskrbuje domačo industrijo ter tudi izvaža, ne kaže podjetja zapreti. Zato so predlagali, da se okraj zavzame za to podjetje ter ga mehanizira in opremi z učinkovitimi zaščitnimi sredstvi. Poročilo je obsegalo tudi odnose delavcev do dela, delovni čas, dopuste, nepravilne odnose pri zaposlitvi žena, invalidov in vajencev ter malomaren odnos podjetij in uslužbencev pri izpolnjevanju delovnih knjižic. Odborniki so bili mnenja, da bi naj inšpekcija za delo večkrat na leto poročala o svojih ugotovitvah na zboru proizvajalcev. Proučevati bi morala tudi kvaliteto zaščitnih sredstev ter svetovati podjetjem, kaj bi prišlo praktično najbolj v poštev, da se zaščitijo delavci pred škodljivimi posledicami in nesrečami. V primeru, če bi podjetje tega ne upoštevalo, naj bi zbor proizvajalcev izvajal sankcije. Takemu podjetju bi blokirali sklad za prosto razpolaganje vse dotlej, dokler podjetje ne bi izvršilo predlaganih zaščitnih mer.

Na kraju so odborniki obravnavali še probleme Socialnega zavoda. Ker so sredstva Zavoda za socialno zavarovanje manjša od izdatkov, bi imel ta zavod letos okoli 15 milijonov dinarjev primanjkljaja, če ne bi razpolagal s 30 milijonsko rezervo iz prejšnjih let. Da bi se ta primanjkljaj v bodoče kril, bo treba spremeniti participacijo dajatev za socialno zavarovanje med okrajem in republiko v korist okraja od 10 % na 15,5 %, kar bo predstavljalo približno

(Nadaljevanje na 3. strani.)

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR Šoštanj

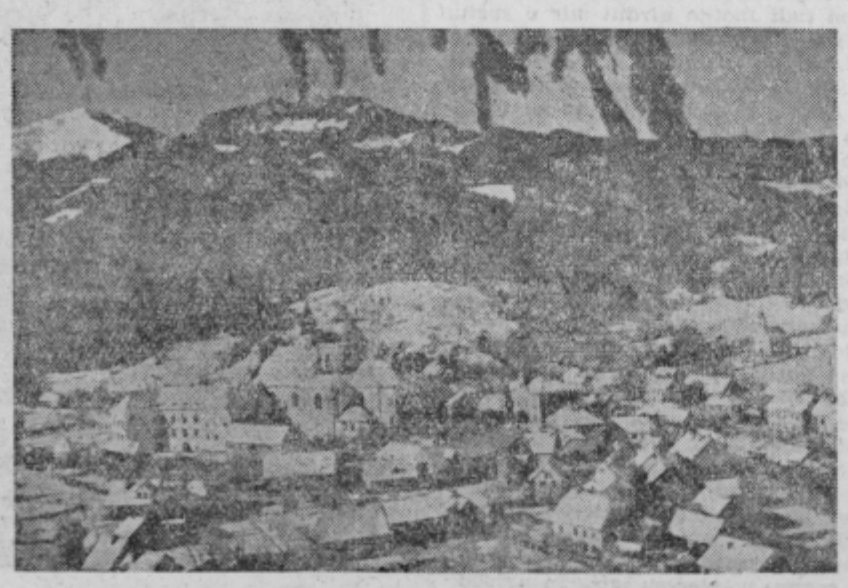

ČESTITA VSEM VOLIVCEM, DELOVNIM KOLEKTIVOM, KMETIJSKIM ZADRUGAM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1955

Petrček kupuje na veliko...

Peterček dobro ve kako ponosna je mamica nanj. Le poglejte ga, nagca, kako je lepo zalit in polnih rožnatih lic. Pa naj bo še tako okrogel in mehak, ko ga mamica po kopanju žgečka po golem trebuščku, mora Peterček vendarle imeti obleko, kot vsi drugi ljudje veliki in majhni. Toda čeprav je Peterček še zelo majhen fantek, pa vendar ve, kje z mamico kupujeta za njegovo garderobo. In kje? Pri »Volni« seveda.

Le poglejte ga. Kot pravi manekin si pomerja lepo volneno srajčko.

— Mamica! Lej, lej kako mi plistoja!

Si predstavljate kako bo Peterček čeden, ko bo nosil pri »Volni« kupljeno otroško perilo in oblekce...

VELIKE SKRBI ZARADI MAJHNIH LJUDI...

Kadar v družini pričakujejo novega člana, mine marsikatera urica v pogovorih tudi o tem, kako bo najmlajši oblečen.

— Da bi le bila punčka. Jej, dekletce je vendar tako prijetno oblačiti! — se prilizuje teta.

Takrat večkrat očetje postrani pogledajo svakinje, češ, mar dečkom ne pristojajo volančki, svila in rožice.

MANJ ROMANTIČNI, PA BOLJ PRAKTIČNI ČASI

V tistih »zlatih« starih časih je bilo baje vse tako lepo. Hm, kdo ve, če je bilo res.

Mamice v pričakovanju so se tiščale doma in skoraj niso stopile iz hiše. Čepele so v svojih kuhinjah in pletle, vezle in šivale. Želja obeh roditeljev je bila, da mora biti fant, ki bo nasledil očeta. Dolgi meseci so minili pri delu, in ko so bile vse srajčke, kapice in hlačke v modri barvi gotove, se je rodila nežna deklica. Zdaj so morale priskočiti na pomoč tete, ki so imele deklice in prinesle oblekce, ki so jih v omarah hranile za spomin. Večkrat je nesrečen slučaj terjal razočaranje in žalost. Oblekc sploh ni bilo treba. Stroški zastonj in morda so bile prav te oblekce krive, da otrok ni ostal živ. Namesto, da bi se veliko gibale, hodile na sprehod, so matere ždele doma in se ubadale s šivanko.

Danes materam to ni več potrebno. Ko nestrpni oče telefonično zve iz bolnišnice, da je dobil naslednika, ima še vedno dovolj časa, da kupi vse potrebno, ali pa zamenja garniturco rožnate barve za modro, če so jo že prej kupili. Žene nimajo posebnih skrbi zaradi tega. Ni jim treba napenjati oči in slabiti vid, ki je v času nosečnosti še toliko bolj občutljiv. Mirno se lahko držijo zdravstvenih navodil in razveselijo moža, sorodstvo z zdravim državljanom.

DANAŠNJA ŽENA S PLETENJEM ZAPRAVLJA DENAR...

Včasih so bile žene obsojene zgolj na kuhinjo in gospodinjstvo. Danes zavzemajo enake položaje v družbi kot možje. Vsaka služba, ki jo opravljajo, jim prinaša več dohodkov v času ki bi ga zapravile z izdelovanjem otroške garderobe. Še tako spretna žena ni kos strojem, ki izvršujejo ta dela ceneje in lepše. Šivanje in pletenje doma se dobesedno ne izplača več. Zastran romantike pa, križ čez njo, potrebna nam ni.

»VOLNA« VAM PRIHRANI ČAS IN NEPOTREBNE IZDATKE

Ker so danes otroci deležni veliko večje pozornosti, ker mamice želijo svoje malčke lepo in toplo obleči, ker se je uveljavil izrek, da ni lepšega kot je lepo oblečen otrok, je trgovsko podjetje »VOLNA« sklenilo urediti popolnoma nov otroški oddelek v prostorih, kjer je do nedavnega bil »Jugoreklam«. Ta oddelek je prvi te vrste v Celju in bo najmoderneje urejen. Ta trgovinica, kjer bo mogoče dobiti iz naše zaloge vse potrebščine za otroke v prvih dneh življenja in za navihančke, ki že pošteno trgajo hlače, se bo imenovala

„BABY“

V tej trgovini bodo naprodaj pleničke, garniturce za novorojenčke, garniturce za otrcke od 1 do 10 let, razna flanela za pleničke, razni mnogobarvni deserti, rožasti in črtasti, razne otroške odejce in volna v vseh barvah. Stek eničke za dojenčke, dudike in najrazličnejše igrače za najmlajše. Naprodaj bodo tudi vse vrste otroški vozički itd.

Otroški oddelek trgovskega podjetja „Volna“ „Baby“ bo odprt ob vstopu v leto 1955.

Mamice, pripeljite svoje malčke in si oglejte bogato zalogo v trgovini „BABY“!

Važno za bivše borce in aktiviste

Mnogi naši borci in aktivisti so zaradi sodelovanja v NOV ali zaradi političnega dela po osvoboditvi ostali brez zadostne strokovne kvalifikacije (izobrazbe). Zapustili so šole, ko so bili sredi učenja ali pa niti niso prišli do tega, da bi se začeli šolati. Po vojni pa tudi marsikdo od njih ni mogel pustiti svojega političnega dela ali oblastvenih funkcij in nadaljevati šolanje. Zato sta Glavni odbor ZB in CK ZKS sklenila, da tem zaslužnim borcem in aktivistom omogočita strokovno izobrazbo v posebnih strokovnih tečajih in šolah. Mnogi naši aktivisti in borci so si v teh šolah že pridobili strokovno znanje, drugi pa bodo imeli priložnost sedaj.

Organizirani bodo skrajšani tečaji oziroma šole za kmetijsko in gozdarsko stroko, kakor tudi za srednjo ekonomsko šolo, torej za tiste gospodarske panoge, kjer nam najbolj primanjkuje strokovnih kadrov.

Mestni komite ZKS Celje poziva vse zainteresirane borce in aktiviste, ki smatrajo, da imajo po svojem sodelovanju v NOB in aktivističnem delu po letu 1945 pravico do teh ugodnosti, da pošljejo najpozneje do 10. januarja 1955 na Mestni komite ZKS Celje, Kajuhova ulica 1, naslednje podatke: priimek in ime, leto rojstva, šolska izobrazba, sodelovanje v NOV in funkcije po osvoboditvi, kje je sedaj zaposlen in kot kaj ter v katero od navedenih šol bi se želel vpisati. Vsa podrobnejša navodila daje Mestni komite ZKS Celje, Kajuhova ulica 1.

PROSLAVA DNEVA JLA V ŽALCU

V torek, dne 22. decembra zvečer je bila v kinodvorani Doma Partizan proslava ob 13-letnici ustanovitve jugoslovanske armade. Ob tej priliki je govoril tov. Božiček, ki je na kratko opisal nastanek naše armade.

Na proslavi je bilo podeljenih pet odlikovanj in štiri pohvale najboljšim mladincem predvojaške vzgoje kmečkega in delavskega centra v Žalcu.

PARTIZANSKI DOM BODO GRADILI

V nedeljo je imela organizacija ZB NOV Ljubno ob Savinji svoj letni občni zbor. Udeležila se ga je tudi tovarišica Ulrih Atena, članica OO ZB Šoštanj. O delu organizacije je poročal dosedanji predsednik tov. Janež Anton. V minulem letu so bili člani precej delavni, saj so med drugim postavili tudi spomenik padlim borcem NOV na Rosulah. Sklenili so, da bodo v bodoče svoje delo še poživeli. Sprejeli so več pomembnih sklepov. Med najvažnejšimi je vsekakor postavitev partizanskega doma. Ta dom, ki bo stal na mestu porušene bivše Petkove gostilne, bo najlepši spomenik za partizansko Ljubno. Na predlog tovarišice Ulrih Atene pa bodo v novo zgrajenem domu odprli tudi muzej NOB za Zgornjo Savinjsko dolino.

Sklenili so tudi, da bodo posvetili vso skrb partizanskim otrokom. V ta namen so izvolili komisijo za zaščito partizanskih otrok. Do sedaj prejema že precejšnje število partizanskih otrok štipendije. Organizaciji želimo veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Formiranje komun — dokončni udarec birokraciji

(Nadaljevanje z 2. strani.)

60 milijonov dinarjev. Hkrati pa so odborniki osvojili predlog, da se dajatve za socialno zavarovanje povečajo še za 1% plačnega sklada podjetij. S tem bodo ustvarili sklad za izgradnjo ambulant in izboljšanje poliklinične službe. Predlog nekaterih odbornikov, da bi naj plačevali tisti kolektivi, ki imajo več obolenj, tudi večji prispevek za socialno zavarovanje, so ovrgli, ker je krivičen, saj so ponekod slabši delovni pogoji in je zaradi tega tudi obolenj več, hkrati pa bi s tem prizadeli enakopravnost žena, saj je znano, da žene bolujejo več kot moški, zlasti v zvezi z nosečnostjo in materinstvom.

Med sprejetimi odredbami in odloki so sprejeli tudi odlok o posebnih dodatkih prosvetnim delavcem v višini od 1.000 do 3.000 dinarjev na šolah, kjer so življenjski in delovni pogoji izredno težki. Teh šol je v okraju kar precejšnje število ter so razvrščene v tri stopnje. Odbornik iz Vitanja pa je predlagal naj bi okraj poslal izvršnemu svetu sličen predlog za dodatne plače zdravnikom v krajih, kjer so življenjski pogoji težki, ker le na ta način bi Vitanjčani dobili zopet zdravnika, katerega že dalj časa ni, čeprav je nujno potreben.

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM,
POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEM
DELOVNIM LJUDEM
ŽELI NOVIH ZMAG V LETU 1955

KOLEKTIV

Lesne industrije

MESTINJE

IZDELUJEMO ŠOLSKO OPREMO KVALITETNO,
SOLIDNO IN POCENI.
NA LASTNI ŽAGI
VRŠIMO USLUGE PO ZMERNIH CENAH!

Kmetijstvo in zadružništvo na Danskem

ZEMLJA JE EDINA ŽIVLJENJSKO VAŽNA SUROVINA DANSKE!

To je danski narodni izrek, zato ni čudno, da polagajo toliko pozornosti prav zemlji. Kruh je v zemlji, pravijo. Ni je mnogo in sama po sebi ni rodovitna, vendar je Danska, čeprav je to morda presenetljivo — ena izmed največjih izvoznikov produktov živilsko-predelovalne industrije na svetu. Povprečno izvažajo dve tretjini celotne vrednosti izvoza prav v kmetijsko prehranbenih artiklih, pa čeprav štejejo kmetje s svojimi družinami in poljskimi delavci boro četrtino prebivalstva. Gospodarstvo Danske je odvisno od prodaje kmetijskih prehranbenih artiklov v inozemstvo. Kmetijske proizvode prodajajo v 70 državah na svetu. Najvažnejši potrošnik je Velika Britanija, s katero trguje Danska že stoletja. Glavni artikli danskega izvoza so: maslo, sir, meso pršutarjev (baconi) živina, jajca, perutnina, krompir in plemenska živina. Iz tega vidimo, da se v glavnem izvažajo živalski predelani proizvodi. Torej to pomeni, da je Danska v glavnem živinorejsko-kmetijska država. Zato je že sam razpored rastlinske proizvodnje in pa kolobar temu prilagojen. V naslednjem podajam pregled uporabe obdelovalnih površin po posestni strukturi. Podatke sem vzel iz izdanja Kmetijskega sveta Danske (FACTS ABOUT DANISH AGRICULTURE — 1954 — izd. Landbrugsraadet Axelborg — Kjöbenhavn) in se nanašajo na stanje l. 1949. Izroriščanje zemlje v % za posamezne kulture po posestnih velikostnih skupinah izgleda kot kaže tabela.

Franc Lubej

Kultura (zemlja je uporabljena)	Velikostne skupine posestev v ha (od—do)					
	0.2—10	10—30	30—60	60—120	preko 120	skupaj
za žitarice	44,8	42,9	40,4	41,3	40,2	42,4
za gomoljšnice (krompir, pesa itd.)	19,0	18,3	17,6	15,9	14,3	17,8
za semensko deteljo in travo	2,4	2,3	3,7	3,2	7,7	2,7
stalno počivajoča zemlja (praha)	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3
za umetne travnike oz. umetne pregonske pašnike	23,9	22,5	20,5	20,0	12,3	21,5
stalni (prirodni) travniki in pašniki	9,7	13,9	18,5	19,3	25,1	15,3
Skupaj %	100	100	100	100	100	100

Gornja tabela nam pove marsikaj. Najvažnejše ugotovitve bi bile naslednje:

1. Osnovna značilnost je, da je komaj 15,3% vse obdelovalne zemlje pod stalnimi prirodnimi travniki in pašniki — tedaj je 84,7% vse obdelovalne površine kolobarske, se pravi orne zemlje.

2. Umetni travniki oziroma umetni pregonski pašniki (preorana zemlja, posejana z lucerno in travno mešanico) zavzema večjo površino, kakor stalni oziroma prirodni pašniki in travniki. Od skupne površine obdelovalne zemlje je 21,5% umetnih travnikov in pašnikov, dočim je naravnih 15,3%.

3. Prilične površine zavzemajo žitarice (v glavnem ječmen in oves za prehrano živine).

4. Pri gomoljnicah so tudi precejšnje površine, ki pa se v glavnem uporabljajo za setev krmilne pese.

5. Podatki o izkoriščanju zemlje po velikostnih skupinah kmečke posesti kažejo, da je intenzivnost največja v najmanjši skupini od 0,5 do 10 ha obdelovalne zemlje. To je kaj zanimivo, saj vidimo, da mali kmetje, ki jih je dobra polovica od skupnega števila (57% — povprečna obdelovalna površina na eno tako gospodarstvo je 5,4 ha) intenzivneje koristijo zemljo, saj jo imajo največ v stalnem kolobarju oziroma pod ornimi površinami. Oni imajo največje površine zemlje pod žitaricami (44,8%), pod gomoljčnicami (19%) in pod umetnimi kolobarskimi travniki, ki jih tudi uporabljajo za pregonske pašnike (23,9%), najmanj pa zavzemajo površine stalni, naravni travniki in pašniki. Taka intenzivnost pada pri večjih kmečkih posestvih.

Zato smo se v Danski lahko sami prepričali ob priliki ogledov posesti različnih velikosti, da so mala posestva bolj urejena in v kmetijski proizvodnji intenzivnejša. Skratka so Danci spremenili skoro vso zemljo v orno, le onih 15,3% vse zemlje še imajo pod naravnimi pašniki in travniki, ker je to slabša, mnogokje še zamočvirjena zemlja ali pa izpostavljena hudim vetrovom, zaradi česar je manj rodovitna in jo ne uporabljajo kot kolobarsko zemljo. Karkoli se da preorjejo, dobro pognojijo s hlevskim in umetnim gnojem v svrho boljšega izkoriščanja zemlje. S tako ureditvijo je tudi kolobar enostaven. Že ti podatki kažejo, da večino zemlje izkoriščajo za živinorejo. Pod površinami stalnih prirodnih travnikov in pašnikov so mišljeni tudi sadovnjaki, ki jih sicer zaradi slabših klimatskih pogojev nimajo veliko, so pa zelo dobro urejeni in z velikim donosom.

Tako stanje v izkoriščanju zemlje nam kažejo tudi številke o površinah v tisoč ha: (podatke vzel istotam, nanašajo se na leto 1953).

Žitarice 1.364,1; gomoljčnice (krompir, pesa) 583,2; semena detelje in trav 79,3; počivajoča zemlja 4,8; travniki in pašniki: umetni 710,8, prirodni 372,4; skupaj vsa zemlja v 1000 ha: 3.114,6.

Če vzamemo razčlenitev prve kolone, žitarice, razčlenjeno v spodnji tabeli, nam bo še bolj jasno, da večino žit pridelujejo za krmo živine.

Žita, posejana v tisoč ha: (stanje leta 1953) pšenica 69,9; rž 132,9; ječmen 624,5; oves 243,1; ječmen in oves mešano 286,3; vrtnarske kulture 7,4; skupaj 1.364,1.

Izmed žit je torej pšenice najmanj. Za kruh porabijo največ rženo moke, saj je normalna danska potrošnja kruha taka, da znaša 4/5 rženega in 1/5 belega pšeničnega kruha. Ječmen in oves se v glavnem uporabljata za živinsko krmo, predvsem za svinje, pa tudi za kokoši in govedo.

Od 583.200 ha zemlje pod gomoljčnicami, zavzema krompir samo 107.000 ha, sladkorna pesa za proizvodnjo sladkorja 60.100 ha, vsa ostala površina pa služi za krmilno peso. Le-ta se proizvaja za živinsko krmo, in sicer gomolj za pokladanje v svežem stanju, listje pa se pomešano z lucerno v glavnem silira. Danci mnogo hrane konservirajo. Na eno govedo računajo 6 m³ silosnih prostorov. Silažo pokladajo tudi poleti iz rane detelje in trave.

Naslednji podatki kažejo skupno pridelane količine žit v državi v letu 1953, izraženo v 100 tonah:

Pšenica 290; rž 324; ječmen 2.191; oves 820; ječmen in oves mešano 818; vrtni artikli 15; skupaj 4.473. Krompir in pesa 1.830.

Proizvodnja ječmena je torej 7,5 krat višja od proizvodnje pšenice. Tudi proizvodnja rži je višja od proizvodnje pšenice. Kot močna živinska krma služi tudi oves.

Povprečni hektarski donosi v letu 1953 so po podatkih iste publikacije naslednji (v kg):

Pšenica 4.150; rž 2.440; ječmen 3.510; oves 3.370; krompir 17.000; sladkorna pesa 40.900.

Donosi so zelo visoki in jih doslej na splošno v vseh naštetih artiklih ni presegla nobena država.

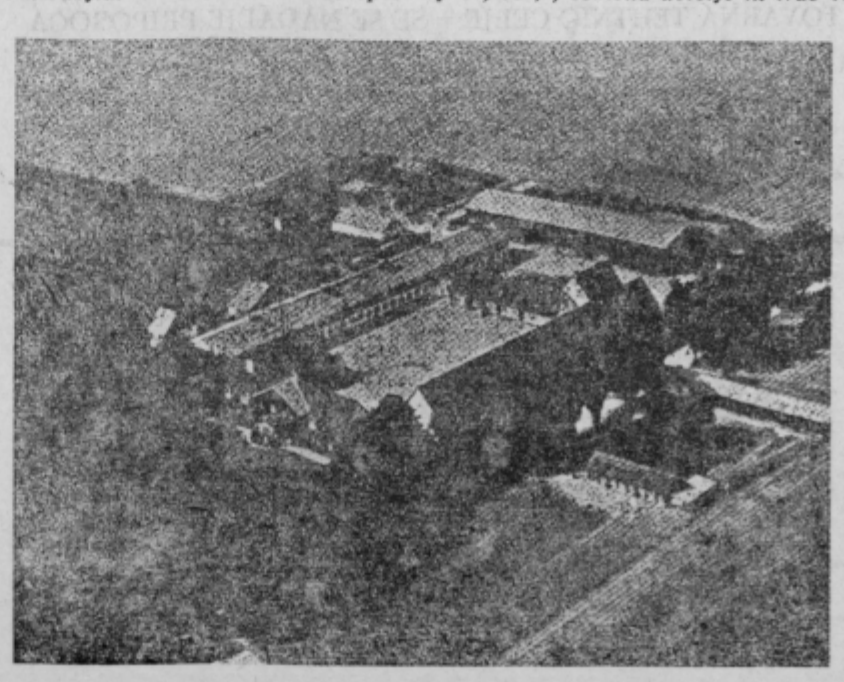

Moderno zadružno posestvo na Danskem

(Nadaljevanje sledi)

Obilo dela nas čaka v letu 1955

Že bežen pregled dela na področju turizma v letošnjem letu nas privede do zadovoljivega zaključka: Turistična zavest se prebuja. To je vsekakor napredek, če priznamo, da smo na tem polju do nedavnega imeli le maloštevilne sodelavce.

Ta ugotovitev je dejstvo, o katerem nam govore poročila predstavnikov ljudskih odborov, kakor tudi turističnih delavcev iz raznih krajev celjskega področja. In prav to dejstvo je rodilo zahtevo po turističnem forumu za to področje. Končno prihajamo do tega,

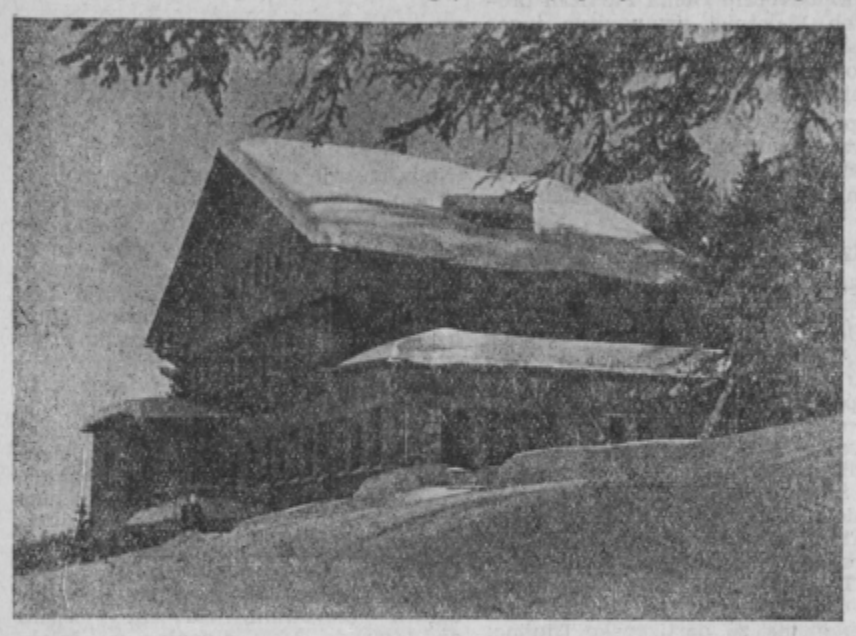

da prebivalstvo samo želi obnoviti turizem vsaj v predvojnih oblikah in obsegu.

Brez dvoma je v mnogih krajih do tega privedlo spoznanje, da je konec z izčrpavanjem naših gozdov. In ker je bil les marsikje pretežni vir dohodkov prebivalstva, je pač bilo nujno razmisliti o drugih virih. Končno so se marsikoga prijele tudi izjave ter opozorila domačih in tujih gostov, da ne znamo dovolj izkoriščati in ceniti naravnih lepot, znamenitosti in kulturnih spomenikov, ki jih imamo na pretek.

Stalna turistična konferenca v Celju, ki je osrednji turistični forum našega področja, se svojega odgovornega dela zaveda. Propaganda je naš stalni način dela. Nekaj turističnih publikacij je že izdanih. V programu za prihodnje leto je izdaja nadaljnjih, še kvalitetnejših in obsežnejših del. Priznamo, da smo naš tisk doslej premalo uporabljali za propagiranje turizma, zato moramo z novim letom tudi ta nedostatek odpraviti.

Zanemariti pa ne smemo tudi propagiranje turistične miselnosti med tistim prebivalstvom, ki bi naj turiste sprejemalo, kajti tudi to delo spada pod naslov propagande. Da takšna propaganda ne postane pusta in nezanimiva, je treba iskati vedno novih oblik in prijemov. Tudi v tej smeri so osnovne ideje že tu, med njimi ena, ki bo prav kmalu realizirana: Naše avtomobilske ceste so dolgočasne. Torej s solidno, pa vendar vsakomur vidno propagando jih lahko poživimo, obenem pa opozarjamo na naše turistične kraje.

Vsa propaganda je brez haska, če ne bomo stalno delali in napredovali prav v vsakem turističnem kraju in postojanki. Nikakor ne trdim, da vsa dela, ki so potrebna, **da tehnični pogoji dosežejo naše naravne pogoje za razvoj turizma**, ne zahtevajo ogromnih investicij. Sem mnenja, da ogromni zneski **niso edini pogoj** za sleherni razvoj in oživitev turizma sploh. Ne tajim, da je inozemski turizem gospodarsko zelo donosen, a vendar bomo mnogo napravili, **če bomo povsod vsaj domači turizem** spravili na predvojno raven. Torej je konkretna naloga vseh turističnih delavcev, ostati na realni osnovi in z razpoložljivimi sredstvi v lastni **iznajdljivosti** ustvariti čim več.

Ob tej priliki še nekaj o naših letoviščih, kjer je odločilna tudi zdravstvena plat. Napredek pri reševanju turistične problematike v takih krajih bomo dosegli le ob **razumevanju, podpori in sodelovanju** organov zdravstva, gostincev in turističnih delavcev. Tudi to je konkretna naloga, ki je pred nami in katere rešitev je nujna, če hočemo doseči nek napredek tudi v letoviščih.

Če torej upoštevamo, da se v turizmu združujejo in dopolnjujejo planinstvo s prometom, zdravstvo z gostinstvom, lov in ribolov z zgodovino in omiko sploh, moramo priznati, da nas čaka res obilo hvaležnega dela. Uspeh ne more izostati, če bo vse naše delo temeljilo na realnih osnovah, če bodo vsi navedeni faktorji pokazali vsaj toliko razumevanja in sodelovanja kot doslej in če bo delo zasnovano na čim širšem krogu turističnih sodelavcev in ne le na nesebičnem prizadevanju posameznikov.

S tem programom stopamo v novo leto, prepričani, da uspehi ne morejo izostati.

Milan Škof.

Letošnja turistična sezona v celjskem in šoštanjskem okraju

Ob koncu leta je prav, če se ozremo tudi na minulo turistično sezono, ki se je v širšem celjskem turističnem področju (sedanja okraja Celje in Šoštanj — bodoča celjska skupnost komun) še kar dobro končala.

Uvod v sezono v mesecih maj in junij je bil izredno slab, proti koncu junija pa se je stanje popravilo, tako da so bili največji turistični objekti ves julij, avgust in še del septembra v celoti zasedeni. Oktober in november pa sta bila — kakor navadno — dva skoraj mrtva turistična meseca, čeprav sta imeli Dobrna in Rogaška Slatina še nekaj gostov in tudi Logarska dolina nekaj obiskovalcev. Končnih analiz pa pred zaključkom finančnih rezultatov še nimamo — marsikaj pa bo razvidno iz »Pregleda turistične sezone«.

PREGLED TURISTIČNE SEZONE V ŠIRŠEM CELJSKEM TURISTIČNEM PODROČJU OD 1. JANUARJA DO 30. SEPTEMBRA 1954

KRAJ	Število postelj		Nočnih domačih gostov		Nočnih tujih gostov		Povprečno nočnin na gosta				Odstotek nočnin zavardvancev	
							domači		tuji			
	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1954	1954	1954	1954
Zdravilišče Rogaška Slatina	977	984	117.093	96.272	1890	1630	12,5	11,3	7,9	6,9	49	73
Zdravilišče Dobrna	469	469	57.419	46.525	385	528	13,0	12,0	1,4	5,7	32	30
Logarska dolina	78	101	10.144	8.050	22	50	4,2	3,7	2,2	2,5	—	—
Celjska koča	86	86	1.699	1.114	8	9	3,0	2,7	1,4	1,1	—	—
Celje	98	116	19.220	23.527	459	731	1,8	2,3	1,5	1,7	—	—
Ostali kraji*	128	134	8.032	12.658	44	67	2,3	3,8	2,2	2,7	—	—
I. skupaj	1836	1890	213.607	188.146	2808	3015	—	—	—	—	—	—
Mozirska koča	150	150	8.821	6.240	—	80	2,7	1,9	—	2,1	—	—
Okrešelj	77	77	4.813	5.256	—	—	1,4	1,3	—	—	—	—
Korošica	51	51	1.290	890	—	—	1,0	1,2	—	—	—	—
Loka pod Raduho	25	25	1.235	210	—	—	podatki niso znani			—	—	—
II. skupaj	303	303	16.159	12.596	—	80	—	—	—	—	—	—
I. + II. skupaj	2139	2193	229.766	200.742	2808	3095	—	—	—	—	—	—

Podatki so za obdobje od 1. januarja do 30. septembra v obeh letih.
* Podatki v vrstici »Ostali kraji« so nepopolni.

Pregled nam pokaže, da imamo na celjskem področju štiri vrste turizma, in sicer: letoviško- izletniškega, planinskega, zdraviliškega in tranzitnega. Postojanke letoviško-izletniškega turizma izkazujejo v nočninah padec 22%, zdraviliškega 18%, planinskega 22%, tranzitni pa je za 33 % večji. Skupno število nočnin je torej 13 % nižje od lanskega leta. Iz pregleda je tudi razvidno, da je bilo bivanje posameznih gostov letos krajše (8 %) — skratka: turistična sezona v letu 1954 je bila slabša od sezone 1953.

Nezanimivo se je dvignilo število tujih gostov napram lanskemu letu, in to za 7 %, vendar pa je njih število tako minimalno, da še za sedaj prav nič ne pomeni, če upoštevamo, da je pred vojno odpadlo na Rogaško Slatino približno 20 % nočnin tujih gostov. Razmisliti bo treba o močnejši propagandi in še o drugih sredstvih, da se v prihodnjem letu poveča obisk tujcev v naših krajih, ki so imeli v predvojnih letih že kar lepo razvit turizem, predvsem Rogaška Slatina, Dobrna in Logarska dolina. In če upoštevamo še to, da je slavno zdravilišče Karlove Vary uničeno (zaradi iskanja urana), ima Rogaška Slatina tembolj pogoje, da se razvije v svetovno letovišče.

Ugotoviti moramo, da so v letošnji sezoni gostje iskali pensione z nižjimi cenami, kar je nedvomno povzročila ukinitev regresov. Do prihodnje sezone je treba storiti vse, kar je mogoče, da se zajamči večje število prenočišč v manjših, do sedaj še manj znanih, turističnih krajih (Ljubno, Gornji grad, Mozirje, Solčava itd.), kjer bo mogoče nuditi gostom dober pension ob ceni 350 do 450 dinarjev dnevno. V teh krajih, posebno v Zgornji Savinjski dolini, pa tudi v Obsotelski dolini (Rogatec, Kozje, Podčetrtek itd.) je toliko naravnih lepot, da bo tam marsikomu bolj všeč, kakor pa v najbolj znanih in reklamiranih letoviščih. Tudi lova, predvsem ribolova kot sredstev za pospeševanje turizma ne bomo smeli pozabiti.

Kvalitete gostinskih uslug so bile na splošno dobre. Res je bilo nekaj pritožb — vendar pa se dajo vse letošnje pomanjkljivosti odpraviti z malo dobre volje.

Vzrok letošnji slabši sezoni je predvsem deževno vreme v maju in juniju, v manjši meri pa tudi ukinitev regresov. Vkljub temu pa z ozirom na izredno dober promet v mesecih juliju in avgustu gledamo vedro v prihodnost ter računamo v prihodnjih letih s porastom turizma na našem področju.

Zoran Vudler

30 let Olepševalnega in turističnega društva Celje

V mesecu maju bo slavilo naše Olepševalno in turistično društvo svojo 30-letnico — za društvo častitljiv jubilej. Društvo je bilo ustanovljeno v maju 1921 kot Olepševalno in tujskoprometno društvo in je delovalo do okupacije v letu 1941, ko je svoje delovanje prekinilo. Po vojni se je društveno delo obnovilo že leta 1945, vendar je deloval nekaj časa samo iniciativni odbor, dokler se ni ustanovilo Olepševalno društvo, ki se je letos spomladi preimenovalo v Olepševalno in turistično društvo. Zgodovina društva bo opisana v posebni publikaciji, ki jo bo društvo izdalo ob proslavi. Propagandni odbor že pripravlja program prireditev ob 30-letnici. Organizirane bodo kulturne, športne in zabavne prireditve. Društvo se pogaja z ljubljansko opero za večdnevno gostovanje v Celju, s Slovensko filharmonijo, znanimi pevci in športnimi organizacijami, da sestavi kar najbolj pester umetniški in športni program. Ob tej priliki bo tudi velika turistična razstava, predvajani pa bodo turistični filmi.

ZIMSKOŠPORTNA ŠTEVILKA TURISTIČNEGA VESTNIKA

Turistični vestnik, ki ga izdaja Turistična zveza Slovenije v Ljubljani, posveča svojo decembrsko številko skoraj v celoti zimskemu turizmu. Med drugimi je omeniti naslednje članke: Drago Ulaga — Razvoj zimskega športa v Sloveniji, Janko Janša — Iz zgodovine razvoja našega zimskega športa, Zoran Vudler — Zimski turizem v celjskem področju, Fran Mišič — Pohorska zima, Miro Thorževski — Gorjanci in zimski šport, Zoran Vudler — Letošnja turistična sezona na celjskem področju, Fran Vatovec — O nekaterih turističnih pojavih v Avstriji, itd. Objavljene so tudi slike Celja, Celjske koče, Logarske doline, Dobrne in Rogaške Slatine. Turistični vestnik se naroča pri Turistični zvezi Slovenije, Ljubljana, Tomšičeva ulica 7. Celoletna naročnina znaša 300 dinarjev. Po listu bodo radi posegali vsi prijatelji turizma, saj je lepo urejevan in prinaša obilico turističnega čtiva.

KOLIKO BESED IZGOVORI POVPREČEN ČLOVEK

Statistika je dognala, da človek govori dnevno okoli dve in pol ure in v tem času izgovori okoli 30 000 besed. To pomeni, da človek vse življenje izgovori toliko besed, da bi jih tiskane v knjige z 250 stranmi komaj spravili v 11 tisoč knjig.

ŠE VEDNO VOJAKI, KI NE VEDO ZA KONEC VOJNE

V pragozdovih Nove Gvineje se še vedno nahajajo japonski vojaki, ki se skrivajo v njih in ne vedo, da je vojna končana. Nedavno so v te gozdove vrgli nad 100.000 letakov v japonskem jeziku, ki naj poučijo skrivače o resnici.

Toda, kot se sliši, baje ta akcija ne bo imela veliko uspeha, ker ti »vojaki« še vedno lahko slišijo iz daljave eksplozije atomskih in hidrogenskih bomb, ki jih Amerikanci preizkušajo na Pacifiku.

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE TEHTNIC
CELJE

se spominja ob novem letu dosedanjih velikih zmag
naše socialistične graditve
ter želi vsem delovnim ljudem še več uspehov
v novem letu 1955

TOVARNA TEHTNIC CELJE – SE ŠE NADALJE PRIPOROČA
S SVOJIM ŠIROKIM ASORTIMENTOM TEHTNIC
NAJRAZLIČNEJŠIH VRST IN VELIKOSTI

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

SAVINGRAD • Celje

IZVRŠUJE VISOKE IN NIZKE GRADNJE
TER VSA V ZIDARSKO TER TESARSKO STROKO
SPADAJOČA DELA

DELO SOLIDNO — CENE ZMERNE!
VSEM DELOVNIM LJUDEM ŽELIMO V LETU 1955 OBILO
SREČE IN USPEHOV!

TRIBUNA

OLEPŠEVALNEGA IN TURISTIČNEGA DRUŠTVA CELJE

BILANCA

Ko zaključujemo našo Tribuno za 1954. leto, se zahvaljujemo vsem našim sodelavcem, prav posebno pa vsem tistim Celjanom, ki so z razumevanjem spremljali ta naš način dobronamerne kritike in nasvetov, jih upoštevali in pomagali pri odstranjevanju pomanjkljivosti v Celju. Uspeli smo, da je marsikak madež, ki je še kazil izgled mesta, izginil, dosegli smo marsikatero olepšavo in izboljšanje, s tem pa smo tudi dosegli namen, ki smo ga imeli.

NE HODITE PO NASADIH!

Razpasla se je grda navada, da si prebivalci ubirajo bližnjico kar preko javnega nasada. Včasih nanese to le pol metra skrajšanja poti (na Šlandrovem trgu nasproti Sindikalnega doma), včasih nekaj metrov (na vogalu Ljubljanske ceste in Jurčičeve ulice), sčasoma pa bodo za krajem kar vsi nasadi pohojeni. Pozivamo prebivalstvo Celja, kakor tudi dijake in dijakinje I. gimnazije, naj hodijo le po pločnikih in poteh, saj s »sekanjem« poti res ne pridobijo toliko na času.

MOSTIČEK PREK SUŠNICE

Mostiček prek Sušnice ob Savinji, odnosno dohod k njemu od Stare grofije, je res potreben popravila. Junijska in novembrska poplava sta tudi tu pustili sledove svojega razdiralnega dela. Ker pa le trenutna nepazljivost zadošča, da si izvineš ali celo zlomiš nogo, otrok pa se lahko na vsem lepem znajde kar v Sušnici, pozivamo merodajne, naj jamo zasujejo in namestijo ograjo kot je bila svojčas.

DELO TURISTIČNIH DRUŠTEV V OKRAJIH CELJE IN ŠOŠTANJ

Na področju okrajev Celje in Šoštanj je 15 turističnih in olepševalnih društev, ki so se v letošnji jeseni združila v »Stalni turistični konferenci« s sedežem v Celju. Delo turističnih društev je v preteklem letu znatno napredovalo. Poleg Olepševalnega in turističnega društva v Celju, ki si je s svojim delom priborilo že viden ugled v javnem življenju, so uspešno delovala predvsem društva v Mozirju, Gornjem gradu, Rogaški Slatini, Laškem ter v Žalcu. Ostala društva se v glavnem še borijo z začetnimi težavami, ki pa bodo s pomočjo Stalne turistične konference kmalu premagane.

LESKOŠKOVA ULICA

Ne vem, če je mestu Celju v ponos Leskoškova ulica, čeprav bi si njegovo ime zaslužilo, da bi bila med najboljšimi. Čim pade malo rose, človeku že ostanejo čevlji v blatu, a ob slabem vremenu pa izgleda tako, kakor je izgledala takoj po poplavi. Ta cesta je bila pred proslavo na Ostrožnem posuta samo okrog 20 m, in to od Koštomaja proti Kranjcu. Denarna sredstva, ki so bila dana kot odškodnina za poplavo, se prav gotovo nanašajo tudi na to cesto in zato prosijo prizadeti prebivalci tega terena, da jim cesto posipljejo in s tem omogočijo vsaj dostop do glavne, Mariborske ceste.

URA NA ZVONIKU

V samem središču mesta imamo pet javnih ur, ki nam dokaj točno kažejo čas. Če je ob prekinitvi toka s kazalci malo narobe, se pač ne da pomagati.

Dejansko pa je tudi ura na zvoniku celjske opatijske cerkve javna. Bije še dokaj točno, pač pa bi bilo želeti, naj bi sedanje kazalce in ploščo s številkami zamenjali z novimi, da bi bilo mogoče hitreje in iz večje razdalje razbrati, koliko je ura.

NA ULICE ŠTRLEČI DROGOVI

Prav primerno bi bilo, da bi odstranili drog v Razlagovi ulici št. 3a, saj ne služi več svojemu nekdanjemu namenu, »Union« pa ima teh drogov kot jež bodic. Ob Razlagovi ulici sta še dva, na Titov trg sta tudi obrnjena še dva. Ob tej priliki bi bilo potrebno odstraniti tudi leseno tablo, na kateri je bilo svoj čas menda napisano, da je tu Titov trg.

POMAGAJTE NAM!

Kakor ni delo Olepševalnega in turističnega društva namenjeno le ožjemu središču Celja, prav tako ne moremo biti zadovoljni s Tribuno, ki obravnava le zapažanja iz središča. Zato vabimo vse prebivalstvo, da nas o svojih zapažanjih na vsem področju mesta — pa prav do skrajnega roba predmestij — obvešča in opozarja na pomanjkljivosti. Za vsako sodelovanje smo hvaležni.

Vprašujete, čemu tolikšna upornost Tribune? Naš namen je, ohraniti naše mesto lepo in čisto. Pa še nekaj: prebivalec, ki bo povsod videl red in lepoto, bo končno začel z isto skrbnostjo vzdrževati tudi svoje stanovanje, kar je marsikje tudi prepotrebno.

POT NA LAVO

Pod tem naslovom je bil v eni zadnjih številk objavljen kratek članek o »fekalijah« za Betonom. Ogledali smo si zadevo ter pismeno posredovali pri Ljudskem odboru mestne občine Celje, pri sanitarni inšpekciji in pri Upravi za ceste. Upamo, da so merodajni med tem časom že napravili red.

BENCIN NA LJUBNO

Če te pot z avtomobilom slučajno zanese na Ljubno in ti zmanjka bencina — si izgubljen! Bencina na Ljubnem ne moreš nabaviti. Pa pravimo, da je Ljubno turistični kraj. Ali ne bi mogli pristojni to zadevo tako urediti, da bi prodajala bencin kmetijska zadruga ali pa kaka druga trgovina?

PAZITE NA IZGLED FASAD

Tudi pri raznih delih, ki se opravljajo na zidovju, je treba paziti na zunanji izgled zgradb. Menimo, da bi bilo možno tablo Zadružne hranilnice in posojilnice v Celju pritrditi tako, da ne bi bil zid še nekaj centimetrov od roba napisne table pomazan od mavca. Pri drugih podobnih delih pa se primeša mavcu odgovarjajočo barvo.

Pozivamo imenovani denarni zavod, da poskrbi za primerno prebarvanje belih lis, istočasno pa opozarjamo vse prizadete, naj pazijo pri takih in podobnih delih.

Dva zanimiva potopisa v knjigi

Mladinska založba je ena najmočnejših založniških podjetij pri nas, ki kljub raznim težavam vodi zelo pestro kulturno dejavnost v korist naše mladine. Založba nam je poslala v recenzijo vrsto knjig letošnjega založniškega programa. Zaenkrat se bomo omejili na dve, ki sta po vsebini zelo sorodni. To sta potopisa: Zweigov »Magellan« in »Potovanje Marka Pola«.

Štefan Zweig je znan avstrijski pisatelj in dramatik. Njegova dela v pretežni večini vsebujejo zgodovinsko snov, napisal pa je tudi vrsto drugih romanov in novel. Med svojimi zgodovinskimi deli ima pričujoč potopis »Magellan«, ki govori o tem, kako je drzni Portugalec Fernao Magellan prvi objadral zemeljsko oblo in tako končnoveljavno dokazal, da je naš svet velika krogla, čeprav to ni bil njegov glavni namen.

Dasiravno je knjiga pisana na osnovi zgodovinskih podatkov, ki jih je hranila španska dvorna knjižnica, je vendarle prijetno in zelo poučno branje. Zweig ni ta potopis napisal enostransko, to se pravi, da bi posvečal pozornost predvsem novo odkriti morski poti, da bi opisoval zgolj kraje, ljudi in običaje, ki jih je ekspedicija odkrivala, temveč zelo plastično prikaže glavnega junaka, vso njegovo veličastno delo in nemilo usodo, ki ga je vse življenje preganjala. S tem, ko slika razmere na ladjah, spor z domovino, Magellana in intrige proti njemu, vsebuje knjiga tudi dokaj močen dramatski zaplet, kar knjigo dviga nad povprečne potopise v naših knjižnicah. Potopis je pravzaprav biografija, ki nam predstavi moža, kateri je človeštvu dal zelo veliko, ko je odkril pot čez Atlantik, skozi preliv med južnoameriško celino in Patagonijo na tihomorsko otočje, moža, ki se mu je znanost oddolžila na ta način, da je tisti preliv imenovala z njegovim imenom. Ker je branje zanimivo, polno zelo napetih dogodkov, ker vsebuje dokaj pester opis zgodovinskega stanja v 15. in 16. stoletju, je knjiga zares zaslužila, da je izšla v prevodu tudi pri nas, ker bo našla poleg mladih tudi dovolj odraslih bralcev.

Dogodivščine Marka Pola so branje, ki od takrat, ko je knjiga prvič izšla v Benetkah, pa do danes vedno naide med mladino in odraslimi veliko zanimanja. Čeravno so kraji, po katerih je Marko Polo z očetom in stricem potoval v 13 stoletju, danes povprečnemu izobražencu že veliko bolj znani, je potopis ostal še vedno zelo priljubljen. Marko Polo je bil eden prvih Evropejcev, ki je povzdolž in počez prepotoval Azijo in o tem napisal potopisno poročilo, ki so ga v piščevi dobi sprejeli prav s tako odmaknjenostjo, kot danes beremo zgodbe o življenju na tujih svetovih, edino s to razliko, da je Marko Polo zares potoval in pisal samo to, kar je videl ali pa slišal pripovedovati. Res je, da je danes Azija zaradi napredka prometa in spričo obilice znanstvenih in beletrističnih knjig za nas že veliko bolj poznana, vendar je Marko Polo ohranil svetu zanimive slike iz življenja Azije v začetku tega tisočletja, ko so Tatari vdirali globoko v Evropo, le-ta pa je o Aziji zelo malo, ali celo nič vedela. Potopis je pisan v izrazito kronističnem stilu, brez olepšavanja in z enako prizadetostjo govori o izvrševaniu smrtnih kazni kot o poljedelstvu posameznih dežel. Čeravno Marko Polo ni sukal svojega peresa z umetniško roko, odkriva bogastvo azijske kulture, bodisi posvetnega, bodisi notranjega, duševnega značaja. Lahko trdim, da Marko Polo marsikomu pomaga bolje razumeti azijskega človeka, ki je kljub temu, da je preteklo skoraj 1000 let, ostal precej veren mentaliteti svojih pradedov.

Obe knjigi sta izšli v broširani vezavi z ovitkom in obe vsebujeta precej ilustracij. Mladinski založbi je treba priznati, da je s temi potopisi obogatila slovensko knjižno bogastvo. Potopisi vsestransko prekašajo razne avanturistične in fantastične mladinske knjige, ker z enako močjo pritegnejo bralca, hkrati pa mu nudijo nenadomestljivo priložnost — spoznavati svet in ljudi.

KNJIGE PREŠERNOVE DRUŽBE

Razveselili smo se letošnjih knjig naše PD. Za majhen denar nam je dala lep dar in ta ji bo gotovo pridobil dosti novih članov, ki se že prijavljajo obenem z dosedanjimi člani, ki jih je bilo 50.000.

V naših rokah je Koledar za l. 1955, odlično opremljen, z vrsto člankov, izmed katerih poljudno-znanstveni po kvaliteti prekašajo večji del leposlovja. Precejšen del slik pa je posvečen desetletnici naše narodne osvoboditve.

Izmed ostalih knjig stoji nedvomno na prvem mestu povest našega plodnega pisatelja Franceta Bevka »Tuja kri«. V tem svojem delu je popularni avtor ohranil neokrnjene vse spretnosti svojega realističnega peresa, polnost svoje topline in človeškosti. Dejanje zgodbe se godi na Goriškem, kamor so segali vplivi italijanstva. V njenem ospredju stoji Ivanka, hči prisrčno in krepko slikanih staršev, ki se ji rodi otrok mešane krvi. Povest se zaključuje sredi zadnje velike vojne in je v plemenitem pomenu te besede zares »ljudska«.

Tretja knjiga nam prinaša krajši roman Norvežana Olava Duuna »Hoja skozi temo«. Je to preprosto grajena, vendar težka zgodba, ki ji daje kolorit znana nordijska mračnost. V njej sin vztrajno išče resnico o življenju in zagonetni smrti svoje matere. Pisatelj je močan v slikanju skrivnosti človeških usod, njihove medsebojnosti in silnosti prirode.

Premnogi čitatelji, še posebej šolniki in dijaki, pa tudi vsi izobrazbe željni ljudje bodo veseli Kokoletove knjige »Dežele sveta«. Tu nam sistematično z besedilom, slikami in zemljevidi daje stvaren pregled vseh naših kontinentov. Obsežna snov je morala biti tu seveda zelo zgoščena, zato se bo morda zdela komu nekoliko šolska. Nedvomno pa bo svjemu namenu uspešno služila.

PD je posebej mladini namenila knjigo Iva Zormana »Svobodni gozdovi«. Ta ilustrirana partizanska povest je sočno pisana, polna napetega dogajanja in lepih opisov. Njen desetletni junak Jurček bo postal tisočem mladih bralcev znanec in vzornik.

Te knjige PD, ki so prikupne tudi po svoji zunanji opremi, bodo našle pot v vse kraje Slovenije. Nedvomno bodo dosegle svoj namen, nuditi razvajenim kakor preprostim čitateljem razvedrilo in znanje, ki je našemu človeku danes potrebno in od njega tudi zaželeno. Ob teh dobrih knjigah pridobivanje novih članov Prešernovi družbi ne bo pretežka stvar.

KUD „Kajuh" v Dobrni je polagal obračun svojega dela

Pred nedavnim je bil občni zbor KUD »Kajuh« v Dobrni. Iz vseh poročil je bilo razvidno, da se je kulturno-prosvetno delo na Dobrni precej razmahnilo, posebno je bila aktivna igralska družina in pevski zbor. Pevski zbor je imel kar 4 samostojne koncerte in eno radijsko snemanje, sodeloval je dalje pri vseh proslavah državnih praznikov in pri ostalih spominskih dnevih. Zbor vodi požrtvovalni pevovodja, tovariš Božnik Jože, ki je pri svojem delu neumoren. Ob zadnjem radijskem prenosu je zbor sprejel priznanje od komponista, tov. Cirila Preglja in tov. Zorana Ažmana, ravnatelja glasbene šole Ljubljana—Polje. Tudi društvena knjižnica se je razmahnila, saj je knjižnico pomnožila, kar je zasluga in razumevanje občinskega ljudskega odbora, ki je v to svrho dal društvu na razpolago večjo vsoto denarja. Dobrna kot letoviščarski in zdraviliški kraj mora imeti veliko in res kvalitetno knjižnico, saj se tudi zdravijo naši delovni ljudje iz vse Jugoslavije in v času svojega bivanja v Dobrni kar pridno segajo po dobrih knjigah. Društvo je nadalje začelo zidati novo društveno sobo, kjer naj bi bilo torišče vseh odsekov. Ta načrt je sicer preprečila zadnja velika poplava, tako da so morali delo ustaviti. Poleg tega so za tako graditev potrebni tudi krediti, ki jih zaenkrat društvo nima. Kljub temu pa je treba poudariti, da je ravno pri teh delih pokazalo mnogo razumevanja Zdravilišče Dobrna, ki je dalo na razpolago precejšnjo materialno pomoč.

Ob koncu občnega zbora so vsi prisotni člani obljubili in dali popolno zagotovilo, da bodo pri društvu aktivno sodelovali ter pokazali s svojim delom, da bo KUD »Kajuh« v Dobrni uspešno opravljal kulturno poslanstvo.

T. J.

PLINARNA VODOVOD CELJE

ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM MNOGO USPEHOV V LETU 1955

Nudi plin in koks za kurjenje ter katran za premaze

PROMETNE NESREČE

Dne 17. 12. 1954 ob 21,45 uri se je v Bizeljski vasi, okraj Krško primerila težka prometna nesreča. Voznik tovornega avtomobila S-5238 je v zgoraj navedeni vasi naložil več sodov vina, ki je bilo namenjeno za Slovenj Gradec. Zaradi vinjenosti je voznik zavozil s ceste na njivo in pod tovorni avtomobil pokopal dve osebi, ki sta se peljali na levem stopnišču avtomobila. Ulčnik Martin, star 27 iz Bizeljske vasi št. 5 je bil takoj mrtev, dočim je drugi potnik, Ulčnik Martin, star 20 let, iz Bizeljske vasi št. 17 zadobil težje poškodbe na nogah in bil odpeljan v brežiško bolnišnico. Voznik tovornega avtomobila je bil takoj priprt. Škoda na vozilu znaša okoli 120.000 din, dočim je bil poškodovan samo en sod, iz katera je izteklo polovico vina.

Ob zaključku šolskega leta na Vajenski šoli raznih strok II v Celju

Nekaterim ljudem še vedno ni znano, da delujeta v Celju dve vajenski šoli raznih strok z različnim učnim sistemom. Medtem ko je I. vajenska šola celoletna, torej desetmesečna, je druga samo trimesečna s celodnevnim poukom in združena z internatom za vajence obojega spola.

V pravkar zaključenem tromesečju so odšli iz šole v svoje delavnice kovinarji s posebnima strokama za zlatarje in urarje ter oblačilci. Vseh je bilo na zavodu 94. Učni uspeh je bil dober, če pomislimo, da prihajajo v Celje učenci iz raznih krajev in različnih niže in više organiziranih osnovnih šol ter nižjih gimnazij z zelo različno predizobrazbo. Uspešno je izdelalo razred 85 %, ostali pa morajo opraviti še popravne izpite ali pa ponavljati razred. Internat je dobro urejen, o disciplini pa lahko rečemo, da je naravnost idealna.

Moti pa se, kdor misli, da šola sprejme ob vsakem novem tromesečju vse prijavljene vajence in vajenke. Vsakokrat mora šola odkloniti večje število vajencev, ker v internatu zanje ni dovolj prostora. Odklonjeni vajenci morajo zato čakati na novo tromesečje, s čimer se podaljša njihova strokovnošolska obveznost. Tudi vajenska učna doba pri mojstrih se s tem podaljšuje, kar je za prizadete seveda krivično.

Vodstvo internata in upraviteljstvo šole je prišlo na dobro idejo, kako pomagati učencem, da s strokovnim poukom ne bodo za ostalimi, srečnejšimi tovariši. V bližini šole na Dečkovi cesti se prav na oglu dveh ulic (Mariborske in Dečkove) nahaja dvostanovanjska hiša, last uprave državnih zgradb. Ljudskemu odboru mestne občine Celje je stavilo predlog, naj se iz te hiše ustvari pomožen internat za vajence (dependanca), prebivalcem te hiše pa preskrbi dvoje stanovanj drugod. Razumljivo je, da je ta rešitev spričo stanovanjske krize skoraj neizvedljiva. — Pravim **skoraj**, neizvedljiva pa ni. Ob tako močnem klicu po strokovnih kadrih v našem gospodarstvu je pa vendar ta misel vredna vsega upoštevanja in proučevanja. Še manj pa je misliti na gradnjo nove šolske zgradbe, ko še niti zgradba za Vajensko šolo na Ljubljanski cesti ni gotova.

OBČNI ZBOR „SVOBODE" ŽALEC

Po drugem sklicanju občnega zbora se je v torek, dne 22. decembra zvečer le zbralo toliko članov, da se je lahko vršil občni zbor »Svobode« v Žalcu.

Poročilo je podal predsednik tovariš Oglajner, ki je kritiziral slabo delo v tem letu. Tako ni bilo mogoče ustanoviti pevskega zbora, prav tako ni nastopala Svoboda pri nobeni prireditvi. V razpravi so ugotovili, da je temu vzrok komoditeta članstva ter nezanimanje za kulturno in prosvetno udejstvovanje.

Knjižnica Svobode je v letošnjem letu dosegla večji uspeh, kot v prejšnjih, in to predvsem zaradi večje izbire novih knjig, za katere je prispeval obč. ljudski odbor iz svojega proračuna. Knjižnici pa bo treba preskrbeti večje prostore.

Dramska sekcija je uprizorila več predstav. Z opereto »Hmeljska princesa« so gostovali tudi v drugih krajih ter navdušili številno občinstvo, ki si želi še podobnih uprizoritev.

TD Partizan v Šmarjetnem ob Paki je polagal obračun svojega dela

To leto je prevzel »Partizan« v svojo upravo Prosvetni dom. Ker je bila dvorana precej zanemarjena, je bilo za ureditev le-te potrebnih precej investicij. Telovadili letos niso, pač pa je dosegla v preteklem letu smučarska sekcija lepe uspehe. Namizno-teniška sekcija pa je zadnje čase ponehala. Nogometna sekcija je bila zaradi nedisciplinranosti razpuščena. Izgledi za bodoče pa so bolj razveseljivi, kajti v društvo bo pristopilo več mladincev, ki imajo veselje do telesno-vzgojnega dela.

Novo izvoljeni odbor bo moral skrbeti za opremo dvorane z vsemi potrebnimi rekviziti, ker bodo začeli redno telovaditi.

Deržek August (barvna jedkanica) CELJE POZIMI ...

Muzej krajevnih znamenitosti v Gornjem gradu

Turistično društvo, Planinsko društvo, Kulturno umetniško društvo in ZB v Gornjem gradu imajo v načrtu ustanovitev krajevnega muzeja, v katerem naj bi bil urejen poleg partizanske sobe tudi lapidarij v prostorih stare grajske »kehe«. Partizanska soba bo imela zbran zgodovinski material, tisk, slike, orožje in dokumentarno gradivo iz časa NOB v Zadrečki dolini, lapidarij pa bi bodočim rodovom shranjeval razne srednjeveške zgodovinske znamenitosti, ki pričajo o nekdanji moči in veljavi Gornjega grada. Razni epitafi, spominske plošče, napisi, orodje in orožje etnografske redkosti in rekviziti materialne kulture Gornjega grada v preteklosti bodo našli svoj prostor v muzeju, ki bo moral biti seveda urejen po strokovnih in znanstvenih nasvetih Zavoda za varstvo kulturnih spomenikov v Ljubljani.

Vsa našteta društva so si vsekakor zadala hvaležno nalogo in želimo, da bi pri svojih načrtih našla tudi vse potrebno razumevanje in podporo naših kulturnih ustanov.

L. Z.

Vsem cenjenim strankam želim uspeha polno leto 1955

Izvršujem vsa instalacijska dela in vsa dela spadajoča v to stroko.

Se priporoča VELENŠEK MIHAEL — elektroinstalaterstvo
Celje, Mariborska cesta 36

Vsem cenjenim gostom želimo uspešno novo leto 1955 ter jih vabimo na prijetno silvestrovanje v vseh prostorih

HOTELA „Europa"

GLASBA!
PLES!
NOVOLETNI MENU!

PREVOZNIŠTVO

Celje

ŽELI VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM KAKOR TUDI VSEM OSTALIM DELOVNIM LJUDEM SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1955

Uspehov polno leto 1955

pri obnovi vinogradov in sadovnjakov ter v vseh panogah kmetijstva želi vsem naprednim kmetovalcem in kmetijskim kolektivom

OBNOVA
podjetje OZZ Celje
V ŽALCU

Iz Celja...

Občni zbor terenskega odbora ZB Zavodna - Čret

Ko so člani ZB tega terena nedavno polagali letni obračun svojega dela, je pičla udeležba članov komaj potrdila sklepčnost občnega zbora. Predsednik ZB tovariš Oset se je v svojem govoru tudi znesel nad takšno udeležbo, nato pa je v grobih obrisih podal pregled dela te terenske organizacije. Sicer so bili nekateri člani med letom še dokaj aktivni, manj delavni pa so bili nekateri odborniki, ki se niti odborovih sej niso redno udeleževali. Pač pa je predsednik zelo pohvalil vestnost in požrtvovalnost tajnika tovariša Cokana, ki ima največ zaslug, da je odbor kljub raznim pomanjkljivostim le izvrševal postavljene naloge.

Posebno pereč problem v tej organizaciji je stalno padanje števila članstva. Zato so predlagali novemu odboru, da v prihodnjem letu pristopi k agitaciji sprejemanja novih članov. Med slučajnostmi so razpravljali o dokončni ureditvi razsvetljave cest v Zavodni in Čretu, oskrbe s pitno vodo in vzdrževanja cest. Tudi za te probleme se bo novi odbor zanimal in izposloval ugodno rešitev.

Vrsto važnih sklepov, ki so jih člani sprejeli in potrdili ob zaključku zborovanja, bodo zavedni člani z dobro in preudarno izbranim novim odborom gotovo častno izpolnili.

TABORNIKI V CELJU SO RAZVILI SVOJO ZASTAVO

V nedeljo, dne 27. decembra so imeli celjski taborniki lepo svečanost. V lepo opremljeni dvorani sindikalne podružnice »Betona« so se zbrali taborniki k svojemu letnemu občnemu zboru. Pred tem je v imenu Mestnega odbora SZDL in Mestnega komiteja ZK razvil novo zastavo celjskega *Roda Gozdnih borov* tovariš *Cvetko Pelko*. Po svečanosti, ki so jo spremljali nagovori tovariša kuma, delegata Združenja tabornikov iz Ljubljane in celjskega staroste tabornikov tov. *Martina Ambroža* in se je končala s slovesnim zabijanjem žebljev, dar mnogih podjetij in organizacij, se je začel letni občni zbor.

Popoldne je taborniška družina *Mušnic* v umetno improviziranem taboru ob tabornem ognju in prisrčnem prizoru Mušnic, Medvedka in Čebelice sprejela vrsto novih članov. S svečano prisego je bil potrjen njihov sprejem v društvo. Pri tej svečanosti je sodelovalo tudi učiteljstvo II. osnovne šole.

NA OBČNEM ZBORU SZDL SO KRITIZIRALI PODJETJE, KI IZVAJA REGULACIJO LOŽNICE

Pred kratkim je bil v Medlogu zelo dobro obiskan občni zbor SZDL terena Medlog—Ložnica—Babno, katerega se je med drugimi udeležil tudi ljudski poslanec tov. Medved Albin. Poročila starega odbora so pokazala, da je bilo delo na terenu vse leto uspešno.

V razpravi so negodovali nad podjetjem, ki izvaja regulacijo Ložnice, češ da je podjetje že sredi leta ustavilo dela, pustilo na obrežju mnogo materiala, največ desk, katere je prva povodenj večinoma odnesla. Ostanek zasilnega jezu, ki ga je voda odnesla, je postal ovira. Zaradi tega je druga povodenj raztrgala obrežje in v že regulirano strugo nanosila preko 1000 m³ naplavine. Ker je ta škoda nastala zaradi očitne malomarnosti podjetja in znaša preko milijon dinarjev, bi bilo potrebno krivce pozvati na odgovornost. Poleg tega je Ložnica, ker se je dno dvignilo, prestopila bregove ter napravila škodo po polju vse od Joštovega mlina do Lave. Kmetje so ponovno predlagali, da bi Vodno gospodarska uprava napravila načrt melioracije za področje Črna mlaka in Babno, kajti dosedanji način osuševanja ni uspešen, ker nobenemu posestniku ni znano, kje in kako naj koplje jarke, da bo voda resnično odtekla v zbiralnik. Stanovalci naselja Ložnica pa bi radi, da se posuje cesta. J. M.

Nihče se ne spomni

Zidanškova ulica je bila letos prav temeljito obnovljena. Tudi na ulico štrleči in neokusni izveski so bili odstranjeni. Edina izjema je še vedno že večkrat grajani napis na vogalni hiši — zverižena »Restavracija«. Bolj enostavnega dela si skoraj ni mogoče misliti, kakor da bi nekdo na novo pribil »pijane« črke, ali pa napis, ki mu nekaj črk že manjka, odstranil. Samo tako naj ne ostane na večne čase, kakor je zdaj menda — na sramoto — že tri leta. Tudi tisti opornik na vogalu, na katerem je nekdaj viselo cehovsko znamenje, zdaj po nepotrebnem prebada zrak in ga je treba odstraniti. Veliko denarja je bilo v zadnjih letih izdanega za popravila in izmenjavo napisov, pa bo menda mogoče najti kje še nekaj »kovačev« za tako malenkostno popravilo. F. B.

Gibanje prebivalcev v Celju

V času od 18. do 25. 12. 1954 je bilo rojenih 22 dečkov in 39 deklic.

Poročili so se:

Piano Djordje, študent elektrotehnike in Milena-Katarina Roš, geodetski risar, oba iz Celja; Miran-Dušan Horvat, strokovni učitelj in Albina Zabukovec, strokovna učiteljica, oba iz Celja; Alojzij-Feliks Zmaher, pekovski pomočnik in Vodnik Albina, šivilja, oba iz Celja; David Plahuta, vrtnar in Danica-Sonja Udovič, tkalka, oba iz Celja; Frišek Anton, kopalničar in Frančiška Toplišek, delavka, oba iz Celja; Stanislav Flander, knjigovodja iz Laškega in Jožefa Brilej, nameščenka iz Celja; Ludvik Slak, sklad. delavec in Pavla Pušnik, trgovska pomočnica, oba iz Celja; Alojzij Krajnc, zidar iz Podgore in Angela Kosaber, poljedelka iz Koretnega; Janez Krobat, šofer in Marija Kramer, poljedelka, oba iz Celja.

Umrli so:

Klemenčič Franc, ključavničar iz Valjeva, star 54 let; Turnšek Marija, gospodinja iz Celja, stara 70 let; Bouha Franc, upokojeni delavec iz Planinske vasi, star 46 let; Hočevar Alojz, upokojenec iz Celja, star 55 let; Starkel Marija, otrok iz Laške vasi.

...in okolice

Prisilna selitev na Polzeli

Nedavno je bil priobčen članek z gornjim naslovom, ki govori o prisilni selitvi Melanškove družine. Ta družina je bila res prisilno izseljena, odnosno začasno nastanjena pri starših Melanškove žene, ne pa pod kozolcem kot to navaja pisec prvotnega članka, o čemer se lahko vsakdo prepriča. Tudi krivda, katera pada na občinski odbor ni takšna, kot bi človek lahko sodil iz prvotnega članka. Večidel predstavljajo v tem primeru osebnosti, ki so na Polzeli neredek primer. Treba bi bilo o vsej stvari še marsikaj pisati, toda merodajni organi se bodo zato sigurno pozanimali ter stvar na zakonit način razčistili.

Občinski odbor na Polzeli ima mnogo resnejših ter nujnejših problemov, ki bi jih reševali, seveda ob sodelovanju ostalih organizacij, kar pa zaradi osebnosti posamezników ne pride do izraza. R. J.

PARTIZAN ŠMARTNO

»Partizan« v Šmartnem ima v svoji dvorani tudi redne kinopredstave, ki mu gotovo nesejo precej denarja, vendar je društvo v lastno škodo odpovedalo popoldansko predstavo v korist koncerta. Poleg tega so za najemnino dvorane zahtevali komaj 500 din. Ali je v okraju še kakšna telovadna organizacija, ki bi imela do kulturnih prireditev tako lep odnos?

V obeh krajih so izrazili poslušalci željo, da pevke iz Laškega kaj kmalu spet pridejo, pevovodji Goriču pa so se še posebej zahvalili in mu izročili šopke cvetja.

Trgovina z živil

Center

Celje, Tomšičev trg 3

Vam nudi vedno sveže špecerijsko in kolonialno blago

Svojim cenjenim odjemalcem se zahvaljuje za dosedanjo naklonjenost in se priporoča še za nadalje

Kolektiv želi vsem SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO

Gibanje prebivalcev v celjski okolici

V času od 21. do 27. 12. 1954 je bilo rojenih 8 dečkov in 12 deklic.

Poročili so se:

Zvonimir Urbanček, delavec iz Št. Ilja in Antonija Slemenšek, uslužbenka iz Št. Ilja; Mihael Trebovc, poljedelec iz Goričnice in Marija Ljubej, gospodinja iz Kranjč; Stanislav Fidler, mizarski pomočnik iz Podgrada in Stanislava Arzenšek, mizarska pomočnica iz Prožinske vasi; Edvard Fidler, tapetniški pomočnik iz Podgrada in Preložnik Marija, šiviljska pomočnica iz Creta; Ivo Golež, šofer iz Šentjurja in Lidija Čepin, uslužbenka iz Nove vasi; Dušan-Drago Martinčič, gozdarski tehnik iz Kozjega in Krajnc Henrika, ekonomski tehnik iz Kozjega; Janez Umek, rudar in Bronislava Ajdonik, poljedelka, oba iz Veternika; Stefan Vaš, tovarniški delavec iz Gotovelj in Olga Oblak, tovarniška delavka iz Liboj; Mirko Reberšek, čevljar iz Pondora in Ana Krajnc, kuharica iz Gotovelj; Franc Sotošek, mizarski pomočnik iz Šmarjete in Leopoldina Benedičič, gospodinjska pomočnica iz Ložnice; Vinko Tanšek, delavec iz Skofje vasi in Vekoslava Jeršek, delavka iz Šmiklavža; Anton Simunič, čevljar iz Pilštanja in Karolina Centrih, poljedelka iz Bistrice; Drago Jazbec, gostilničar iz Pilštanja in Jožica Grajžl, učiteljica iz Pilštanja.

Umrli so:

Amalija Žagar, gospodinja iz Vrbja, stara 66 let; Marija Arnšek, zasebnica iz Studenca, stara 81 let; Jožef Arzenšek, oskrbovanec iz Pernovega, star 78 let; Jožef Speglič, upokojenec iz Galicije, star 65 let; Krescencija Češko, prevžitkarica iz Podloga, stara 88 let; Marija Skoberne, prevžitkarica iz Jezerc pri Dobju, stara 75 let; Franc Verdel, prevžitkar iz Zavrha, star 75 let; Uršula Polir, prevžitkarica iz Zelč, stara 80 let; Marija Slemenšek iz Kobleka, stara 17 mesecev; Jožefa Salomon, posestnica iz Gubnega, stara 64 let; Jožef Kovačič, prevžitkar iz Klak, star 86 let.

IZ SODNE DVORANE

Tatvina zlatnine na Jožefovem hribu

V stanovanje zakoncev Boža in Marte Kekič na Plečnikovi cesti na Jožefovem hribu se je te dni splazil nek neznanec. Ukradel je zlatnine v skupni vrednosti okrog 100.000 dinarjev.

•

Pesjak Ciril iz Lopate je bil v službi v tekstilni tovarni »Metka«. Tam si je kar iz stroja prilastil 1 balo z okrog 74 metri popelina v vrednosti 38.948 dinarjev. Obsojen je bil na 4 mesece zapora.

•

V Šmartnem v Rožni dolini so imeli ob neki priliki veselico. Ponoči je tam prišlo med fanti do pretepa. Ko je pri pretepu posredoval organ LM Ofentavšek Alojz, sta na njega navalila Gajšek Karel in Štravs Mirko. Zahtevala sta od njega pištolo, Gajšek pa ga je tudi udaril po glavi in zgrabil za vrat, ko mu je med tem Štravs vzel pištolo in preprečil posredovanje pri pretepu. — Obsojena sta bila: Gajšek na 1 mesec zapora, Štravs na 14 dni zapora, slednji pogojno za dobo enega leta.

•

40-letni Manček Mihael iz Bistrice, občina Pilštanj, ni hotel plačevati preživnine za svojo izven zakona rojeno hčerko, 9-letno Silvo. Obsojen je bil na 1 mesec zapora. Škorjanc Angeli pa mora plačati zapadlo preživnino v znesku 30.000 dinarjev.

•

Kapelari Franc, mali posestnik in mlinar iz okolice Slovenskih Konjic, je dal lažno prijavo Državnemu zavarovalnemu zavodu, v kateri je zahteval 80.000 din za njegovo pogorelo hišo, ki jo je ogenj uničil 24. 10. 1954. V tej prijavi je prikazoval, da mu je nekdo hišo zažgal, za storilca pa da ne ve. Pri sodni razpravi pa je bilo ugotovljeno, da je hišo zažgala njegova žena z njegovo vednostjo. Sodba ni bila izrečena, ker je sodišče spis vrnilo javnemu tožilstvu, da obtožbo prekvalificira.

•

Brivski mojster Jakše Stane iz Štor je z neprimernimi izrazi razžalil uslužbenca Uprave za dohodke, ko ga je prišel rubit zaradi neplačanih davkov. Zaradi žalitve uradne osebe je bil obsojen na 1 mesec zapora, pogojno za dobo petih let.

-o-

Poljedelec Gajšek Franc iz Prožinske vasi pri Štorah je 5. 5. 1954 ulovil pri svojem domu v Prožinski vasi mladega srnjaka. Lovskega dovoljenja ni imel. Plačal bo 5.000 dinarjev.

-o-

22 letni rudar Jakolin Anton, je 2. 8. 1954 na domu Oblak Marije v Pankracu občina Griže Oblak Mariji iz kovčka ukradel 4.000 din gotovine. Obsojen je bil na 3 mesece in 10 dni zapora. Kazen mu je odložena za dobo treh let.

-o-

20-letni brezposelni kovinar Zabukošek Vincenc iz Polene si je 9. novembra 1954 na železniški postaji v Ljubljani prilastil tujo premično stvar, ki mu je bila zaupana in sicer 2 kovčka z obleko, perilom in drugimi osebnimi potrebščinami, vse v vrednosti okoli 60 tisoč dinarjev, kar mu je pustil na čuvanje za kratek čas miličnik postaje LM v Žalcu Rutar Mihael. Zabukovšek pa jo je s kovčki pobrisal in se odpeljal v Kranj, kjer je vse skupaj prodal za 20.000 dinarjev. Zabukovšek je bil obsojen na 6 mesecev zapora.

Djemel Ibrahim Suljo iz Prištine v Makedoniji je 29. 10. 1954 v trgovini pri Cinkarni na Mariborski cesti v Celju kupil raznih tekstilnih ostankov v vrednosti 28.405 din. Dne 30. 10. 1954 je kupil od Pesjak Cirila iz Celja raznega tekstilnega blaga za 38.948 din. Vedel pa ni, da je slednje blago bilo ukradeno. Blago je kupil z namenom, da ga bo preprodal. Zaradi nedovoljenega trgovanja je bil obsojen na 2 meseca in 15 dni zapora.

-o-

27 letni pomožni tesar Zidar Franc iz Homca je 3. 8. 1952 v Strmcu odpeljal izpred neke gostilne moško dvokolo, vredno okrog 15.000 dinarjev, last Šmarčan Ivana, z namenom si ga prilastiti. Bil je kmalu izsleden in je bilo kolo vrnjeno lastniku. Kazen 1 mesec zapora, pogojno za dobo enega leta.

-o-

30 letni Travner Rudolf si je zase obdržal v novembru 1953, ko je zapustil službo v tovarni Sad v Celju, 19.041 dinarjev, ki jih je kot sindikalni funkcionar kasiral od članov sindikalne podružnice in bi jih moral odvesti Tovarni nogavic v Polzeli. Obsojen je bil na 14 dni zapora.

-o-

3000 dinarjev bo plačal obratovodja žage Harinsky Leopold iz Sp. Selnice ob Dravi, kmečki sin Šlamberger Jože iz Pekla pri Poljčanah pa 5000 dinarjev. Dne 27. 4. 1953 sta nagovorila posestnika Pučnik Martina v Tepanju, da je podpisal prejemnico za 5.358 kub. metrov lesa z lažnim imenom Soršak Ivan, na kar je Harinsky vnesel v spremnico za prevoz lesa kot prodajalca Soršak Ivana iz Tepanja. To spremnico je predočil organu LM kot pravo.

-o-

Delavec Škrabl Branko iz Drešinje vasi pri Petrovčah je 3. maja letos na poti iz Levca proti Drešinji vasi lažje telesno poškodoval Ratajc Ivana. Z nožem ga je trikrat zabodel. Obsojen je bil na 3 mesece zapora.,

-o-

51-letni logar Žagar Ignac iz Šentvida pri Planini je vzel tujo premično stvar z namenom si jo prilastiti. Po njegovem naročilu je voznik Žibret Ernest 25. 9. 1953 odpeljal iz revirja Stara žaga na žago v Vejice 6 jelovih hlodov v vrednosti 10.620 dinarjev. Les je spadal pod GU Planina pri Sevnici. Dne 8. 12. 1953 je v smislu logarjevega naročila in zanj voznik Žibret zopet odpeljal od kamionske ceste pri Stari žagi na žago v Vejice dva jelova hloda v vrednosti 9000 dinarjev. Tudi ta les je spadal pod upravo GU Planina. Žagar je bil zaradi tatvine obsojen na 5 mesecev zapora. Zaseženi les se je vrnil v izmeri 1,77 m³ GU, kateri mora Žagar povrniti še 9000 dinarjev za drugič odpeljani les.

KRONIKA NESREČ

OGENJ V MEDLOGU

V četrtek popoldne se je pri Pocajt Alojzu v Medlogu vnela pri prekajevanju mesa prekajevalnica za meso, ki je bila proti vsem požarno varnostnim predpisom nameščena nad svinjakom. Gasilci, ki so takoj prihiteli na kraj ognja so preprečili, da se ogenj ni razširil na hišo in da ni nastala večja škoda.

SREČA V NESREČI

Dne 25. 12. se je na železniški postaji v Celju zgodila nesreča, ki je pa k sreči ostala brez hujših posledic. Delavec Janez Užmah je prišel iz jame, v katero čistijo pepel iz lokomotiv. Pri tem ga je, ko so premikali, podrl tovorni voz. Obležal je med tračnicama in so peljali nad njim štirje tovorni vagoni. Ko so nesrečo opazili, so takoj ustavili lokomotivo, ki bi tudi v naslednjem trenutku morala peljati nad njim. S tem so preprečili težko, če ne celo smrtno nesrečo. Užmah je dobil samo praske po rokah in na glavi.

-o-

Glinšek Franc iz Celja si je pri sekanju drv presekal roko v zapestju.

-o-

V Črnem vrhu, občina Tabor, so v gozdu podirali drevje. S seboj so vzeli 6 letnega Jožeta Blaznika. Na otroka je padlo deblo in mu zlomilo nogo.

-o-

Žagar Mihael iz Pernovega v Veliki Pirešici je padel s kmečke peči in si zlomil rebra.

-o-

Haler Leopold, strojnik pri Betonu, gradbišče na Vranskem, se je v samomorilnem namenu ustrelil in bil takoj mrtev. Vzrok samomora še ni pojasnjen.

-o-

Kenda Anton iz Spodnje Hudinje je zaposlen v Celjski opekarni. Pri delu mu je padel na glavo tram. Dobil je na glavi težke poškodbe.

-o-

Turnel Franc iz Huma ob Sotli se je s sekiro vsekal v nogo.

-o-

Kmet Mumel Konrad iz Dobrave pri Slov. Konjicah je padel po stopnicah in si zlomil nogo.

-o-

Posestniški sin Stropnik Franc iz Belih vod pri Šoštanju je pri tepežu dobil z nožem težko poškodbo v trebuh.

Kuhinjska pomočnica Puc Fanika iz Celja je padla in pri padcu dobila poškodbe na glavi.

-o-

Delavec Veber Leopold iz Dolenje vasi pri Preboldu si je pri padcu zlomil nogo.

-o-

Stropnik Antonija iz Lubije pri Mozirju si je pri padcu poškodovala nogo v kolenu.

Prometne nesreče

ANALIZA PROMETNIH NESREČ

v času od 15. 11. do 15. 12. 1954 je pokazala na območju celjskega okraja 16 težjih prometnih nesreč. Pri 11 nesrečah je bil vzrok vinjenost voznikov motornih vozil oziroma kolesarjev, pri ostalih pa je bila prehitra vožnja oziroma neustrezna vozila. Smrtna žrtev je bila samo ena, in sicer kolesar, ki je vinjen obležal na cestišču, kjer ga je pozneje povozil tovorni avtomobil. Laže poškodovanih je bilo 10 oseb, 9 teže poškodovanih pa se bo moralo dalj časa zdraviti v bolnišnici. Skupna škoda znaša pri teh nesrečah 1,970.000 din, to pa ni realna številka, ker bodo poškodovana vozila dalj časa nesposobna za vožnjo, kar bo v breme podjetja oziroma države.

Vsem voznikom, ki so bili zaloteni pri nesrečah v vinjenem stanju, bo sodnik za prekrške odvzel vozniška dovoljenja za dobo do 3 mesecev. Zaradi škode se bodo morali storilci zagovarjati pred sodiščem. P. J.

VOZNIKI, PAZITE NA ŽELEZNIŠKE PREHODE!

Dne 13. 12. 1954 ob 19,45 je šofer Reševalne postaje Celje, ki je upravljal avtomobil te postaje, S-4645 vozil iz smeri Šoštanja proti Velenju in se za letel v vozeči rudniški vlak. Do nesreče je prišlo, ker vozač reševalnega avtomobila ni dovolj pazil na prihod vlaka, ki je v nočnem času pripeljal na cestni prehod brez vsake luči. Železniški prehod je tukaj pravilno označen s prometnimi znaki (nezavarovan železniški prehod) in bi vsekakor vozač moral voziti skrajno previdno. Škodo na vozilu je komisija ocenila na 500.000 din.

Omenjeni primer naj bo v opomin ostalim vozačem, ki ne upoštevajo prometnih predpisih pri vožnji preko železniških prehodov.

•

Direktor transportnega podjetja Želpoh iz Zagreba, Hegedušić Dragutin, je vozil tovorni avtomobil iz Liboj proti Petrovčam. Na križišču ceste proti Grižam je povzročil težjo prometno nesrečo. Zavozil je s ceste na travnik, kjer se je vozilo prevrnilo. Pri nesreči je bil teže poškodovan sovozač Galović Mirko. Škoda na razbitem keramičnem blagu znaša 735.000 dinarjev, na vozilu pa okrog 200.000 dinarjev. Nesreče je kriv Hegedušić, ki je upravljal vozilo brez izpita in v vinjenem stanju.

•

36-letni Petrovič Franc, zaposlen pri Elektrarni Fala, je vozil z osebnim avtomobilom iz Ljubljane proti Celju. V Drešinji vasi je vozniku Petroviču pripeljal z leve strani kolesar Šket Franc iz Celja, ki se je vozil na dvokolesu v vinjenem stanju brez luči in brez reflektorskega stekla. Voznik osebnega vozila je kolesarja zapazil nekaj metrov pred seboj, ko je ta zavozil s skrajne leve strani ter prečkal cestotik pred avtomobilom. Voznik se je skušal izogniti trčenju. To mu ni uspelo in je zavozil s ceste v jarek. Kolesar, ki je nesrečo zakrivil, je bil laže poškodovan.

VSEM SVOJIM STRANKAM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ŽELI SREČNO IN ZADOVOLJNO LETO 1955

DELOVNI KOLEKTIV

AGROSERVIS ŠEMPETER V SAV. DOLINI - Celje

Izvršujemo popravila vseh kmetijskih strojev, motornih vozil in fino obdelavo metalov. Z novim letom bomo nudili upravičencem regresov tudi poljedelske stroje in vršili razna popravila

Filmi, ki jih bomo gledali prvo četrtletje prihodnjega leta

Uprava celjskih kinematografov je za prve mesece leta 1955 pripravila bogat spored kinopredstav. Navajamo samo premierske predstave.

Ameriški filmi:

Praznik v Rimu, Sumljivi tip, Peter Pan (risanka), Beneški tat, Protiavijonska obramba, Najboljši od najslabših, Dvojno življenje, Matejevi sinovi, S hudičem so trije, Skaramuš.

Angleški filmi:

Bankovec za 1,000.000 funtov, Kruto morje, Trento v poslednji slučaj, Ester Waters, Zgodba z naslovne strani, Popolna žena, Ujeto srce, Vabilo, Ocenjena in Baraka 17.

Francoski filmi:

Človek mojega življenja, Gospod Ripua, Moulin Rouge, Alarm na jugu, Prijateljice noči, Povest o ljubezni, Afera Mauricius.

Nadalje bomo videli dva avstrijska filma: Dva v avtu in Hanerl; nemški film: Zemlja smehljaja; italijanski film: Nehvaležno srce in prvi marokanski film: Othelo.

Ob koncu čestitamo vsem našim kinoobiskovalcem srečno in zadovoljno novo leto 1955 ter jim želimo veliko delovnih uspehov, ob gledanju naših filmov pa veliko zabave.

Jurček Krašovec:

S potovanja na Bližnji vzhod

PATRIOTIZEM NA TEHTNICI

Vem, da bo sem in tja kdo pikro pripomnil, češ, govori zaradi tega toliko o prostituciji, ker želi biti senzacionalen ali celo banalno zanimiv. Le-tem oporekam, kot tudi onim, ki trdijo, da pisati o tem nima prav nobenega smisla, ter tistim, ki bi hoteli videti čim več tega pisanja. Če sem napisal, sem napisal zato, ker hočem povedati kako daleč naprej smo mi pred temi narodi, pri katerih so kontrasti naravnost drastični.

V teh deželah, skozi katere sem potoval, so žene potisnjene močno ob stran. Deloma so krivi verski predsodki, deloma silna kulturna zaostalost, največ pa nazadnjaški družbeni sistemi. Razen na Cipru, se skoraj ne spomnim, da bi videl žensko v kakšni koli službi. Pri nas na primer v trgovinah, prosveti, zdravstveni službi in pisarnah prevladujejo žene. V državah Bližnjega vzhoda pa vidite domačinke edino še na tržnici in to zakrite, razen seveda v Turčiji. Vzemimo kakršen koli poklic v katerih so se pri nas ženske močno uveljavile in so tudi enako močno zastopane, če celo ne prevladujejo — v teh deželah so za ženske nedostopni. Če torej gospodinje izločimo iz kroga javnih služb, potem bi najbrž lahko trdil, da v pristaniških mestih prostitucija zavzema prvo mesto »javnega udejstvovanja žena«. Žalostna ugotovitev.

Prišel sem v stik z ljudmi, ki so brez dvoma razgledani in inteligentni, toda redki so vedeli v pogovoru povedati, kako bi temu zlu prišli do kraja. Bil sem vesel, da sem lahko našo domovino postavil za primer, ki je za vselej zbrisala ta družbeni madež s tem, da je ženam omogočila vsestransko pravico do enakopravnosti na vseh področjih družbenega življenja. Nisem sicer mogel trditi, da pri nas ni posameznic, ki skrivaj nadaljujejo to bedno »obrt«, toda vse te so stopile na to pot zaradi lastne, osebne pokvarjenosti, zaradi delomržnosti in pomanjkljive vzgoje s strani staršev. Družba si zaradi njih nima kaj očitati.

Toda to ni edini primer velikanske zaostalosti pri teh ljudstvih. Socialna nasprotja srečate na vsakem koraku. Mesta so od cestnega tlaka do streh in še nad njimi prepredena z neonskimi napisi v vseh odtenkih barv. Tramvaji in avtobusi imajo sicer latinske in arabske številke, poleg teh pa še neke posebne znake, da najdejo pravo vozilo vsi tisti neštevilni analfabeti, katerim so vse one velike reklame nerazumljive. Dalje nasprotja na cestah, kjer srečujejo moderno in v najdražje tkanine oblečene ljudi, rajo s capami na umazanih telesih, ljudi ki so jim razmere vtisnile v obraze poteze bebcev. Da, taka so nasprotja, kot če bi ležali med smetnimi predmeti velike vrednosti. Bajke iz Tisoč in ene noči si lahko privoščite še danes, če popeljete takega reveža z ulice v kakšno zabavišče, kjer vse blešči v lestencih, preprogah in dragocenem pohištvu. Primerjate bogato meščanko, ki je taka kot bi prišla naravnost izpred kamere holivudskega režiserja fantastičnih filmov in revo, ki zvečer brska po kupih smeti na bazarju in pobira napol gnilo sadje ter se pri tem še plašno ozira, da bi je kdo ne zalotil. Primerjate plače posameznikov, ki dosežejo po 500 in še več funtov mesečno in plače množice priložnostnih težakov, ki za nekaj piastrov prenašajo ves dan težke tovore.

Ti, bežno nanizani primeri menda zadostujejo, da boste razumeli, zakaj tehtanje patriotskih čustev sploh ne pride v poštev. Vsak pošten in resnicoljuben človek bi v mojem primeru na ves glas potrdil, da je naša domovina storila velik korak naprej, da je kljub težavam pri nas življenje le veliko boljše, izravnano za široke sloje ljudstva in pravično.

Zastran teh razmer, nakljub želji, da bi čim več videl in spoznal, sem bil vesel, da so ladijski stroji »Titograda« naposled stresli palubo in da smo nastopili vožnjo, ki bo trajala tako dolgo, dokler ne bomo stopili na domača tla. Nagledal sem se lačnih oči, nabežal pred stegnjenimi rokami in kričanjem po »bagšišu«. Pozdravljene dežele Bližnjega vzhoda! Kdaj se boste znebile kričečih nasprotij, kdaj bede in teme duha?

DOMOV

Morje je bilo precej vetrovno, ko smo rezali valove v smeri Krete. Zibalo nas je še ves naslednji dan in noč, šele v bližini Peloponeza smo zapluli v mirne vode. Vozili smo se ob obalah Grčije, videli v daljavi obrise Albanije in naposled željno opazovali kamenite planine črnogorskega Primorja. Boka Kotarska, Cavcat.

Mrak je legel na morje, ko so ladijske sirene bučno pozdravljale Dubrovnik. To noč smo na »Titogradu« dolgo bedeli. Sedeli smo na palubi, opazovali temno obalo in dali duška svojim pljučam. Zjutraj smo se že sprehajali po Splitu. Prijeten je občutek, da lahko hodiš med ljudmi, ki te razumejo, ki jih razumeš. Vsa birokracija na katero smo ob prihodu naleteli, je bila ničeva ob zadovoljstvu, da smo spet doma . . .

(Konec)

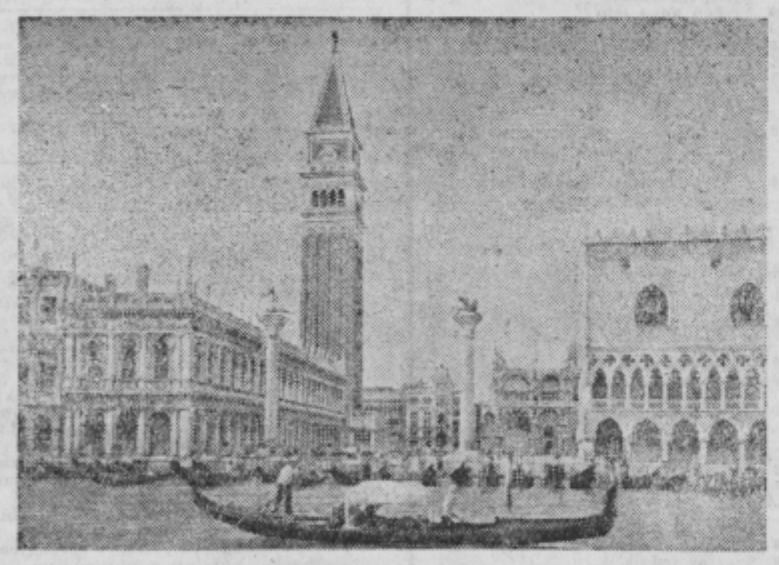

Naša pot nas je iz Splita peljala še v Benetke — toda o teh pod tem naslovom ne morem pisati. O Benetkah torej prihodnjič, potem bo pa potopisa zares konec.

H*U*M*O*R

KROTILEC ŽIVALI

»Kje si bil vso noč?« je zavpila žena krotilca živali nad možem.

»Predstava se je zavlekla. Nisem te hotel ponoči motiti. Spal sem v levji kletki.«

»Ti strahopetnež!« mu je zabrusila.

ON JO ŽE POZNA

Žena pred odhodom v hribe zagotavlja možu: »Prej ko mine teden, boš že dobil pismo.«

»Za božjo voljo! Z desetimi jurji boš vendar dalj časa izhajala!«

OB SNUBITVI

»Koliko imate mesečno?« strogo vpraša mati izvoljenke snubca.

»Dvanajst tisoč.«

»S tem se hočete poročiti? To naši Liji ne zadošča niti za robčke!«

»Oprostite, nisem vedel, da imate tako smrkavo hčer.«

DOMAČI PREPIR

»Da boš vedela! Jaz sem glava v hiši in počenjam, kar mi je prav!«

»Kar bodi glava, jaz sem pa vrat in jo obračam, kamor jaz hočem.«

Kratka kronika leta 1954

JANUAR

Hud mraz nam premog žre kljub
filmski »Vesni«.
V Berlinu štirje zbrani so brez haska.
Svetovni mir nič več ni v krizi resni,
smehlja se nam, če smeh mu ni zgolj —
maska.

FEBRUAR

Masovno v hladu slikamo si pljuča.
Mc. Charthy voha, rezonira burno.
V svobodo Avstrija ne najde ključa.
Nagib se dol in gor nagiba urno.

MAREC

Pri nas smo s sveti hišnimi pričeli.
Tam v Rimu Scelba pravi »Vederemo!«
»Mau-Mau« duši v krvavi se kopeli.
Vodikova nas bomba spravlja v tremo.

APRIL

Okolica v okraj se s Celjem spaja.
Maršal z »Galebom« v Turčijo potuje.
Ženeva si ogleda Ču En Laja,
a EOS se na vse pretege snuje.

MAJ

V puščobni maj rosi nam dež nevšečni,
ko z mirom barantajo konference.
Francozi z Dien Bien Fujem so nesrečni.
Med bloki možnost je koeksistence?

JUNIJ

Valovi strašni Celje so zalili.
Ženeva zida mir na kompromise.
Mendès France Galcem je Ivanka v sili.
V Atenah nasmejan Maršal mudi se.

JULIJ

Suši si svoje mokre rane Celje.
Suez in Ciper zdaj sta na tapetu.
Glasné so prebujenim ljudstvom želje,
da zaživela bi v pravičnem svetu.

AVGUST

Balkanski pakt je zbližal tri sosede,
zdaj zveza naj jim čuva mir, svobodo.
S težavami se takšna EOS prede,
ki vezal nanjo bi Pariz usodo.

SEPTEMBER

Ostrožno v sončni praznik se prebuja.
V gostéh je Dželal Bayar zemlji naši.
Zapad orožje Nemčiji ponuja,
a Moskva pravi: »Njet!« prevroči kaši.

OKTOBER

Tržaški vozel je odvit do kraja,
nam javlja Celjski radio novico.
Že se v Hanoju Ho Ši Minh sprehaja.
Kitajcem Hruščev stiskat gre desnico.

NOVEMBER

S skrbmi nas tarejo rastoče cene.
Uči se vzhod nas lepše spoštovati.
Pletó v Maroku se nevarne štrene.
V Ameriki so zrasli demokrati.

DECEMBER

Komune nam zoré v prijazni zimi.
Maršalu Indija prisrčno vzklika.
Kaj svetu v novem letu se izcimi?
Razcvet? Pogin? To vedeti nas mika.

Pika.
F. R.

Ali veste . . .

1. kaj je ebenovina?

2. za pomen besed mene, tekel, fares?

3. kaj pomeni luperkalia?

1. Ebenovina je dragocen, zelo trd in težak les iz Indije, Srednje in Južne Amerike; uporablja se za razkošno pohištvo.

2. Mene, tekel, fares (ali tudi: ufarsin) skrivnostne in nerazumljive besede, ki so se po bibliji baje nenadoma same prikazale babilonskemu kralju Nabonidu in mu oznanile konec njegovega življenja in kraljestva. Besede pomenijo: preštet, stehtan, razdeljen, v splošnem pa usodne besede, napovedujoče propast.

3. Luperkalia je bil starorimski praznik 15. februarja na čast bogu Faunu, ki se je imenoval tudi Lupercus, pač ka-li odvračevalec volkov in dajalec animalične rodovitnosti. Obred je bil ta, da so duhovniki (luperci) v Faunovem svetišču na pobočju Palatina v Rimu žrtvovali bogu kozle, nato pa samo s krznom odeti tekli skozi mesto; pri tem so z jermeni, rezanimi iz kože darovanih živali, opletali ženske, ki so jim prihajale na pot, da bi postale rodovitne.

TRGOVSKO PODJETJE

IZBIRA - LAŠKO

s svojimi poslovalnicami 1 in 2 v Laškem in v Tevčah

ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM
USPEHOV POLNO LETO 1955
TER SE PRIPOROČA ZA NAKLONJENOST
V NOVEM LETU

NUDIMO VAM VSE VRSTE BLAGA PO ZMERNIH CENAH
POSTREŽBA SOLIDNA

Angleška tvrdka, ki izdeluje kmetijske stroje, je nedavno dala na trg nov traktor. Traktor ima štiri kolesa z gumami in prenaša moč motorja na vsa štiri kolesa. Vgrajeni diesel motor ima moč 40 KM na 1600 obratov.

Piše RUDI KRAJNC *(Nadaljevanje)*

Celjski študentje v Turčiji

V skopih obrisih sem skušal prikazati kako izgleda znameniti Carigrad, sedaj pa še nekaj o problemih, ki so v Turčiji tako pereči, da jih ni mogoče spregledati.

V središču Ankare je razkošen večerni lokal. Sem zahajajo zlasti ob sobotah in nedeljah številni gostje, seveda predvsem tisti, ki imajo dosti! »pod palcem«. Tudi mene je neke sobote zvečer zvabila semkaj prijetna glasba. Pri mizah sedijo »boljši ljudje«, naročajo šampanjec, pecivo in razne specialitete. Ko prinese natakar na krožniku račun, jih prav nič ne moti, če je 100 lir več ali manj. (100 lir je 10.000 dinarjev). Kaj kmalu sem bil sit takšne zabave, saj mi tudi denarnica tega ni dopuščala. Napotil sem se proti domu. Komaj stopim na cesto (bilo je okrog polnoči) zagledam na pločniku dečka, starega kakih pet let, umazanega in oblečenega v raztrgane cunje. Revček je zaspal sredi pločnika na mrzlem betonu, na onemoglih ročicah pa so mu počivali zavitki kamenčkov za vžigalnike, ki jih je skušal prodati pozno v noč ob vhodu na plesišče.

In še nekaj podobnega. Bilo je v popoldanskih urah. S kolegi smo se sprehajali po mestu. Nenadoma se pojavi slabotno dekletce in nam vsiljivo začne ponujati neke stare revije. Nismo se ga mogli nikakor otresti. Spremljala nas je cele pol ure. Solze so ji začele rositi iz črnih oči, njen glas je postajal vse bolj hripav in jokajoč. Dal sem ji 10 kurušev (1 kuriš je 1 din) in na mah je bila zopet vesela, se obrnila in šla iskat drugo »žrtev«.

Tudi berači, različni invalidi z odrezanimi nogami in rokami, niso nobena redkost. Najbolj pa ta živa resnica bode v oči ravno zato, ker jih ne vidite samo po zakotnih ulicah, temveč tudi po širokih cestah skoraj v strogem središču mesta.

Na cesti opazim jato golobov, zbranih okrog male deklice. V rokah drži polno posodo ječmena, meni pa ponuja majhen pokrov konservne škatle, poln žitnih zrn. Sprva sploh nisem razumel, kaj otrok hoče. Nato sem šele ugotovil, da je to žito namenjeno golobom. Ko sem ji plačal par kurušev in žito razsul ptičem, je kaj hitro imela škatlico zopet polno, tako da sem se je komaj otresel. Zopet zgovoren primer na kake iznajdljive načine si ubogi cestni otrok skuša zaslužiti svoj vsakdanji kruhek.

Morda še kratko skico iz zdravstvenega področja: tudi v bolezni se godi bogatašu mnogo bolje kot revežu. V bolnišnici so sobe razdeljene v privatni, prvi, drugi in tretji razred. V privatnem razredu, ki stane 2000 dinarjev dnevno, ima vsak pacient svojo predsobo s tapecirano opremo in sobo z omaro, mizo in stoli. Na nočni omarici pa telefon in radio aparat. Za nameček ima vsak še svojo kopalnico s tušem in bano. Čim nižji je razred, tem nižja je cena, a tudi tem manj ugodnosti, da o tretjem razredu sploh ne govorim. Prav posebno pride ta razlika do izraza v ambulanti, kjer dnevno pride na pregled do 20 nosečih žena vseh slojev. Kako vse to vpliva na bodoče matere, si lahko vsak sam misli.

Naštel sem vam le nekaj primerov, ki dosti zgovorno pričajo, da ima Turčija še vedno težko nalogo pred seboj in to je: rešitev socialnega problema.

Za zaključek vam želim omeniti še nekaj stvari, ki vas bodo gotovo zanimale. Kako je v Turčiji s c e n a m i? Tekstil je približno za 40 do 50% cenejši kot pri nas. Seveda domače blago, ki pa ni ravno najbolj kvalitetno. Večina je uvožena, tudi našega materiala imajo precej. To pa često dosega ali celo presega naše cene. Kruh, sadje, vino, cigarete in ostali predmeti široke potrošnje so le za spoznanje cenejši. Industrijski proizvodi, ki so večinoma uvoženi iz Amerike in Nemčije, pa so često dražji kot pri nas.

Kako izgledajo večerni lokali? Precej boljši so od naših, to na vsak način. Skoraj povsod je preskrbljeno za zabavni program, ki ga izvajajo večinoma »uvožene zvezdnice« zlasti Amerikanke in Francozinje, res prave filmske lepotice. Toda cene!? Povem vam samo en primer: kozarec vode, da, navadne vode, stane nič manj in nič več kot 330 din. Tako, zdaj pa veste, kdo se lahko zabava v takšnih lokalih. In kar nadalje moti človeka naših navad je dejstvo, da je popolnoma nemogoče zaprositi za ples dekleta pri sosednji mizi, kajti zato je poklican najmanj njen zaročenec, odnosno njen mož. Pri omizju sedi cela družina, od stare mame do najmlajšega v otroškem vozičku. Med njimi seveda tudi marsikako brhko dekle 17 do 18 let, ki pa ji niti na misel ne pride, da bi plesala s kom drugim kot z očetom, ali pa sploh ne.

Zanimivo je tudi to, da je sama ženska na cesti, ko se zmrači, pravo čudo. Kakor vidite, prehaja Turčija, nekdaj znana po mnogoženstvu, ravno v nasprotno skrajnost, ki je za naše kaj težko razumljiva, vendar je takó visoka morála življenju turških zakoncev sigurno samo v prid.

Pozornost mi je vzbudila pretirana težnja turških žena, za lepotičenjem. Našminkane »do ušes« so vse, no, na to smo že skoraj vajeni, toda živordeče lakirani nohti in to pri deklicah od 5. leta naprej in celo na nogah, tega pa ne.

In še tole: kljub visoki vročini (nekaj dni se je dvignil termometer celo na 70 stopinj C) in popolnem pomanjkanju dežja, kratkih hlač sploh ne poznajo. Mi se seveda nismo pustili dosti motiti in smo si lepo po naši navadi hladili kolena po Ankari. Gledali pa so nas kot da bi bili ušli iz cirkusa.

Gospodinje morda zanima, kako je s hrano. Nažalost precej drugače kot pri nas. Juhe in solate ves mesec nisem videl. Pač pa je bilo na pretek čevapčičev, ražnjičev, paprike, paradižnikov in različnih »kitajskih špinač«, ki jim ne najdem imena. Če se spomnimo na to, kar sem povedal o svinjah, mi boste verjeli, da si še nikdar nisem tako zaželel solate in svinjske pečenke kot tokrat.

(Konec)

Odrežite in nam pošljite!

Naročilnica

Podpisani _____, kraj _____

ulica _____, pošta _____ naročam

»Savinjski vestnik« in prosim, da mi ga začnete s _____ redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki.

Datum _____

Podpis:

_____

Telesna vzgoja

Problemi in naloge telesno vzgojnih organizacij v letu 1955

Ob vstopu v novo leto 1955 je prav, da nekoliko razmišljamo o problemih in nalogah, s katerimi se bomo morali soprijeti v telovadnicah na telovadiščih, zelenih igriščih, atletskih stezah itd. v tem letu.

Vstopamo v jubilejno leto, ko bomo najbolj svečano proslavljali 10-letnico osvoboditve. Brez dvoma se bodo skupnemu praznovanju naših ljudi priključile vse telesno vzgojne, športne, strelske in planinske organizacije. Prav tu nas časa mnogo dela in solidnih priprav, da bodo v primernem času naše organizacije lahko stopile pred širšo javnost z dostojnimi in kvalitetnimi prireditvami.

Pred najtežjo nalogo stoji partizanska organizacija. Kot nam je znano, bo ob koncu meseca maja pokrajinski zlet društev Partizan v našem mestu. Ta zlet bo vsekakor osrednja in največja prireditev v območju našega terena v prihodnjem letu. Okrog 5000 telovadcev in telovadk bo nastopilo na tej prireditvi. K tej številki bosta morala celjski in šoštanjski okraj prispevati okrog 3000 udeležencev. Morda izgleda številka na prvi pogled nekoliko previsoka. Z intenzivnim delom vaditeljskih zborov, s prizadevanjem vseh društvenih uprav in s pomočjo sodelovanja vseh ostalih družbenih organizacij pa je to število ustvarljivo. Vaditelje v društvih Partizan čaka trdo delo, ker je do zletnih dni le 5 mesecev časa. S programom zleta bodo vaditelji seznanjeni te dni. To osrednjo prireditev bodo počastili tudi celjski športniki z organiziranjem športnega tedna, na katerem bo vrsta kvalitetnih športnih prireditev. Tradicionalna Titova štafeta bo vsekakor tudi v letošnjem letu ponovno združila pripadnike vseh naših organizacij in bo izvedena prav tako svečano, kot vsa dosedanja leta. Na večer pred Dnevom vstaje — 22. julija — bodo celjski telovadci, športniki, strelci, alpinisti, pripadniki Ljudske tehnike in obvezniki predvojaške vzgoje ponovno izvedli veličastno parado po celjskih ulicah, ki bo morala pokazati vso rast in moč celjskega telesno vzgojnega in športnega udejstvovanja. To bi bile v glavnem osrednje prireditve, ki bodo združevale vse celjske osnovne organizacije.

Partizanska organizacija pa bo poleg osrednje prireditve v Celju izvedla še vrsto telovadnih nastopov na podeželju. Letos pač ne bo kraja, kjer obstoja partizansko društvo, brez javnega telovadnega nastopa. Obema celjskima društvoma ta obveznost odpade, zato bi bilo brez dvoma priporočljivo, da bi izvedli skupen nastop v sosednjih Štorah, kjer še nimajo društva Partizan. To bi bila brez dvoma najmočnejša propaganda za poživitev telovadnega društva med delavsko mladino, tam, kjer je bilo nekoč mnogo telovadcev in telovadk. Poleg nastopov bodo partizanska društva tudi letos organizirala vrsto tekmovanj in akademij ter kot v prejšnjih letih sodelovala po najboljših močeh pri krajevnih občinskih praznikih in proslavah.

Športne organizacije še niso posebej razpravljale o programu prireditev v prihodnjem letu. Delama jim ta program predpisujejo ustrezne športne zveze. Poleg obveznega programa tekmovanj pa bodo vse organizacije na bližnji športni konferenci podrobneje razpravljale o samostojnih prireditvah v počastitev 10. obletnice osvoboditve. Vsekakor bodo te prireditve za vsako športno organizacijo izvršene ločeno, pokazati pa morajo kvantitativni in kvalitetni razvoj ustrezne športne panoge in igre. Tako bodo n. pr. smučarji organizirali v neposredni bližini Celja smučarsko parado na smučeh, na kateri bo nastopilo na stotine smučarjev.

Vse celjske športnike čaka dolžnost, da se bodo v čim večjem številu udeležili velike športne parade v Ljubljani in po najboljših športnikih tudi osrednjih športnih prireditev, ki jih prireja Zveza športov Slovenije v počastitev 10. obletnice osvoboditve.

Odveč bi bilo zgolj naštevanje slavnostnih prireditev. Naloge telesno vzgojnih organizacij se ne smejo omejiti le na priprave za te prireditve in tekmovanja. Močno bo treba razširiti aktivnost pri gradnji novih objektov za telesno vzgojo. Pri tem ne smemo pozabiti na sklepe zadnjega plenuma CK LMJ in obveznosti naše mladine, da bo v prihodnjem letu pomagala s prostovoljnim delom graditi nova igrišča. Potrebno bi bilo, da bi že v januarju sklicali konferenco zastopnikov vseh telesno vzgojnih organizacij, Ljudske tehnike in prosvetnih organov zaradi koordinacije tega dela. V poštev bi naj prišle predvsem gradnje igrišč, ki ne bodo zahtevale večjih materialnih sredstev in ki bodo lahko služile šolskim in telesno vzgojnim organizacijam. V samem Celju bo v gradnji moderno telovadišče v Kersnikovi ulici za II. osnovno šolo, ki bo služilo društvu Partizan in šolam. ŽSD Celje bo nadaljevalo z deli pri Skalni kleti. Obsežna bodo tudi dela na Glaziji. Prav bi bilo, da bi že pričeli tudi z delom na izgradnji celjskega športnega parka. Plavalni bazen si želi večina celjskega prebivalstva, pa tudi ostala slovenska športna javnost. Nikjer ne morejo razumeti, da v Celju ne zmoremo takšnega športnega objekta. Ta problem že leta in leta kriči po rešitvi! Strelska organizacija stopa v ospredje s svojimi nadaljevalnimi deli na centralnem strelišču pri Petričku, čaka pa prav tako, da bi se rešilo vprašanje gradnje modernega pokritega zimskega strelišča. Planinci bodo investirali nova sredstva v svoje planinske postojanke in bodo s tem izboljšali komfort vsem obiskovalcem planinskih koč. Z novim letom je prevzelo PD Celje v najem postojanko na gori Oljki, kjer bodo potrebna izdatna popravila. Vse kaže, da bo v letu 1955 ta prijetna izletniška točka bolje obiskana.

Še pomembnejša je naloga, da se tudi v bodoče dosledno borimo za vzgojno delo v naših organizacijah in da ohranimo našo telesno vzgojo in šport na pozicijah čistega amaterizma. Vsakršno drugačno gledanje bo vzelo naši telesni vzgoji in športu vso moralno in etično vrednost ter ustvarjelo v naših organizacijah ljudi z miselnostjo, ki je tuja naši socialistični stvarnosti. Prav pri reševanju teh principielnih vprašanj pa bi naše organizacije morale biti deležne več pomoči od ostalih družbenih organizacij. Pomagati bi jim morali poskrbeti za potrebne prostore, kjer bi se mladina lahko zbirala in koristno zabavala in izobraževala. V Celju prav športne organizacije v tako imenovani mrtvi sezoni nimajo prostorov, kjer bi zbirali svojo mladino in jo pravilno vzgajali.

V Celju smo že kar krepko na poti množičnosti, saj štejejo vse telesno vzgojne organizacije 6215 članov od 26.857 mestnega prebivalstva. Ob tej množičnosti moramo proučevati v interesu načrtnega razvoja naše telesne vzgoje pametno športno politiko. Posvetiti moramo pozornost zlasti tistemu, kar je slehernemu potrebno kot človeku in državljanu, kar bi zlasti ustrezalo našim razmeram in ljudskim posebnostim. Na kratko: razvijati moramo v večji meri tiste telesno vzgojne panoge, ki imajo obče pomembnost in za katere obstojajo objektivne in subjektivne možnosti njihovega razvoja. Udejstvovanje ženske mladine je nezadovoljivo v telesni vzgoji in vendarle ima žena v naših družbenih pogojih najširše možnosti telesno vzgojnega udejstvovanja. Ker to ni zgolj telesno vzgojno vprašanje temveč sega tudi v področje medicine, ga bo treba v letu 1955 reševati z vsemi pristojnimi organi in smotrno usmerjati žensko mladino v posamezne panoge telesno vzgojnega udejstvovanja.

Problemov in nalog je še nič koliko. Ob zaključku le še ena misel: telesna vzgoja je enoten vzgojni pojav. Danes jo izvajajo šole, društva Partizan in športne organizacije. Marsikje smo obremenjeni z miselnostjo konkurenčnega boja in se ne zavedamo, da gre pri sleherni obliki telesne vzgoje za razvijanje gojenčevih telesnih, umskih in moralnih vrlin do najvišje stopnje in da nima nihče pravice tega razvoja nasilno zavirati. Zato bi si morali vsi lesno vzgojni in športni delavci med seboj že enkrat odkrito povedati, da ne sme biti nobenih pregraj pri delu v različnih organizacijah, kajti vzgojni smoter je vsem isti in skupne so tudi vse naše naloge.

Svinjske kože

oddajte

najsolidnejšemu
odkupnemu podjetju

TELOVADNA AKADEMIJA PARTIZANA CELJE-GABERJE

Po javnem telovadnem nastopu, ki je bil tik pred katastrofalno poplavo, je agilno društvo Partizan Celje-Gaberje v tem letu stopilo že drugič pred širšo javnost in to s celovečerno samostojno telovadno akademijo. Prireditev je bila v počastitev Dneva JLA izvedena na sam praznik naše armade — 22. decembra. Že ta termin in celo sodelovanje pripadnikov JLA na akademiji nam pove, da prav to društvo tesno sodeluje s celjsko garnizijo, saj ima iz njihovih vrst več aktivnih telovadcev. V uvodu so nastopili pripadniki JLA in prikazali, kako se prične vsak dan v vojašnici. Najprej je treba misliti na poživitev organizma z jutranjo telovadbo. In prav to jutranjo telovadbo so kar skladno pokazali nastopajoči na akademiji. Že v naslednji točki so nam najmlajši pokazali, koliko razvedrila in veselja pa tudi koristnega znanja se človek navadi v telovadnici. Na švedski klopi so cicibančki s prirojenimi gibanji in z uporabo drobnega orodja pokazali veliko pestrost vadbe za predšolske otroke. Nastop pionirjev v sestavi »dvanajstorice« je pokazal odličen material, s katerim razpolaga društvo Partizan v Gaberju, saj je vaja bila precej zahtevna in se zato ne smemo čuditi, če tu in tam še ni bilo potrebne skladnosti. Tudi nastop pionirk z vajami s traki je bil posrečen. Pri preskokih, kjer so nastopili pionirji, smo opazili posebno novost. Običaj je bil, da so na akademijah nastopali le izbrani telovadci, omejeni na vrsto 6 do 8 posameznikov. Tokrat se je poskus kar z vrsto preko 20 pionirjev zelo posrečil. S preskoki preko mize, ki so jih izvajali v verigi kot na tekočem traku, je društvo verdarle dokazalo gledalcem, da ima sposobnega materiala, kolikor hočete! Izbrani telovadci na bradlji so pokazali velike sposobnosti, vaje pa jim niso »tekle« najbolje. Od novih nas je najbolj presenetil mladi Kovač, ki je pokazal velik napredek in se bo brez dvoma razvil v kvalitetnega orodnega telovadca. Svoj višek je dosegla akademija s sestavo tovarišice Jezernikove »vaje z žogami«. To je bila najkvalitetnejša točka celotne akademije. S preciznimi in dovršenimi gibi so članice v tej sestavi pokazale maksimum znanja in skladnosti. Po odmoru so pričeli člani z vajami na drogu. Vse kaže, da niso imeli »svojega dne«. Veber Tine je bil med redkimi, ki je s težkimi elementi dovršeno izpeljal vajo do konca, drugim pa je tu in tam spodletelo. V naslednji akademski sestavi so zopet članice potrdile, da nimajo v društvu resnih konkurentov pri izvajanju prostih vaj. Tudi vaje s kiji so bile precizne. Smiselni gibi so bili lepo povezani v celoto. Sestava sama, že bolj pa njeni izvajalci, so zopet osvojili vse gledalce. Na gredi so mlajše mladinke, še bolje pionirke, pokazale obvladanje težkih prvin in fin občutek za ravnotežje. V »četvorki« so nastopili rutinirani telovadci Veber, Savodnik, Florjanc in Teršek, ki so v krajši sestavi pokazali dovolj skladnosti pri obvladanju težkih akrobatskih prvin. Akademijo so zaključili mladinci s simboličnimi vajami. Ves spored je spremljala godba na pihala SKUD »France Prešeren, akademske sestave pa pri klavirju tov. prof. Trčkova in Zorkova.

Telovadna akademija je ponovno potrdila, da se v TVD Partizan Celje-Gaberje dela solidno skozi vse leto in da v društvu rase sposoben kader telovadcev in telovadk. Takšno delo je rezultat udejstvovanja z mladino od njenih najbolj zgodnjih pa tja do zrelih let. Zato lahko društvu ob tej priredtvi čestitamo kljub malenkostnim spodrsljajem, ki so skoraj neizbežni na vsaki akademiji. Celjanom je lahko žal, da si te prireditve niso ogledali v večjem številu.

SODELOVANJE MED PARTIZANOM IN NK RUDARJEM V VELENJU BO RODILO SADOVE

Pred dnevi je bil letni občni zbor telesno vzgojnega društva Partizan v Velenju, katerega so se udeležili tudi zastopniki NK Rudar. Delo Partizana je bilo v minulem letu zelo uspešno. Vadba vseh vrst je bila redna, razen počitnic, ko so bili vaditelji na raznih tečajih. Poleg vadbe so delovale: nogometna, košarkarska in odbojkarska sekcija. Najbolj uspešna je bila rokometna sekcija, ki se je po mnogih tekmah prebila na vodilno mesto v slovensko-štajerski ligi. Imeli so tudi lahkoatletsko sekcijo, ki zaradi pomanjkanja vodilnega kadra še ni mogla pokazati uspehov. Dejavnost društva se je manifestirala tudi na republiškem tekmovanju. Mladinke so v III. kolu dosegle tretje mesto, pet jih je bilo nagrajenih z diplomami.

Velika ovira uspešnejšemu delu je bila, ker Partizan ni imel lastne telovadnice. Zato pa so od kmetijske zadruge vzeli v najem dvorano za dve leti. Kljub materialnim težavam so dvorano po zaslugi načelnika in predsednika opremili z vrsto novih rekvizitov. Razen tega pa društvo povsem resno misli na gradnjo lastne telovadnice, katero bo potrebovalo športno društvo, ki bo v bližnji bodočnosti ustanovljeno.

Baletni večer meseca januarja, marca pa akademija, gradnja telovadnice, pomoč pri gradnji stadiona in povečano število članov — to so okvirne naloge novega odbora.

Predstavniki NK Rudarja so na občnem zboru izrazili željo po tesnejšem sodelovanju s Partizanom. Zedinili so se v vseh točkah in razčistili medsebojne odnose med športnimi klubi in Partizanom.

Upajmo, da bo športno društvo v Velenju kmalu zagledalo luč sveta. Prepričani smo, da bo med Partizanom in športnim društvom tesno sodelovanje, ker se bosta obe društvi borili za isti cilj: nuditi mladini zdrav užitek in jo telesno in duhovno vzgajati v zavedne in zdrave graditelje socializma.

Končno so funkcionarji odbora želeli, da bi tudi ostale množične organizacije in krajevni ljudski odbor kazali več razumevanja in zanimanja za delovanje Partizana. —od

Še se lahko vključite v novoletno nagradno žrebanje

ROK VKLJUČEVANJA SMO PODALJŠALI DO 9. JANUARJA (EN DAN PRED ŽREBANJEM NAGRAD). — PRAVICO SODELOVANJA IMA VSAKDO, KDOR BO PORAVNAL LETOŠNJO NAROČNINO ALI PA SE NAROČIL NA NAŠ LIST TER PLAČAL VSAJ POLLETNO NAROČNINO ZA LETO 1955 DO 9. JANUARJA. — ZA NAROČNIKE SMO PREDVIDELI TUDI NEKAJ TOLAŽILNIH NAGRAD. — VREDNOST 25 GLAVNIH IN 5 TOLAŽILNIH NAGRAD PRESEGA 50.000 DIN. — PORAVNAJTE NAROČNINO IN PONUDITE SPODNJO NAROČILNICO SVOJEMU SOSEDU, PRIJATELJU ALI ZNANCU, DA JO IZPOLNI.

NAGRADE ZA STARE IN NOVE NAROČNIKE

1. 3 kg tekstilnih ostankov (darilo Tekstilne tovarne Prebold); 2. električni pekač (darilo Trg. podjetja Merkur, Celje); 3. zgornje in spodnje usnje za 1 par čevljev (darilo Konus, Slov. Konjice); 4. gornje in spodnje usnje (darilo Tovarne usnja v Šoštanju); 5. električni kuhalnik (darilo Kovinotehne, Celje); 6. garnitura krožnikov in servis za belo kavo (darilo Keramične industrije, Liboje); 7. 1 par ženskih in 1 par moških perlon nogavic (darilo Tovarne nogavic v Polzeli); 8. 1 zavora za vprežni voz (darilo Tovarne kovanega orodja, Vitanje); 9. moška srajca in 2 otroških hlač (darilo Toper, Celje); 10. popelin za moško srajco (darilo Metka, Celje); 11. servis za črno kavo (darilo Tov. emajlirane posede, Celje); 12. usnjeni podplati (darilo Usnje, Celje); 13. kolekcija sadnih sokov (darilo Celeia-Sad, Celje); 14. kolekcija alkoholnih pijač (darilo Vino OZZ, Celje); 15. steklena vaza (darilo Kristalija, Celje); 16. 10 izdelkov lesne galanterije (darilo Tovarne lesne galanterije, Rimske Toplice); 17. 10 izdelkov lesne galanterije (darilo Tovarne lesne galanterije, Rimske Toplice); 18. nalivno pero (darilo Knjigarne in papirnice Celjske tiskarne); 19. salama (darilo Mesnina, Celje); 20. steklenica likerja (darilo Vino Koper, Celje); 21. knjižna nagrada; od 22. do 25. 4 denarne nagrade po 500 din.

TOLAŽILNE NAGRADE ZA NENAROČNIKE

1. 10 zavojčkov kemičnih izdelkov (darilo Aero, Celje); 2. 10 kom. mila (darilo Kozmetika, Celje); 3. do 5. 3. knjižne nagrade.

Izrežite in nam pošljite!

UPRAVA

Znamka za 10 din

»Savinjskega vestnika«

CELJE

TITOV TRG 1

Poštni predal 123

PISMO UREDNIŠTVU

Ne mučite živali

V vsakdanjem življenju srečujemo nešteto primerov, kako brezvestni in trdosrčni ljudje mučijo živali. Pri vsem tem pa je žalostno to, da je pri nas odnos človeka do živali skoro popolnoma nekontroliran in je žival v mnogih primerih na milost in nemilost prepuščena človeški tiraniji.

Naj navedem samo nekaj »kapljic v morju trpljenja« naših živali. Bilo je pred dobrim letom, ko se je hišnik v Rebeškovi vili (pod Slovenskim pokopališčem) naveličal svojega psa. Odločil se je, pokončati ga na najcenejši način: zastrupil ga je s strupom zoper podgane. Žival je v strahovitih bolečinah počasi končavala ... Ljudje bližnje okolice so se zgražali nad to grobo brezsrčnostjo, prijavil pa tega primera ni nihče, saj pravzaprav niti ne bi vedel kam.

Pred približno dvema mesecema se je mudila skupina izletnikov na Celjski koči. Navzoči so bili priča surovemu in razburljivemu prizoru, ko je neki — verjetno domači lovec s puškinim kopitom ubijal prijaznega psa. Tudi, če bi to bil pes-klatež, bi bilo tako postopanje neodpustljivo, neodpustljivo tem bolj za lovca, ki bi še prav posebno moral poznati ljubezen do živali. Surovež je psa trpinčil celo ob prisotnosti otrok, ki so malodane jokali, tako se jim je smilila žival.

Še drug primer. Letos spomladi smo imeli v Celju neki cirkus — potujoči zoološki vrt. Živali, sicer vajene neomejene prostosti, so bile stisnjene v ozko kletko. Ali so se obiskovalci le zavedali, da s svojim obiskom podpirajo trpinčenje živali! V svrho spoznavanja živalstva imamo zoološke vrtove, najrazličnejše ilustracije, predvsem pa nam filmi naravo dovolj nazorno prikažejo. Tak cirkus torej nima drugega namena, kot da se kopica delamrznežev preživlja na račun pomilovanja vrednih živali.

Zakol domačih živali je v večini primerov tako krut, da bi se marsikdo z grozo odvrnil od pečenega kosa mesa na krožniku... Omilimo torej živali težko življenje, preprečimo vsako nepotrebno trpinčenje. Prijavljajmo v časopisu imena lastnikov psov, konj, ki jih surovi ljudje najčešče mučijo. Kolikokrat se nam v srdu in usmiljenju krči srce, ko vidimo na cesti vozača, ki neusmiljeno biča po konju, če žival ne more izpeljati pretežkega tovora! Z opazko »surovež« podivjanca še bolj razkačimo, ne pomagamo pa prav nič ubogi živali, ki služi kmetu in skupnosti težke milijone. Pravilno bi bilo, da bi take primere zapisali, mučitelje pa razkrinkavali po časopisih (v kolikor bi jim ne določali tudi primernih kazni). Istočasno pa bi vse take in podobne primere javili tudi **Društvu za zaščito živali**, ki bo gotovo ukrenilo potrebno, da se bodo tovrstna mučenja živali vsaj omilila.

Imejmo vendar vsaj toliko srca, da ne bomo videli v živalih samo kos mesa, temveč da jih gledamo kot naše **prijatelje**, ki nam poleg koristi prinašajo toliko veselja.

OBJAVE IN OGLASI

OBJAVA
KORISTNIKI CEST — POZOR!

Z odlokom mestne občine Celje je bilo nedavno na skupni seji prometnih delavcev iz območja Celje sklenjeno, da se zaradi varnosti prometa, pešcev in drugih koristnikov cest, ukine vsak promet na naslednjih cestah, oz. v mestu Celju:

a) od poslovalnice Triglava do slaščičarne Zvezde — to je od začetka ozkega dela v Prešernovi ulici pri kavarni Evropa, do zaključka Prešernove ulice pri Zvezdi.

b) od centralne lekarne pri NB Celje-okol. (pri Mislej), preko križišča pri Ljudskem magazinu, do zaključka Tomšičevega trga.

Na teh odsekih je zabranjena vsaka vožnja vseh motornih in vprežnih vozil ter kolesarjev v obeh smereh, razen tistih, ki nakladajo, odn. razkladajo tovor v omenjenih ulicah.

Na teh odsekih je prepovedano vsako neupravičeno parkiranje vseh vozil.

Kršitelji tega odloka bodo kaznovani!

Prometni center,
Tajništva za notr. zadeve

„Koteksu"
CELJE, TEHARSKA C. 25

SPREMEMBA TELEFONSKE ŠTEVILKE

Biro za posredovanje dela sporoča, da ima naslednji telefonski številki:

uprava in moška posredovalnica 26-13
ženska posredovalnica 27-13

RADIO CELJE

Valovna dolžina 190 metrov

(Lastne oddaje in prenos iz Ljubljane.)

Petek, 31. decembra:
Od 18,00—20,00 lastna oddaja z naslednjim sporedom:
18,00 Srečno novo leto
18,20 Poročila
18,30 Čestitke in objave kolektivov
18,45 Želje
18,55 Nastopajo mladi harmonikarji DPD »Svoboda« iz Celja pod vodstvom Oskarja Leskovška
19,15 Poje moški pevski zbor »Ivan Cankar« iz Celja pod vodstvom inž. Segule
19,40 Zabavno glasbo izvajajo veliki in mali zabavni orkestri (magn. posnetki glasb. festivala v Kölnu)
Od 20,00—2,00 Prenos iz Ljubljane

Sobota, 1. januarja
10,00—12,00 ponovitev lastne oddaje od dne 31. 12. (ta oddaja bo na val. dolžini 202 m)
18,00—23,00 prenos iz Ljubljane

Nedelja, 2. januarja:
18,00 Oddaja iz Celja
18,30—23,00 prenos z Ljubljane

Ponedeljek, 3. januarja:
18,00 Oddaja iz Celja
18,30 Koncert pianista Marijana Lipovška
20,00 Zunanje politični feljton
20,15 Simfonični koncert Beograjske filharmonije

Torek, 4. januarja:
18,00 Oddaja z Celja
18,30 Sportni tednik
20,00 Tedenski notranje politični pregled
20,10 Filmske melodije
20,30 Radijska igra
21,30 Plesna in zabavna glasba
22,15 Nočni komorni koncert

Sreda, 5. januarja:
18,00 Oddaja iz Celja
18,30 Mednarodna radijska univerza
20,00 G. Puccini: Madame Butterfly
22,30 Plesna glasba

Četrtek, 6. januarja:
18,00 Oddaja iz Celja
18,30 Modni kotiček
18,40 Mariborski kom. zbor poje skladbe Ipavca in Jereba
20,00 Domače aktualnosti
20,15 Četrtkov večer domačih pesmi in poskočnih napevov
21,00 Literarni večer: Islandski epik Laxness
21,00 Spored popularnih orkestralnih skladb
22,15 Po svetu jazza

Želje, objave in reklame sprejema vsak dan vratar LOMO od 7—14. ure.

Zahvala

Ob nenadni izgubi ljubega moža, očeta in brata

FRANCA JUVANA

uslužbenca tekstilne tovarne »Volna« v Laškem, se za izkazano sočutje zahvaljujemo predvsem vodstvu tekstilne tovarne »Volna«, ki se je častno udeležilo pogreba, nadalje godbi, pevcem, darovalcem vencev, govornikom in vsakemu posebej, ki nam je na kakršen koli način lajšal bridke ure.

St. Peter pri Laškem.

Juvan Katarina, žena; Marija, hči, Anton, sin in ostalo sorodstvo.

LOKALI V NOVI ZGRADBI

Svet za gospodarstvo in komunalne zadeve vabi gospodarske organizacije, ki se zanimajo za poslovne prostore v novi zgradbi na oglu Levstikove in Vrunčeve ulice, da dostavijo čimprej svoje ponudbe Tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LO MO Celje, Gregorčičeva ulica 5. Lokali bodo prednostno oddani tistim gospodarskim organizacijam, ki so jih pripravljene adaptirati na svoje stroške.

Iz Tajništva
za gospodarstvo in komunalne zadeve
LO MO Celje

PODALJŠANJE VOZNIŠKIH IZKAZNIC

Tajništvo za notranje zadeve Celje obvešča vse voznike - amaterje, ki posedujejo vozniške knjižice iz leta 1952 ali 1953, pa še nimajo podaljšane, da se takoj zglasijo na TNZ, soba 56, zaradi podaljšanja veljavnosti knjižic. Vse amaterske vozniške knjižice, ki so bile izdane v letu 1952 ali 1953, v kolikor še niso podaljšane za dobo 2 let morajo biti najpozneje do 10. januarja 1955 podaljšane. Kdor jih ne bo podaljšal do tega roka, postane vozniška knjižica neveljavna.

Za podaljšanje amaterskih vozniških knjižic ni potrebna nobena vloga niti zdravniško spričevalo, temveč naj vozniki-amaterji prinesejo s seboj samo knjižice.

Iz pisarne
Tajništva za notranje zadeve Celje

ALI KMETIJSKIM ZADRUGAM
zbiralnicam gornjega podjetja

OPOZARJAMO vsakogar, da nismo plačniki dolgov, ki jih dela v nerazsodnosti Polak Leon, Teharje 25. — Družina Zupanc in žena Polak Frančiška.

VINARSKA ZADRUGA Z O. J. BREŽICE
toči v svoji kleti v Celju, Dečkova cesta 14 (bivša Grahova gostilna) pristna domača, kvalitetna rdeča in bela vina od 5 l naprej.
Klet obratuje vsak delovni dan v času od 8. do 12. in od 14. do 17. ure.
Obiščite nas in se prepričajte o pristni in domači kvaliteti!

Ker se nama ob preselitvi v Izolo ni bilo mogoče osebno posloviti od vseh, prisrčno pozdravljava ob tej priliki vse prijatelje in znance ter želiva obenem srečno in uspešno novo leto 1955.

Mina in Slavko inž. Majerič

PRODAM ALI ZAMENJAM posestvo v vinorodnem kraju, za hišo z zemljiščem v bližini Celja. Naslov v upravi lista.
PRODAM samsko spalnico (kompl., lakirano). Senica, Ložnica 42.
PRODAM lep, dobro ohranjen kauč (šlarafia). Naslov v upravi lista.
DAM NAGRADO tistemu, ki mi preskrbi enosobno komfortno stanovanje, ali zamenjam. Naslov v upravi lista.
DAM NAGRADO tistemu, ki mi preskrbi lokal v mestu. Vprašati v upravi lista.
MIRNA NAMESČENKA išče opremljeno ali prazno sobo. Vprašati v upravi lista.
ZAMENJAM lepo opremljeno sobo za prazno ali opremljeno. Vprašati v upravi lista.

DRUŽABNI VEČER

DPD »Svoboda« Celje, odsek Zagrad-Polule, priredi dne 31. 12. 1954 družabni večer v dvorani Stegu v Zagradu. Vabljeni!

GLEDALIŠČE

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Četrtek, 30. decembra 1954 ob 14 — Hoffmann-Harnisch: ADMIRAL BOBBY — izven abonmaja
Ponedeljek, 3. januarja 1955 ob 15 — Hoffmann-Harnisch: ADMIRAL BOBBY — izven abonmaja
Sreda, 5. jan. 1955 ob 20 — John van Druten: GRLICE GLAS — premierski abonma in izven
Četrtek, 6. jan. 1955 ob 20 — John van Druten: GRLICE GLAS — abonma red četrtek in izven
Petek, 7. jan. 1955 ob 15 — Norman Krasna: JOHN LJUBI MARY — II. šolski abonma

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Dne 1. 1. 1955: dr. Bitenc Maks, Celje, Cankarjeva ulica 11.
Dne 9. 1. 1955: dr. Bitenc Maks, Celje, Cankarjeva ulica 11.

KINO

KINO UNION, CELJE

Od 31. 12. 1954 od 4. 1. 1955: PRAZNIK V RIMU ameriški film
Predstave dnevno ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOM, CELJE

Od 31. 12. 1954 do 3. 1. 1955: HANERL — avstrijski film
Predstave dnevno ob 18,15 in 20,15, ob nedeljah ob 16,15, 18,15 in 20,15.

Terčak Stane:

PRSTAN

Bil je oktobrski popoldan. Porumenelo listje je počasi odpadalo s kostanjev. Veter ga je bežno odnašal. Z Mihom sva sedela pri oknu in gledala planine, še vse ožarjene od zahajajočega sonca. Med njimi se je blestela tudi gora z dvema ogromnima sivima skalama, ki sta nam zaprli pot, da se marsikateri tovariš ni mogel prebiti na vrh in je ostal za vedno v strugi zaledenelega hudournika, prerešetan od švabskih svinčenk.

Miha si je prižgal cigareto, puhal temnosive kolobarje dima, ki so se zbirali pod stropom in me naenkrat vprašal: »Janeza si gotovo poznal? Kaj bi ga ne. Tak fant, da bi človek ne verjel, da je tisti prekleti dopoldan ostal tudi on v zamrznjenem hudourniku pod Komnom. Še trenutek pred usodnim dogodkom sva bila skupaj. Sopihala sva z zadnjimi močmi po strugi, da čimprej dospeva na vrh, ki se je blestel, kakor bi bil ves zlat v jutranjem soncu. »Še tale previs«, je zamomljal, »pa sva rešena. Potem pa se naj gredo Švabi solit. Na vrhu bo pa drugače.« Preko previsa — nikjer drugje se iz obkolitve ni bilo mogoče prebiti — pa je nabijal šarec. Že trije mrtvi tovariši so ležali pred nama. Mitraljezec je dobro meril. V trenutku, ko je prenehal nabijati, sem preskočil previs in se stisnil za sivo skalo. Ko sem se oddahnil sem pogledal za Janezom. Tudi on se je zagnal preko čistine, toda prekoračil je ni. Spodbilo ga je. Rafal ga je zajel, obležal je negibno.«

Poznala sva se že dolgo. V partizane je prišel mesec dni za menoj. Sprva je bil tih, molčeč, le njegove oči so zvedavo opazovale. Po nekaj dneh pa je postal zaupljiv. Od takrat so se njegove oči vedno smehljale, pa naj je bilo še tako težko.

Na večer pred velikim pohodom sva sedela na Maverlenu v Beli Krajini. Od bližnjega kmeta je prinesel zelenko cvička. Vsedla sva se v zavetje za hišo in si prižgala cigareti. Zelenka je romala iz roke v roko. Po daljšem presledku me je zaupno pogledal s svojimi smejočimi očmi in mi pokazal prstan, ki ga je imel na verižici okoli vratu. »To je spomin na dekleta. Kdo ve, če ga bom še kdaj videl. Kadar potipam prstan mi postane pri duši mehko, zdi se mi, da je Helena z menoj.« mi je zaupno govoril.

Počasi sva izpraznila zelenko. Belokranjski stelniki so se zavili v zimsko meglo in taborni ognji so se iskrili skoz njo kakor kresnice. Zgodaj zjutraj smo odšli na pohod. O teh stvareh nisva več govorila.

Skoro dve leti je minilo. Bil je prav tak dan kakor danes. Sedel sem pri oknu, gledal planine in obujal spomine. Nenadoma je rahlo, boječe potrkalo na vrata. »Naprej!« sem kakor v sanjah odgovoril. Vstopilo je mlado, bledo dekle in obstalo neodločno pri vratih in me gledalo s svojimi velikimi, rjavimi očmi. »Ali vas lahko nekaj vprašam? Gotovo ste ga poznali? Poglejte!« Iz torbice je nervozno potegnila sliko in mi jo ponudila. Hlastno sem jo pograbil in se zazrl v njo. Gledal sem poln, mladosten obraz z lepimi razumnimi očmi. Vprašujoče me je gledala. »Da«, sem polglasno odgovoril. »Janez je! In vi ste njegovo dekle.« Dve debeli solzi sta spolzeli po dekletovem obrazu, ko je nemo pokimala. »Prosim, povejte mi kje je padel. Kje je njegov grob? Vsaj mrtvega bi radi imeli doma in vsaj majhen spomin bi si želela od njega.«

Sonce se je potapljalo za divjimi skladi planin. Stopil sem k oknu in jí pokazal z roko Komen. »Tam!« sem komaj slišno izdavil.

Prišel je maj, mesec cvetja, ko sva se napotila s Heleno v gore, da vzameva iz njihovih nedrij njenega fanta in ga položiva v domači grob in da najdeva morda še kakšen spomin za Heleno.

Peljali so naju do gomile, ki je bila prerasla z mahom in visoko praprotjo. Obkrožena je bila z visokimi, vitkimi macesni. V ozadju gomile so se dvigale temnosive skale, ki so takrat zaprle Janezu pot v življenje.

»Tu notri leži ta fant!« je dejal očanec s čedro v brezzobih ustih. »Prav dobro se ga spomnim. Ravno tak je bil, kakor tukaj na sliki. Vedel sem, da bo kdo prišel po tega fanta. »Pokazal je s koščeno roko na gomilo, kjer je bil pokopan Janez. »Spoznali ga boste tudi po tem, ker smo mu obraz pokrili z ruto, ki jo je nosil zavezano okoli vratu. Bila je pomarančaste barve.«

Helena me je pogledala. Majhna iskrica v očeh se ji je vžgala. »On je! To ruto sem mu dala, preden je odšel v partizane.«

»Da ne pozabim. Okoli vratu je imel drobno verižico in na njej obešen tanek prstan z rdečim kamenčkom«, je nadaljeval očanec. »Verižico s prstanom smo mu pustili kar na vratu. Vedel sem, da mu je drag spomin. Ne bilo bi prav, če bi ga ločili od njega. Tudi po tem ga boste spoznali!«

Helena se je naslonila vsa bleda na bližnji macesen. Njene suhe razpokane ustnice so zašepetale: »On je, Janez je! Prstan z rdečim rubinom!«

Votlo so udarjali hribovski krampi in sekali zemljo in skalnat drobir. Sonce se je že prevesilo za divje skalovje, le tu pa tam so se še zlatorumeni žarki poigravali v vrhovih zelenih macesnov.

»Tu je!« je dejal kopač v jami. Helena si je vsa onemogla zakrila obraz z dlanmi. Skočil sem v jamo, nisem več vzdržal. Zagrabil sem rovnico in začel odstranjevati zadnje grude z okostnjaka. Njegova glava je bila zavita v ruto, ki je bila že skoro razpadla. Nestrpno sem jo potegnil z glave. Ležal je vznak. Mrtvaška lobanja z votlimi očmi se mi je zarežala nasproti. »Smrt sama...« sem dahnil. Zbral sem se. Treba je poiskati še zadnji dokaz. Zgrabil sem razpadlo obleko in jo potegnil z okostnjaka. Na njegovem vratu je bila obešena drobna verižica, na njej pa je bil tanek prstan. Rubin na njem se je motno lesketal, kakor kaplja strjene krvi. Prijel sem verižico in jo snel. »Prijatelj, oprosti! Tvojemu dekletu na ljubo moram to napraviti. Saj nisi hud?«

Pogrebci so nadaljevali s prekopom. Na gomili je Janeza čakala rakev. Skočil sem iz gomile, s povešeno glavo sem odšel k Heleni. Ko sem prišel k njej, je tiho ihtela. Zaslišala je moje korake in se ozrla. Na dlani sem imel verižico s prstanom. Dejal sem ji: »To je spomin za vas! Janez ga je dal, on ga ne potrebuje več. Danes bo šel z vami v dolino.«

Stopila je korak proti meni. Počasi in z ljubeznijo je vzela verižico s prstanom. Tih spokojen mir je zaplul preko gomile. Ne daleč od nje je v grmovju zažvrgolel kos svojo večerno melodijo...

Horvat Izidor:

Novoletna noč v avtobusu

»Da mi tako nagodejo!« je Drago godrnjaje sedal za volan. »In danes!« Čepico je potegnil na čelo in izpod nje mrko gledal skozi šipo, ki so nanjo sedale debele snežinke. Bogato razsvetljeno mesto se je odevalo v praznično razpoloženje. V Gorenje torej! Saj se je branil in dokazoval. Zaman. »Progo poznaš in zaupam ti,« ga je odpravil šef. Prav nocoj ne bo peljal potnikov na domove, kakor jih je prevažal že nad leto dni. In silvestrovanje? ... Tako ti vse splava po vodi. Le kaj zlodja bo

počel nocoj tam gori? Naslonil se je nazaj, potisnil tudi čepico na tilnik, nato pa pogledal na uro. Rezko je dejal: »Gotovo?«

»Gotovo,« se mu je odzval nežen ženski glas kakor slaboten odmev iz daljave, da se je ozrl.

V tesnoči je komaj videl njeno glavo: Metka... Ali ni šef nekaj namigoval? Da, »... in Metko imaš za sprevodnico,« je rekel, zdaj se spominja, nekam poredno.

Vžgal je motor. Vozilo se je premaknilo. Mestni vrvež je bil kmalu za njim. Še nekaj večjih razsvetljenih hiš, potem zadnja svetilka in že je avtobus z žarečima očesoma prodiral v gosto temo, puščajoč za seboj temno sled v belem snegu.

Metka... Spoznal jo je na pogrebu njenega očeta. Šofer je bil pri istem podjetju. Pri hudi prometni nesreči je zgubil življenje. On je nosil venec z zadnjim pozdravom delovnih tovarišev. Kako pretresljiv je bil pogled na obupano vdovo z jokajočima dekletoma. Metka se je šele začela razvijati. Potem so jo pri podjetju sprejeli v službo. Tiha je bila in skromna pa pridna. Vsi so jo imeli radi. Videvala sta se in govorila. Privlačevala ga je in zopet odbijala. Njen resnoben pogled je bil vedno uprt nekam v daljavo. Raje je iskal družbe veselejših deklet. »Ah, saj nikamor ni šla,« si je rekel kakor v opravičilo.

Pogledal jo je. Stala je pri vratih s torbo na jermenu čez ramo in na torbi so budno počivale roke. Na glavi je imela namesto službene čepice lepo volneno ruto. V svoji skromnosti je bila čedna. »Z Metko bom posilvestroval,« ga je prešinilo skorajda tolažilno.

Sneg je pridno naletaval, da je otirač neumorno nihal po šipi in jo otiral za razgled. V snopu žarometov so padale snežinke navpično, a vedno nagleje in gosteje, da so bile videti kakor dolge bele niti.

»Nasipava ko iz koša. Kaj bo še le v kribih?« je zaskrbelo mladega šoferja. »Se dobro, da sem si priboril svoj avtobus.« Z leti je vzljubil svoje vozilo in se zanašal nanj kot na dobrega potnega tovariša. Poznal je najmanjši utrip motorja in njegova delovna pesem mu je postala nepogrešljiva. Kakor živemu bitju je prizanašal motorju in čuval vozilo. Nekoliko je zvišal hitrost. Potem pa je avtobus zopet tekel v enakomernem tempu, da je motor utripal v točnih presledkih, kakor srce zdravega delovnega človeka.

Potniki, ki so bili v početku glasni, so postajali bolj in bolj redkobesedni. Enakomerno potresavanje jih je zazibalo v dremež. Neutrudno je klepetala le Zofka, ki se je široko zmestila na sprevodničinem sedežu ob šoferju.

»O, Dragec, boš zopet vozil v naš konec? To sem vesela! Kako dolgo že nisi? Pa da si se le vrnil. Veš, tako...«

»Le za nocojšnjo noč,« je naglasil.

»Tako? Tak si? Na veš kaj... Ti, zakaj si se pa pravzaprav skujal — a, falotek?« mu je pošepetala tik pod uho. Zatem pa zopet glasneje: »Seveda, drugje je več zabave. Že vem, koliko je ura.« Požugala mu je z orokavičenim kazalcem. »Pa se zabavamo tudi v Gorenjem. Saj res, nocoj boš posilvestroval z nami. Seveda boš. To ti pravim jaz.« Nagibala se je predenj in s pogledi iskala pritrditve njegovih oči.

»Ne vem,« je bil kratek.

Zato pa je Zofkin jezik tekel v korak z motorjem. Drago je kmalu zvedel o Gorenjem vse, kar ga je in kar ga ni zanimalo. Nekoč ga je zanimala tudi Zofka. Že so se mu misli za trenutek zapletale v načrte z njo za nocojšnjo noč. Oči so mu pa istočasno stekle k Metki in se za kratek hipec srečale z njenimi. Zmeraj nekam otožna. Toda zala. Ljubka. In tako pridna! — Kakor sraka in pastirička sta si! Na ustih mu je zaigral nasmeh. Znotraj pa se ga je loteval nemir; Metka je stala pred njim, čeprav je pozorno motril cesto pred seboj. Zofka mu je postajala nadležna.

Metka je še vedno stala pri vratih, jih odpirala in zapirala za iztopajočimi potniki.

»Lahko noč. In srečno novo leto!« Ta in oni ji je stisnil roko. Očividno so jo imeli radi.

»Lahko noč. Pa srečno novo leto!« Za vsakogar je imela dovolj neprisiljene prijaznosti.

Srečno novo leto? Za njo ne bo srečno, ne to in nobeno leto. Kako se je v srcu veselila, ko je zvedela, da bo namesto odsotnega tovariša nocoj vozil v Gorenje on, Drago! Nič si ni mogla prikriti: rada ga je imela. Rada od takrat, ko je nosil venec za njenim umrlim očetom. Večkrat je upala, še večkrat pa je žalostno povešala glavico. Raje je hodil z drugimi. Ne, ona se mu ni mogla vsiljevati. Ampak, če bi videl v njeno srce. Tudi zdaj se nabira v njem žalost. Zakaj ni, kakor je Zofka? Kako zna govoriti z njim. Vzela ji ga bo zdaj, ko ga ima tako blizu. Obrnila se je in gledala v zasneženo šipo v vratih, da kdo ne bi zaslutil bližine solza v njenih očeh.

»Uh, taka služba!« je vzkliknila Zofka. »Glej to pehanje s potniki,« je potegnila Draga za rokav. — »Meta, kolikokrat na dan odpreš in zapreš ta vrata. — Vidiš, to je pač Meti podobno. Jaz že ne bi!«

»Saj veš, Zofka, da zavoljo matere,« je odgovorila Metka pridušeno. Potem se je okrenila proti njima: »Sicer pa sem prav zadovoljna s to službo.«

»Ni lahka služba in vendar jo Metka vestno opravlja,« se je zavzel. Naenkrat je začutil jezo: ta se košati tu, Metka pa mora stati. Že ga je imelo, da bi dal duška nejevolji, pa je nagel ovinek pritegnil nase njegovo pozornost.

Za ovinkom so se začeli spenjati. Motor je močneje zadihal in preglušil vse, še Zofko. Ker se tudi Drago več ni menil zanjo, se je zleknila in prižgala cigareto. Pokazal je s prstom: »Kajenje prepovedano«.

»Naj ne kadi, kdor nima,« se je odrezala. Potem pa je obmolknila.

Cesta se je vila navkreber po gostih ovinkih. Za vsakim je bil sneg višji. Kolesa so se globoko udirala v mehko gmoto. Toliko da so se pomikali z mesta. Zdaj je imel Drago polne roke dela, da mu je pot orosil visoko čelo. Vrtel je volan, prestavljal prestave in spodbujal motor do skrajnega napora. Ta pa težkega vozila v visokem snegu vendarle ni zmagoval. Moči so mu jele pešati. Nekajkrat se je hrupno zagnal, pa zopet ponehaval. Potem je utihnil.

Potniki so izstopali. Nekateri so začeli tlačiti sneg in utirati gaz. Zaman! Dragu se je sicer posrečilo znova užgati motor, toda pogreznjenega vozila ni mogel potegniti daleč. Čas je potekal in nestrpnost je rasla. Pogumnejši, ki so si dali opravka s snegom, so zbijali šale, dokler tudi njih ni minila potrpežljivost, da so dajali upu slovo in drug za drugim zagazili v sneg. Njim so sledili nadalnji in tem še ostali. Med zadnjimi je bila Zofka, ki se je najbolj gorčila: »Sem koj vedela, da bo nekaj narobe. Zaradi takih šoferjev bi lahko silvestrovali v hosti. Ampak Jurij bi zvozil, Jurij.«

Šofer Drago in sprevodnica Metka sta ostala z avtobusom sama.

»Saj pod streho ga moram spraviti,« je skrbelo šoferja.

»Po ljudi pojdem,« se je odločila sprevodnica.

Ona je odvihrala v sneg; on pa je s snegom hladil razgreti motor.

Kakih petdeset metrov so bili do vrha. Tam je stala ob robu gozda bajta. V njej je bival dninar Martin z ženo in kopico otrok. Metka je pograbila škaf z vodo, Martin in njegova večja fantiča pa so si zadeli orodje. Potem so se spustili v borbo s snegom, da jih je oblival znoj. Metka je bila prva. Vihtela je lopato, da je Drago moral še med delom in s skrbjo gledati njeno vitko, zvijajoče se telo v svetlobi žarometov.

(Nadaljevanje na 11. strani.)

Novoletna nagradna križanka

„SAVINJSKEGA VESTNIKA"

Letošnja novoletna križanka vam bo skrajšala čas ob novoletnih praznikih, hkrati pa bo marsikomu prinesla darilo in veselje. Nikar ne mislite, da je težka, ker smo za izžrebanje pripravili toliko daril. Nasprotno, križanka je zelo lahka, da jo bodo lahko rešili vsi naši bralci. Ker so nagrade namenjene našim naročnikom, nismo imeli namena, da bi uvrstili pretežke naloge našim prijateljem. Ker pa bodo križanko rešili mnogi naročniki, bo seveda imela sreča »glavno besedo«. Čeprav imamo zbranih veliko nagrad, vsi, ki jo bodo pravilno rešili, le ne bodo nagrajeni.

Nagrade, ki smo jih objavili v tej in predzadnji številki letošnjega leta, bodo dobili predvsem naši stalni naročniki. Za bralce, ki kupujejo naš list v kolportaži, smo pripravili le nekaj tolažilnih nagrad kot vzpodbudo, da bi se vključili med redne naročnike našega lista.

Ko boste križanko rešili, pripišite na označeno mesto ustrezno besedo: NAROČNIK ali NENAROČNIK. Bodite, prosimo, iskreni, ker bodo resničnost te izjave vseeno preverili v naši kartoteki. Celjski naročniki lahko križanko prinesejo osebno v uredništvo, zunanji pa naj jo zaprto v kuverti pošljejo na naš naslov. V desnem kotu pisemskega ovoja napišite »Nagradna križanka«.

Žrebanje novoletne križanke bo dne 10. januarja 1955, zato bomo k žrebanju pripustili samo tiste pravilne rešitve, ki jih bomo dobili do 9. januarja.

Želimo vam obilo sreče!

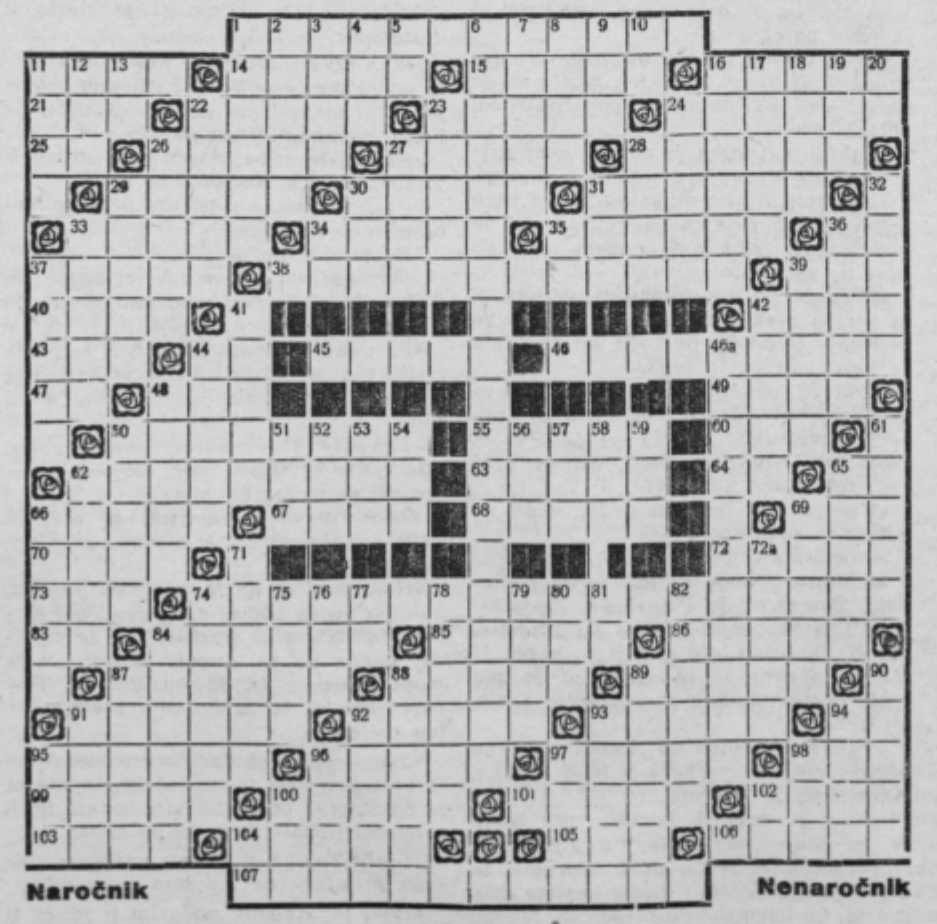

Naročnik — Nenaročnik

Levo ali desno

PODČRTAJTE USTREZAJOČO BESEDO

VODORAVNO: 11. postaja na progi Ljubljana—Maribor; 14. ples; 15. upravlja sobe; 16. matematični in geografski pojem; 21. znamka naše gorčice; 22. ime boginje Atene; 23. pomladni cvet; 24. mesto v Španiji; 25. predlog; 26. pripraven za sankanje; 27. ime finskega pisatelja Grina (»Veter od juga«); 28. ime znanega, nedavno umrlega gledališkega igralca Cerarja; 29. velike vode; 30. mesto v Sloveniji; 31. pritok Donave v Jugoslaviji; 33. niso goste; 34. izrastki na koži večine sesalcev; 35. ptici ujedi; 36. akademski naslov; 37. znamka inozemskih avtomobilov; 38. očesce (»popek«) grma, ki služi sadjarjem za podlago nizkodebelnim koščičarjem (les tudi za cigaretne ustnike); 39. kmetijsko orodje; 40. ljubkovalno žensko ime; 42. domača žival; 43. žensko ime; 44. dva predloga; 45. zdravilo (profilakt. injekcije); 46. veleindustrijski obrat v Sloveniji; 47. igralski izraz; 48. reka v Rusiji; 49. znameniti roman Gorkega; 50. del rastline; 55. borilni prostor; 60. vezník; 62. snov, iz katere se v zadnjem času izdelujejo oblačilni in razni drugi predmeti; 63. padar; 64. osebni zaimek; 65. časovni prislov; 66. moško ime; 67. kulturna ustanova; 68. pristanišče ob Črnem morju; 69. eden izmed Jugoslovanov; 70. pripadnik evropskega naroda; 72. bivši pravni zastopnik; 73. usodepolna bolezen; 74. mala pregledovalna postaja; 83. števnik; 84. dela odtise, razmnožuje s podloženim indigo papirjem; 85. skandinavsko moško ime; 86. precenitev; 87. priročna dolžinska mera (množina); 88. pri tkanju vdelan; 89. očrta (dvojina); 91. čevljarska potrebščina; 92. računski pojem; 93. turško moško ime; 94. srbohrvatski predlog; 95. z velikimi prsi; 96. delam s koso; 97. del letala; 98. kratica za našo politično organizacijo; 99. tista, ki spi; 100. stavbni slog; 101. geološka (eruptivna) snov; 102. okrasna, tudi zdravilna tropska rastlina; 103. naloga, vsebina; tudi svetlobna označba; 104. mož, moški v srbohrvaščini; 105. maščoba; 106. oblika luninega naraščanja in upadanja — brez drugega vokala; 1. in 107. novoletna čestitka.

NAVPIČNO: 1. nada; 2. vrsta toaletne kreme; 3. načrt; 4. poziv na »Do dna!«; 5. medmet; 6. komu velja novoletna čestitka; 7. zdravilne zelišče iz vrste meutke; 8. ograjen prostor za živino; 9. zaničljivo ime za Italijana; 10. označba za številko (tuj.); 11. reka v Rusiji; 12. turško »oče«; 13. predlog; 16. prelaz v južnotirolskih Alpah (na italijanski meji); 17. naš južni sad; 18. del glave (množina); 19. vprašalni zaimek; 20. začetna in končna črka grške abecede; 22. boginja rojstva (rimska mitologija); 23. prisilno delo brez plačila; 24. igralne karte; 26. padavina; 27. državna vojaška lastnina; 28. delavnice za gradnjo ladij; 29. celjska tekstilna tovarna; 30. kratica prejšnjega poimenovanja upravne enote; 31. svojilni zaimek; 32. posebno glagolsko »obliko«; 33. industrijski kraj v Sloveniji; 34. kratica utežne mere — brez zadnje črke; 35. kratica za slično; 36. časovni prislov; 37. papeževo službeno pokrivalo; 39. svetovanja; 41. kuhinjska posoda; 42. opora slabovidnim; 44. Stritarjev roman z naslovom glavne osebe; 46a. dozdevnost, neresničnost, umišljenost — tuj. (tudi števila v matematiki); 48. stari predel Zagreba, tudi znamka vžigalic; 50. taksna znamka; 51. mesto v Srbiji; 52. stara oblika veznika; 53. afriška reka; 54. mesto v južnih Tirolih; 56. delo v srbohrvaščini; 57. nekatere; 58. oblika osebnega zaimka; 59. vrsta papige; 61. velika indijska strupenjača; 62. mesto ob istrski obali; 65. prekajeno svinjsko bedro — brez strešice; 66. kraj pri Gorici, kjer je bila še pred prvo svetovno vojno znana čevljarska zadruga; 69. ime iz naslova Nexöjevega romana »Sirota...«, ki smo ga tudi v Celju videli v filmu; 71. zakonski »junak«; 72a. deli vozov; 74. posode za krmljenje domačih živali; 75. okrajšano moško ime; 76. števnik; 77. raj brez konca; 78. zvezki v enem letu izdajane revije; 79. pokrajina v Zadnji Indiji; 80. bog pastirjev starih Slovanov; 81. še nekaj manjka, pa bo nor; 82. posode; 84. poljsko orodje; 87. komadič bombaža; 88. kraj v Poljanski dolini (Ivana Tavčarja poslednji dom); 89. kraj pri Podčetrtku; 90. možic (igrača; tudi oblekca: hlače s telovnikom); 91. cunje; 92. revež, siroten, neznaten; 93. vinski kamen — stara označba; 94. kratica za bivšo razredno organizacijo; 95. onomato-poetičen poziv za »Tiho!«; 96. pohištveni kos; 97. nastane pri tehtanju, pretakanju in podobnem; 98. hudobna; 100. kožuhovinaste ovratnice; 102. nočno zabavišče brez vhoda; 104. pol črke; 106. podredni vezník.

Rasputinov konec

V noči 29. decembra 1916 je bil ubit misteriozni menih Rasputin, ki je imel na carskem dvoru v Petrogradu velik vpliv in bil hkrati strah vse tedanje carske Rusije. O tem človeku so že za njegovega življenja krožile razne pripovedke, češ, da je imel hipnotizerske sposobnosti, da je neuničljiv. Ljudska domišljija in razne govorice so ga obdale v nekak nadnaravni sijaj. Drži vsekakor, da je bil skrivnostni menih posebnega kova. Imel je seveda tudi nešteto sovražnikov, toda le malo jih je bilo, ki so imeli toliko poguma, da so se ga tudi dejansko lotili.

V ledenomrzli decembrski noči so se v dvorcu ob Mojka kanalu dogajale razburljive reči. Dvorec je bil last kneza Feliksa Jusupova, ki je z nekaj prijatelji zaprisegel Rasputinu smrt. Prostrana palača je bila to noč na videz dokaj zapuščena. Razsvetljena je bila le razkošna obednica v pritličju, medtem ko so v zgornjih prostorih za zastrtimi okni bili zbrani knezovi prijatelji in ugibali kaj se godi v tem času spodaj. V vseh je bil nemir. Vedeli so, da je hišni gospodar knez Jusupov zvabil Rasputina pred odprt grob. Starec, tako so ga imenovali, se je dal premamiti, saj je za dobro kapljico, prigrizek in lepe ženske bil vedno dovzeten. Skrbelo jih je le če bo Jusupov zmogel sam pokončati meniha...

V obednici sta tisto uro bila samo dva. Gostitelj knez Jusupov je stregel svojemu gostu Rasputinu. Dolgo časa je pripravljal udar na zasovraženega starca, toda v tem hipu je bil živčen. Ni mogel skrivati nemira, ki se je s krvjo vred pretakal v njegovem telesu.

Rasputin je s slastjo pil zastrupljeno vino in grizel slaščice, ki so bile polne ciankalija, najhujšega strupa. Jusupovu se je zdelo, da traja ta mrtvaška večerja že celo večnost. Ni ga bilo groza zavoljo tega, da bi Rasputin slej ali prej omahnil. Groza ga je bila zaradi tega, ker strup na starca ni prav nič deloval. Rasputin pa je jedel in pil, pri tem pa ves čas gledal svojega gostitelja.

— Ti ne boš pil, Feliks? Saj ni strup. Dobro vino je... Strup?! Meni ne škoduje nič. Niti strup, ki bi medveda položil, se je režal Rasputin ironično kot da bi slutil kaj uživa.

Jusupov se je z rokami uprl na mizo in groza ga je spreletavala. Ni mogel odmakniti pogleda od Rasputina. Njegove oči so ga ujele. Zdel se je kot kača, ko spolzka kača z zasmehujočimi očmi. In to kačo je hotel zastrupiti. Tega človeka, ki pije strup kot vodo.

— Očka, je zamoljal Jusupov, po kneginjo stopim. Nekje zgoraj mora biti.

— Prav imaš, Feliks. Pripelji svojo Irino. V ženski družbi vse veliko bolj tekne. Hitro pridi. Ne čakam rad... —

Knez je kot omamljen zapustil obednico.

Rasputin je ostal sam. V trenutku se je spremenil. Njegova roka ki je nervozno poskakovala po mizi, je nenadoma omahnila. In obraz. Tak je bil kot posmrtna maska. Neurejena, razmršena brada, po kateri so polzele kapljice zastrupljene pijače. Oči so se mu svetile v čudnem, topem sijaju. Take so bile kot oči ubitega zajca. Toda samo za trenutek. Potem je Rasputin zlival vase vino, grizel slaščice. Zdelo se je, ko da dela vse preračunano in zavestno, ko da hoče požreti ves ciankalij kar ga svet premore. Samo zato, da bi ta svet norel in obupaval, ker noče poginiti po njegovi volji?

Jusupov je med tem stekel po stopnišču navzgor in planil v sobo, kjer so bili zbrani prijatelji. Stal je pred njimi skrušen, ko da se ves svet maje pod njegovimi nogami. Obraz se mu je spačil in izdavil:

— To je grozno... Jedel je in pil. Vi veste, da je vse zastrupljeno. Mi vsi bi bili od tistega popitega vina in slaščic že zdavnaj mrtvi. Toda on je in pije, kot da bi bil ciankalij njegova najljubša jed. Nič mu ni. Le vedno bolj pijan in glasen je... Ne vem, toda zdi se mi, da ve kaj hočemo z njim. Neprestano me je gledal s vojimi strašnimi očmi... Rečem vam, jaz ne morem več... Na koncu moči sem... Ustrelite ga in pobijte na tla... jaz ga niti pogledati ne morem več. — Jusupov si je zakril oči in v grozi zaihtel v dlani.

Prijatelji so Jusupova gledali brezumno in pretreseni. Poričkevič se je prvi ovedel. Pograbil je Jusupova, ga dvignil s stola in mu kričal v objokan obraz:

— Si znorel, Jusupov?! Zdaj nam ta pes še pobegne? Misliš, da bo stari lisjak še enkrat tako slepo šel v past kot danes?... Ustrelil ga bom kot zajca! — Puričkevič v tem izvleče težak amerikanski samokres iz žepa in skoči k vratom.

Se preden je le-ta dosegel kljuko, je bil že Jusupov ob njem. Njegov obraz je bil divji. Z enim udarcem je izbil prijatelju orožje iz roke:

— Puričkevič! Vi ostanete tu. To je moja naloga. Ostanite vsi tu dokler ne bo vse končano... —

Jusupov je stekel po hodniku v svoje prostore, odkoder se je na mah vrnil in držal v rokah samokres. Prijatelji so ga videli spet odločnega, ko se je spuščal po stopnicah v spodnje prostore.

Rasputin mu je z utrujeno kretnjo namignil naj pride bliže. Jusupov je takoj ob vstopu videl, da je starec pijan, toda najmanjšega sledu o kakih krčih, ki bi kazali, da strup deluje, ni bilo videti. Z brezizraznimi očmi je bolčal v Jusupova.

Kje si hodil tako dolgo? Feliks, meni ni dobro... slišiš?... meni nekaj ni prav. Tvoje vino je odlično, jaz ne vem... tvoje vino mi tako prija. — Rasputin se je žamajal in odšvedral h kaminu. Tam je stalo majhno, iz lesa rezljano razpelo. — Lepo, umetniško izdelano razpelo imaš Feliks... zelo lepo... —

Ilustracija Tonček Skok

Jusupov je v tem trenutku, ko je menih bil obrnjen proč od njega, naglo izvlekel orožje... Toda še preden je mogel pomeriti, se je Rasputin obrnil in ga presunljivo pogledal:

— Kaj imaš, Feliks? Čemu me tako čudno gledaš?

Jusupov obraz je bil trd. Popolnoma zbrano in odločno je odvrnil:

— Ocka. Poglejte še enkrat znamenje. Pri moji veri, te slike ne bom nikoli pozabil...

Kdo bi vedel če je bil Rasputin od te čudne prošnje ginjen ali je bila njegova ubogljiva kretnja le naravna reakcija na izrečeno prošnjo? Obrnil se je spet in nem opazoval križ...

Hladnokrvno je Jusupov v tem trenutku pomeril. V istem hipu se je tudi Rasputin obrnil... Strel je odjeknil. Krogla je zadela sredino menihovih prsi. Hotel je odpreti usta, pa mu jih je silovit krč stisnil, da sta ustnici bili kot tanka bela črta v obrazu. Oči so mu izstopile in čokato Rasputinovo telo se je zrušilo.

Strel je privabil zarotnike iz zgornjih prostorov. Našli so Jusupova sklonjenega nad žrtvijo, ki je ležala nagnjena na desno stran. Noge ubitega so tako čudno, nekam smešno podrgetavale. Čisto blizu srca se je svilena srajca oprijemala kože in se krvavo barvala. Rasputin je ječal...

Purickevič je vedel, da je Rasputin blizu smrti. Potegnil je Jusupova na stran, hkrati tudi doktorja Lasoverta, ki se je ob pogledu na prizor skoraj onesvestil. Z Jusupovom sta ga morala podpirati. Purickevič je ugasnil luči v obednici. Odšli so v gornje prostore...

V prepričanju, da je obračun uspel, so se vsi zarotniki, razen Jusupova in Purickeviča napotili iskati kraj na reki, kjer bi lahko truplo vrgli v zamrznjeno Nevo.

Prijatelja sta tiho sedela drug poleg drugega in čakala na vrnitev ostalih. Jusupovu ni dalo miru, da je umirajoči Rasputin sam spodaj v obednici. Vstal je in se napotil navzdol in prižgal luč. Starec je še vedno ležal tam, kjer se je zrušil. Njegov obraz je bil snežnobel, oči so bile zaprte in umazano črna brada je divje obdajala obraz.

Jusupov se je sklonil globoko nadenj. Ni mogel ugotoviti, če še živi. Gledal je na zaprte oči...

In zgodilo se je nekaj groznega. Počasi, nepopisno počasi se je odprlo levo oko. Jusupovu so se ježili lasje. Najraje bi zakričal, toda jezik je bil suh. Moral je gledati odprto oko, ki je bilo uporno uprto vanj. Hotel se je pognati skozi vrata, pa ni šlo...

Rasputin si je svojega morilca ogledoval. Tudi desno oko je bilo odprto. Samo oči so živele. Telo je ležalo nespremenjeno na marmornatih tleh. Jusupov je vedel, da je v teh očeh smrtno sovraštvo, sovraštvo, ki je umirajočega še držalo pri življenju... Rasputin je začel boj za življenje... Njegove brezkrvne ustnice so se zganile:

— Feliks, Feliks. Povedal bom carici kaj si storil... —

Te besede, te otroške besede so bile tako nepopisno žalostne... Sunkovito se je Rasputin dvignil z gornjim delom telesa. Jusupov se je hotel vreči nazaj, pa so ga ulovile starčeve roke, kot dvoje nagnusnih polipovih krakov... Počasi se je Rasputin vzpel po telesu svojega morilca povsem kvišku. Jusupov je stal kot okamenel in z razprtimi očmi strmel v svojo težko ranjeno žrtev... V tem trenutku se iz Rasputinovih ranjenih prsi izvije krik. To je bilo rjovenje ranjene živali. Z neverjetno močjo je objel Jusupova in ga stisnil, da mu je pohajal zrak. Le ta je klatil okoli sebe v grozi in smrtnem strahu, da bo zadušen. Udarjal je starca v obraz, ki pa ni popustil. Jusupov je bil že na koncu moči. Še en napor vseh moči, ki so jih premogle mišice mladega moža in iztrgal se je. Obupan se je vrgel k vratom, jih odprl in kričal:

— Živi Purickevič, on živi!

Groze tega trenutka Jusupov ni mogel več prenašati. Zbežal je v hodnik. Purickevič mu je pritekel nasproti.

— Streljajte, Purickevič, če bi hotel pobegniti. Jaz ne morem več...

V istem hipu je Purickevič slišal, kako so v obednici padali stoli po tleh in kako so se težki koraki približevali vratom... Rasputin je stal med podboji, potem pa se pognal mimo obeh mož oprijemaje se za steno... Plečati Rasputin se je zibal kot pijan... Toda Rasputin je bil spet popolnoma trezen... Njegove oči so bile uprte v vrata, ki so vodila v prostost... Samo še nekaj korakov in on bo zunaj, kjer samo plot loči kratko dvorišče in cesto.

Purickeviča je v tem trenutku zagrabila brezmejna jeza. Rasputin ne sme doseči vrat. V naglici je potegnil samokres in ustrelil dvakrat, trikrat na senco, ki se je opotekala v slabo razsvetljenem hodniku... Toda Rasputin je že na dvorišču. Purickevič je stal nekaj sekund kot omamljen, potem pa stekel za njim in mislil samo na to, da mora streljati... streljati.

Purickevič ni več potreboval pištole. Tretja krogla je zadela starca v hrbet, četrta točno v tilnik... Rasputin je ležal v snegu... Ležal? Valjal se je po beli odeji, ki je bila mestoma rdeče pobarvana.

Med tem je prišel Jusupov z dvema slugama. Rasputin je še vedno ječal:

— Feliks, Feliks... —

V neznanski jezi se je vrgel Jusupov z gumijevko nad starca. Brcnil ga je v obraz, da je postal neoblikovana gmota. Možje so ga morali s silo odtrgati od žrtve.

Po cesti so se tedaj pripeljali prijatelji z avtom. Pograbili so Rasputina in ga zavili v lasten krzneni plašč. Naložili so ga v avto in se odpeljali. Vožnja je bila prav tako mučna. Doktor Lasovert je s tresočimi rokami vodil vozilo. Rasputin je ležal ob nogah Jusupova in Purickeviča. Tiho ječanje je prodiralo izpod plašča.

Avto je obstal na malem mostu čez Nevo. Tiho je šumela voda skozi manjšo odprtino v ledu pod mostom. Jusupov in prijatelji so zavlekli zavito telo do ograje. Tam so Rasputina dvignili na zeleno ograjo kot desko. Črni lasje so se vsipali iz plašča. Hipoma se je plašč odprl in Rasputinova glava je bila prosta.

Z grozo so gledali odprte oči. Oči, v katerih je bilo še življenje. Oči so jih gledale, polne sovraštva, vprašujoče in žalostno hkrati.

Rasputin je še živel...

Olepševalno in turistično društvo
s Stalno turistično konferenco - CELJE

ŽELI VSEM SVOJIM ČLANOM IN PRIJATELJEM DRUSTVA
V NOVEM LETU ŠE VEČ USPEHOV IN ZADOVOLJSTVA

Angelina

V zgodnjem jesenskem mraku, ko so zažarele raznobarvne luči po mestnih ulicah in izložbah, me je iz gneče ljudi na pločniku prijela za ramo roka. Ozrl sem se in nasmehljal se mi je široki obraz sošolca in prijatelja iz mladih let Tomaža Kebriča.

»Hej, Hinko,« mi je zaklical, »že dolgo se nisva videla! Ali se ti zelo mudi?«

Kakor vedno se mu je krepko hahljal nizko ubrani glas. Iz polnih lic so mu drobno mežikale oči. Nekam majhen klobuk mu je pokrival okroglo glavo. Njegova nova obleka je pričala, da ne živi slabo.

»Tomaž!« sem se razveselil. »Kam naj se mi mudi, če po tolikem času srečam prijatelja? Ali nisi sicer v Mariboru?«

»Da, tam imam lepo mesto v podjetju. V Ljubljano sem prišel po službenih opravkih, čakajo pa me tu tudi nekateri prijetni privatni posli. Stopiva kam! Toda počakajva še malo! Veš, predstaviti ti hočem svojo nevesto.«

»Oho, čestitam ti! Torej me hočeš prehiteti. No, čas je že.«

»Veš, prav tu jo zdajle čakam, pred frizerskim salonom. Ob šestih bo s frizuro gotova, je rekla. Zdaj pa je že nekaj minut več.«

»Brškone je Ljubljančanka?«

»Da. Prijetno, nepokvarjeno, pametno dekle. Ena izmed velikih mojstric pisalnega stroja. Podjetja se pulijo zanjo. Lahko bi rekel, da je tudi lepotica. Postave je vitke, a vendar polne, prav fizkulturniške. Doslej se za moške sploh ni zanimala.«

»Privoščim ti takšno srečo.«

Obstala sva pred frizerijo in spet naredila nekaj korakov v gneči, ki se je prerivala mimo.

»Kaj podobnega bi privoščil tudi tebi,« mi je dobrodušno rekel. »No, imel sem neverjetno srečo, zares. Če ti je prav, lahko skupaj kje povečerjamo.«

»Če ne bom motil vajine družbe... No, vsaj čašo popijem na vajino zdravje. Ob osmih pa me čaka važna seja.«

»Z Angelo te ne bova zadrževala. Želim samo, da oceniš moj okus in mi potem še enkrat čestitaš kot prijatelj in poznavalec nežnega spola.«

»Prav! Radoveden sem in vesel bom.«

»Glej, Angela je tu!« se je Tomaž nasmehnil visoki postavi deklice, ki ni bila več najmlajših let. Glavo ji je pokrival zelen šal in izpod njega so se kodrali črni lasje. »Naj vaju predstavim! Tu je moj stari prijatelj Hinko, tu pa moja nevesta Angela.«

Ostrmel sem. Angela — to je bila vendar moja stara prijateljica! Nekoč sva se dobro razumela, dokler mi je ni izneveril neki inozemski strokovnjak v njenem podjetju. Moral sem zadevo preboleti. Potem sem jo še kdaj srečal, toda nikoli same. Zdaj pa je Tomaževa nedolžna nevesta!

Pred Tomažem se sevęda nisem smel izdati, da ne bi razočaral prijateljevih pričakovanj. Tako je bilo prav tudi Angeli, ki mi je rahlo stisnila roko, kakor da je to storila prvikrat. Pri tem sem spet občutil, kako nekaj zares posebnega so bili njeni prsti, pravi gibki, dolgi prsti tipkarice, ki si je z njimi znala tudi že pridobiti nagrado na javnem tekmovanju. Bila je še vedno prikupno dekle mehke polti, temnih las in oči, žarečih v nedolžni toplini.

V bližnji restavraciji smo sedli, Angela sredi med nama, in vikala sva se, pri tem pa me je včasih pogledala s posebnim nasmehom, ki je pomenil nekaj takega kakor: No, midva veva nekaj, o čemer se Tomažu niti ne sanja. Priznavam, da to z moje strani napram prijatelju ni bilo pošteno, toda čemu naj bi mu razbijal iluzijo in kvaril zadovoljstvo! Saj bo navsezadnje lahko srečen z Angelo, ko sta oba že v pametnih letih in malenkosti človeka ne motijo več toliko, jaz pa bom zdajle z njima povečerjal in z mirnim srcem odšel na sejo, na važno sejo.

Jedli smo telečje zrezke z rižem in solato ter se lotili ljutomerske starine, ki je bila Tomažu tako zelo po godu, da mu je kmalu pričela stopati v glavo.

»Ne pij preveč, dragi!« mu je nasmejana šepnila Angela. »Saj veš, kako ti je rado potem.«

»Glej, Hinko, čeprav me hoče že zdaj vzgajati, si upam biti njen mož!« mi je pomežiknil. »Ti pa mi boš poročna priča, obljubi mi!«

»Lahko, če vama je prav!« sem pritrdil. Angela pa je zmignila z rameni.

»Veš, tale Hinko mi je bil izmed vseh sošolcev vselej najljubši, čeprav niti ne vem zakaj. Zato bodi z njim prijazna tudi ti, nevestica!«

»Prevečkrat me imenuješ nevestico, ni mi to všeč. Lahko si še premisliva in ljudje bi potem govorili, da sem bila že nevesta tega in tega.«

»Rad bi vedel, kdo naj si še premisli!« je planil. »Jaz ostanem pri besedi. Enostavno: Angela mi je všeč in moja bo. Hinko, priznaj, ali ni všeč tudi tebi moja nevesta?«

»Vse je zelo lepo in prav, samo ne odlašajta predolgo!«

Angela me je pod mizo rahlo dregnila s kolenom v nogo in me resno pogledala, Tomaž pa je z vnemo nadaljeval:

»Ali si že opazil broško na Angelini bluzi? Za Novo leto sem ji jo kupil. Iz čistega srebra je in sestavlja jo pet lepih cvetov. Lahko se postavlja z njo, ali ne?«

Vrgel sem pogled na Angelino zeleno bluzo, na prsih zapeto z lepo broško, Angela pa je molčala.

»Veš,« je govoril Tomaž, »gre samo še za mojo namestitev v Ljubljani. Angelina soba se bo dala uporabiti za dva človeka. Težave bodo nastale šele potem, ko bova dobila otročička. Močno si namreč želim takegale drobnega, sinčka. Z Angelo sva si tudi v tem že edina...«

»Kaj le česnaš!« je nevoljno stresla nakodrane lase. »Vino ti je zlezlo v možgane.«

»Sina hočem imeti na vsak način, sebi podobnega,« je Tomaž odločno vztrajal, »če mi ga pa ne moreš dati, je bolje, da se takoj razideva!«

»Kaj si le tako glasen nad mano v javnem lokalu! Te pravice nimaš!«

»Pa bom kmalu imel vse pravice nad tabo!«

»Ne bom ti jih dala!«

»Mar hočeš, da bom tvoj copatar? Se dobro, da si že zdaj pokazala svoje rožičke.«

»Prav nič nisi dostojen. Kaj si bo le mislil tvoj prijatelj!« In se je naslonila k meni, kakor da išče zaščite pred njim.

»Tomaž!« sem moral poseči vmes. »Gostje se ozirajo k nam. Dajmo, pogovorimo se prijateljsko!«

Toda Tomaž je vzrastel še bolj in naju je oba meril z ostrim, grenkim pogledom:

»Kako naj se ne bi jezil, ko gledam, kako se vidva tiščita drug drugega! Komaj dobro uro se poznata, pa že izgleda, kakor da je Angela tvoja, ne pa moja nevesta. In še na večerjo sem vaju povabil in jo bo sam plačal. No, lep prijatelj...«

»Skozi vino gledaš in neznosno si ljubosumen,« ga je zavračala Angela in se odmaknila od mene. »Po tolikih letih si srečal prijatelja in že ga žališ«.

»Ljubi Tomaž, v imenu najinega starega prijateljstva...« sem ga miril.

»Imej jo, Angelo, podarim ti jo, če ti je toliko do nje! Kaj me briga! In zdaj pojdem, da si dobim sobo v hotelu, da veš, Angela! Morda se vrnem ali pa ne. Imejta se rada tačas!«

Tudi jaz sem vstal:

»Na sejo moram, na važno sejo, že prej sem rekel, zdaj pa je zadnji čas!«

»Ne! Počakaj tu in zabavaj Angelo medtem!«

»Nikar me ne puščajta same!« je zaprosila in me pogledala z zelo lepimi očmi, tako da sem se dal od njih premagati, in ostala sva sama z Angelo.

»Neslanec je. Nikoli ni bil in ne bo moj ženin, zagotavljam ti, Hinko!« Pri tem me je tikala kakor nekoč in moje ime je izgovorila tako mehko, da se mi je pričelo topiti okrog srca. V spominu so se mi obnovili nekateri sladkobni spomini iz najinih davnih dni.

»Poslušaj,« je nadaljevala, »samo tebe sem imela resnično rada in vedno mi je bilo žal... Tisti Švicar v našem podjetju me je res nekoliko premotil, ampak ničesar resnega ni bilo med nama. S Tomažem pa je bilo tako: Z njim me je seznanila njegova sestra, ki je tedaj stanovala z menoj. Ta je vse to napletla, ker si je ubila v glavo, da ga oženi. Toda ogaben je, kadar popije malo več vina. Ti pa si vseskozi spodoben in pameten. Ne smeš več biti hud name, ljubček dragi!«

Vse bolj sem bil v njenih mrežah in nazadnje sem ji priznal še dosti več od resnice, kako je nikdar nisem mogel pozabiti. In pri tem so ji topla lica veselo žarela.

Tomaža pa ni bilo nazaj. Restavracijo so že zapirali in moral sem plačati ves naš skupni zapitek, ki ni bil neznaten. Kam zdaj?

»V nebotičniku ga gotovo najdeva,« sem ugibal. »Tam naju pričakuje in se nama bo smejal, češ dobro sem vama jo zagodel. O, presneti Tomaž!«

Gore in njihova skrivnost

Mnogi planinski ideologi in organizatorji se zadnja leta boje, da bo kmalu zmanjkalo deviškega gorskega sveta ne samo v Evropi, kjer ga že skoraj ni več, temveč tudi na drugih celinah, kjer narodi tekmujejo, kdo bo organiziral več ekspedicij; kdo zavzel več vrhov in izpeljal preko sten premaganih vrhov več prvenstvenih smeri. Evropske alpske dežele mukoma varujejo zaščitene gorske predele pred vdorom tehnike v obliki avtocest, hotelske industrije, hidrocentral, telekomunikacij, žičnic in vzpenjač. Pri nas ni še te nevarnosti, ker se nam industrijska zaostalost neusmiljeno pozna tudi v turizmu, vendar je tudi naš Zavod za varstvo prirodnih znamenitosti že ukrenil vse potrebno, da se na slovenski zemlji ohrani prvobitna gorska priroda.

Zasneženi grebeni

Na območju Savinjske doline je pod zaščito Robanov kot in svet, ki se nad njim razširja proti dolini Lučnice in Podvolovljeku. Zaščitena je tudi Logarska dolina. Posebno pri tej se vidi, da je bil ukrep potreben, če namreč ne mislimo te gorske posebnosti izročiti turistični industriji. Vedno več je namreč kolektivov, ki bi si radi v njej sezidali letoviško oporišče.

Premišljujoč te stvari in probleme, ki jih je obravnaval letos Kongres Mednarodne unije za varstvo prirode pod pokroviteljstvom mogočne mednarodne organizacije UNESCA, ki je v povojnih letih izredno zblížala narode po potih kulture, umetnosti in znanosti, se vprašujemo, kaj je tisto, kar modernega človeka že 100 let vleče v gorski svet. Telesni in duševni uspeh, avantura, nevarnosti, lepota, hrepenenje po višinah, razvedrilo, vse to in še kaj naštevajo moderni ljudje v anketah, ki jih razpisujejo inozemske planinske revije. Pravzaprav ni pravila in ni kalupa za vse, je pa nekaj, kar nas veže na gore, pa tudi ni izraženo z vsemi zgoraj naštetimi motivi. To je povezanost z naravo, ki se je v gorah z vso silo zavemo, ker je v gorah ohranjena v svoji praveličini in lepoti, ki ji človek ni ničesar vzel in ničesar dal. Za kratek čas zaživimo v gorah tisto naravno življenje, od katerega nas dan za dnem trga boj za življenjski minimum v mestnem hrušču in trušču. Doživljamo prirodne sile, se bijemo z njimi in v stiski uživamo slo, ki vre iz zavesti, da smo vendarle — ljudje, uživamo pa tudi mir, tišino, milino, plemenito okamenelo muziko veličastnih linij, zarisanih na jasnem obzorju. Danes, žal, ne živimo več v tistih romantičnih časih, ko je bil ta občutek še bolj neposreden, osrečujoč, vse človekovo bistvo prevzemajoč. Stvarnost, ki nas drži za vrat, bi tak višek sreče takoj ovila z zloveščim oblakom. Vendar tudi v tej moderni realnosti, ki trga našo duševnost, jo krotoviči in pači, ob prapodobi sveta, ki jo gledamo in doživljamo v gorah, zadihamo za kratke hipe v notranjem soglasju prirodnega človeka. Najveličastnejši trodimenzionalni pojav na zemlji nas obvlada, prevzame in odrine vse, kar nas vznemirja v vsakdanjem življenju. Čemu bi to duševno potrebo obsojali za dekadenco, za manjvredno omamo, s katero si lajšamo življenjsko pot?

Gore človek dozdaj še ni zniveliral, čeprav je v stoletju kemije in fizike prodrl skoraj pregloboko v skrivnostno snovanje prirode. Dokler bodo ostale vsaj v bistvu take, kot so, bodo vedno zavetje pred mestnim hruščem in ropotom, pred nervoznim tempom velemest, tekočega traka in treh turnusov v tovarnah po osem ur, bodo pribežališče pred praznoto, površnostjo in masovnostjo, bodo oaza — varnosti in jasnosti v puščavi vsakdanje negotovosti, nejasnosti in zmede. Dokler pa bodo vse to, bo bivanje v gorah praznik, delapust, kakor si lepšega človek misliti ne more.

Prav je torej, da se tudi mi ukvarjamo z mislijo, kako ta dragoceni svet ohraniti v njegovi pristni podobi. Alpe so dragoceni, nekultivirani svet, ki ga tudi mi rabimo, saj tudi mi živimo z zavestjo modernega človeka, ki je včasih truden od tehničnega napredka in sit vseh dobrin kulture in civilizacije. Če pa je tako, se ni treba bati, da bi planinstvo prišlo v zagato zato, ker so preplezane vse stene, premagani vsi vrhovi, plezalska tehnika pa že kar preveč razvita. Nasprotno! Pričakujemo lahko pravo prerojenje planinstva. Za vsakogar imajo gore svoj čar in svojo vrednost, za šibkega in močnega, za mladega in starega. Čim več je v nas dobrote in lepote, tem slajša, veličastnejša je simfonija višin, tem svetlejše nebo nad vrhovi, tem pomirljivejši pogled v daljave, tem večja sreča, da smo, da gledamo, živimo in delamo.

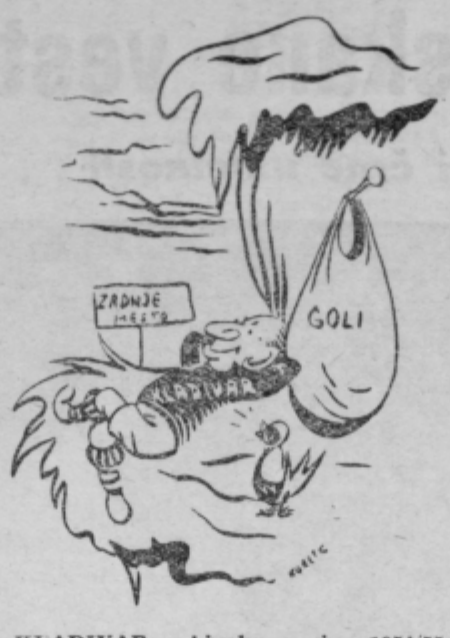

»KLADIVAR« v bivaku na zimo 1954/55

Novoletna noč v avtobusu

(Nadaljevanje z 9. strani)

Po utrti gazi se je vozilo pomikalo ped za pedjo. Potem se je končno vzravnalo.

»Tako, zdaj bo pa šlo,« je modro menil Martin in si z rokavom brisal čelo. Metka pa je vsa zasopla skočila v voz in izvlekla iz cekra v papir zavito steklenico: »Na, Martin, za Novo leto. — In vidva, tole...« Bližjemu je dala s trakom povezano škatlo. »To zaenkrat Martin, dokler ne bomo poravnali zaslužka.«

»Preveč bo, Metka, preveč,« je zahrkal Martin. »I, pa svoje daješ, kaj pa domov — e? Ampak ne bom pozabil. Pa hvala in da bi ti bilo srečno novo leto.«

»Že prav, Martin. Velike stiske ste nas rešili. Srečo v novem letu,« je drobila Metka, da ji je Drago komaj sledil. Od presenečenja mu je zastajal dih.

Potem se mu je skoraj za malo zdelo, da ni imel prve besede on zaradi moža in zaslužka. »Seveda, proga je njena in sam sem le gost,« se je tešil in jo očitno občudoval. Potem je naglo segel v žep in odrinil Martinu zavojček cigaret.

Avtobus se je počasi pomikal po nekoliko položni cesti proti cilju. Metka je stala pri vratih kakor vso vožnjo. »S tako sprevodnico bi pa kar dobro vozil,« je šlo Dragu venomer po glavi. Oči je dvignil k njej: lička so ji bila rdeča, lepa okrogla usteca so se zdela, da hočejo nekaj povedati, nekaj...

In res so se zganila: »Ste zelo hudi name?«

Nasmehnil se je: »Hud? Zakaj pa? In na vas?«

»Ker ste morali danes na to progo. In jaz... jaz sem rekla šefu, naj... naj vas določi za zameno, ki ste — najboljši šofer.«

»A tako? Vi ste mi to nagodli, vi, Metka?« je poudaril vsako besedo, glas pa je zvenel mehko.

Nekaj časa ga je nepremično gledala, zatem je povesila oči. »Morate mi oprostiti,« ji je drhtel glas.

»Pod pogojem, da bova tukaj pričakala Novo leto.«

Že so zamigljale prve luči v oknih. Čas je naglo hitel na polnoč. S seboj je bil na jasnem: boljšega dekleta, kakor je Metka ne bo kmalu našel. Objel jo je z očmi: oh, kako je ljubka! Še trenutek obotavljanja. Potem je ustavil vozilo. Naslednji trenutek je bil pri njej: »Metka, to bo moja najlepša novoletna noč, če me imaš tako rada, kakor jaz tebe.« Vsa je drhtela v njegovem objemu. Potem jo je poljubil, ona pa je naslonila glavo na njegove valujoče prsi.

Motor jima je ubrano pel pesem življenja. Zunaj je v gostih kosmih naletaval sneg. Iz bližnjega stolpa je dvanajstkrat udarilo v tiho noč.

Tudi Slovenci so v letu 1954 posegli po osemtisočaku

Leto 1954 je v zgodovini alpinizma pomembna letnica, saj so ekspedicije v Himalaji osvojile že peti vrh, ki štrli v vesolje več kot 8000 m visoko. Malokomu je znano, da so se zadnja leta v inozemskih revijah večkrat pojavljala tudi naša imena, večkrat spačena kot pa ne, vendar še vedno naša: Pangerc, Bertoncelj sta bili imeni, ki sta imeli največ zvena v vidnih argentinskih andinističnih krogih. Ko sem letos dobil v roke letni žurnal andinističnega kluba v Barilochu, sem videl, da je organizacija andinizma skoraj v celoti v rokah razseljenih oseb in da je med andinisti tudi mnogo takih Slovencev. Njihove naveze imajo nekaj prvenstvenih vzponov v Patagoniji, med njimi je dosegel mednarodno priznanje Cerr S. Valentin.

Iznenadila pa je kljub temu svet argentinska ekspedicija na Dhaulagiri (8172 m), himalajski vrh, za katerega je znameniti švicarski alpinist André Roch zapisal, da je brezupen, da je tveganje preveliko. Med udeleženci argentinske ekspedicije je bil tudi Dinko Bertoncelj (medtem se je Pangerc že smrtno ponesrečil v patagonskih Andih). Eskpedicija je seveda žalostno končala. Argentinci so šli po smeri, ki so jo pred nekaj leti utrli člani akademskega kluba iz Züricha, pa so v višini 7700 m morali obrniti. V Argentiniji država zelo podpira andinizem, precej v znamenju slave in časti argentinskega diktatorja Perona. Himalajska ekspedicija je nosila naslov po njem: Primera expedicion Argentina al Himalaya 1954 »Presidente Peron«. Vodil jo je 26-letni poročnik Francisco Ibanez, ki je bil šestkrat na Aconcagui (skoraj 7000 m visoka). Sodeloval je kot zvezni oficir pri francoskem vzponu na Cerro Fitz Roy, največji plezariji l. 1953. Člani ekspedicije so bili Argentinci, en Chilenec in en Tirolec, ki se je priselil v Argentino 1948 (Bertonclja omenjajo samo kot Argentinca). S seboj so imeli tudi zdravnika, fotografa in moža s filmsko kamero, 15 šerp, ki jih je vodil poleg Tenzinga najbolj znani Sirdar Pasang Dawa Lama in 400 kulijev, ki so nosili 15 ton prateža. Postavili so pet taborišč, najvišjega v višini 6300 m, vse po stopinjah švicarskih akademikov. Prišli so do »Hruške«, izredno kočljivega mesta v višini 7000 m, na katero so bili opozorjeni že po Švicarjih. Narednik Godey je na skrivaj vzel s seboj 1 kg dinamita in stojišče pod »Hruško« razstrelil, da je za taborišče VI dobil prostora za dva šotora (o tem je sanjaril že Roch v svojem poročilu). Štirje Argentinci in pet šerp je nato s težavo preplezalo »Hruško« in pod zapadnim grebenom v višini 7500 m postavilo taborišče VIII. Tirolec Watzl (33 let star), Alfredo Magnani (22 let), Pasang Dawa Lama (42 let) in njegov brat Ang Nyma (38 let) so se od tu odpravili proti vrhu in dosegli 8000 m. Še dve, tri ure do vrha, pa bi bili dosegli lovorjev venec zmage. Toda noč jih je prisilila v iglu (snežni bivak), ponoči je zapadel sneg in zjutraj so morali namesto na vrh nazaj v taborišče VII, ki so ga komaj še dosegli. Tu so našli Ibaneza, ki bi bil moral že davno sestopiti, ker so mu strašno ozeble noge. Ker je izgubil dereze in brez njih ni hotel preko Hruške, je čakal, da bi mu jih po enem izmed šerp poslali iz spodnjih taborišč. Zdravnik mu je prišel na pomoč iz taborišča VI. Pričel se je mučni transport iz taborišča VII. Pri sestopu so morali izvršiti amputacijo prstov, nato noge. 13 dni so rabili do izhodiščnega oporišča, odkoder je bil Ibanez kar najhitreje prepeljan v Katmandu, toda prepozno. 30. junija je podlegel.

Pripombe: Nobeden od udov ekspedicije ni imel himalajskih izkušenj, vsi pa precejšnje v Mendozi, Patagoniji in Aconcagui, v »hielo continental«, v argentinskem kontinentalnem ledu. V primeri s Švicarji so tvegali mnogo več in bi bili »zmago« zaslužili. Tirolec Watzl se je zaklel, da bo l. 1955 poskusil znova. Toda med tem je v Nepalu že dobila dovoljenje nemško-švicarska ekspedicija pod vodstvom Tonija Hiebelerja za naskok na Dhaulagiri. (Hiebeler bo potoval v Indijo z motorjem in se bo ustavil tudi v Jugoslaviji, kjer bo predaval po mestih, med drugimi tudi pri nas v Celju).

broška

Toda tudi v nebotičniku ga ni bilo — klavrnega ženina, pa sva odšla, ker je Angela tako želela.

»Kako živiš, Hinko?« me je zopet in zopet vprašala na poti skozi ulice in se stiskala k meni. »Kaj res nimaš dekleta? Pa si srečen tako? Ali ti naj verjamem? Veš kaj, rada bi malo pogledala v tvojo sobo. In če imaš kako lepo knjigo, mi jo posodi, ker ravno nobene nimam doma.«

Kar kmalu sva se znašla pred hišo, ki sem v njenem pritličju bil podnajemnik mirne sobe.

Tiho sva vstopila. Angela je odložila plašč in z njene zelene bluze je zableščala srebrna broška. Pritrdila mi je, da se v tej sobi res lahko dobro počutim, le tega mi ni hotela priznati, da bi v svoji samoti mogel biti srečen. Kar domače se je v sobi zavrtela. Na električnem kuhalniku mi je skuhala čaj in mi ga lepo servirala z rumom in pecivom, kar je vse našla v moji omari. In kako gibko je znala pri tem ravnati s svojimi ljubkimi tipkarskimi prsti!

»Ali ti ni lepše v dvoje?« je vpraševala in moral sem ji pritrditi, ne da bi bil pri tem lagal. Zares je bila v vlogi gospodinje videti nadvse prikupna in to mi je pričelo mešati pamet tako, da sem se komaj še spomnil Tomaža:

»Kaj pa če te pride zdajle k meni iskat tvoj ženin?«

»Kakšen ženin neki, lepo te prosim! Moj dragi si zdaj spet samo ti, ki si najboljši fant, kar sem jih kdaj poznala. S Tomažem pa me ne plaši več!«

»Saj se ga niti sam ne bojim. Ne ve, kje stanujem, in ne more naju najti.«

Hitro sta nama minili dve uri in Angela je sama dejala:

»Domov moram, jutri me čaka delo. Obiščem te še kdaj, če ti bo prav.«

Na lepo knjigo je seveda pozabila. Za slovo me je še vroče poljubila in tiho sem jo pospremil do vrat.

Legel sem in premišljeval, kako je Angela še vedno čudovito dekle, in pri tem se Tomaža še domislil nisem. Ugasnil sem luč in že se me je loteval spanec, ko je v mojem oknu dvakrat zažvenketalo, kakor da je kdo vrgel vanj kamenčke. Ali je Angela pri meni kaj pozabila?

Stopil sem k oknu, ga odprl in pogledal v noč.

Spodaj je stal moj prijatelj Tomaž Kebrič! Ni bil videti dosti vinjen, pač pa ga je razganjal bes:

»Odpri mi takoj, k tebi moram!«

»Kako, Tomaž, si izvedel, kje stanujem?«

»Bilo je prekleto težko najti koga, ki bi to vedel. Ali je Angela pri tebi?«

»Kako vendar moreš kaj takega misliti?«

»Ali pa je že odšla? Sam se hočem prepričati.«

Z nemirno vestjo sem ogrnil plašč, pohitel k hišnim vratom in jih odprl:

»Tvoj obisk ob tej uri je nekoliko nenavaden.«

»Marsikaj nenavadnega sem že doživel nocoj. Hočem si priti na jasno.«

»Tudi meni bo prav.«

Vstopila sva. Pregledal je vso sobo, se ustavil ob postelji in povohal z nosom:

»Diši tu kakor po ženskah, kakor po Angeli.«

»Prečuden nos imaš, Tomaž. To je vendar duh po milu, ki ga uporabljam.«

»Tako? Kaj pa tole tu na mizi? To je vendar Angelina broška! Zdaj smo pa skupaj! Pri tebi je bila, kača goljufska!«

Za vraga! Na miznem prtu je zares ležala Angelina broška, tista srebrna s petimi cvetovi. Tu jo je pozabila in zdaj naju je izdala!

»Ha!« je vzrastel. »To je broška, ki sem ji jo dal za Novo leto in ta je zdaj »corpus delicti«, ki ga potrebujem v dokaz njene nezvestobe in tvojega sramotnega prijateljstva. Prekleto sta me varala! Tebe pa bom pri priči zmrvil v prah, lump zahrbtni, ki si mi zapeljal nevesto!«

Besen, s penami na ustih je dvignil desnico in komaj sem jo zadržal, da ni usekala po meni. Ni bilo drugega izhoda, moral sem se izmotati iz težkega položaja, moral sem lagati Tomažu. Še dobro, da se mi je pravočasno posvetila rešilna ideja:

»Poslušaj najprej in potem sodi! In ne ustraši se preveč, ljubi prijatelj!«

»Kaj? Kakšen prijatelj? Tvoj? Ha!«

»Tvoja Angela je v tem trenutku že mrtva! Da, mrtva je ubožica! In prav tale broška je temu dokaz!«

»Mrtva, praviš? Angela?« Bes se mu je v hipu izprevrgel v strah in povesil je roke. »Kako mrtva?«

»Vse ti hočem povedati, ti pa zberi vse svoje sile, da vzdržiš ob tem udarcu usode!«

»Govôri že, govôri!«

»Torej: V restavraciji sva te dolgo čakala, a te ni bilo več nazaj. Angela je postajala vse bolj otožna in zajokala je: — Ne mara me več, zapustil me je in moje življenje je izgubilo vsak pomen, vsako vrednost. Sama pojdem in si naredim konec. Da, tako je dejala. In le še eno željo je imela in jo je položila v svoje zadnje besede takole: — Edino darilo, ki mi ga je dal moj ljubi Tomaž, je tale srebrna broška s petimi cvetovi in to mu vračam, da z njo razveseli svojo novo nevesto. Z njo mu želim več sreče, name pa naj pozabi! Da, tako je rekla vsa v solzah. Potem je planila na ulico, jaz pa sem moral še poravnati zapitek. Nato sem pograbil na mizi njeno broško in tekel za nesrečno deklico, da jo zadržim pred poslednjim usodnim dejanjem. Toda nikjer je nisem več mogel zagledati. Drvel sem po najbližnjih ulicah k prekopu, kajti neka zla slutnja me je vodila prav tja. Vso uro sem tekal ob vodi gor in dol in še dva stražnika sem nanjo opozoril, toda ves trud je bil zaman. Po moji sodbi ji je uspelo poiskati smrt v hladni vodi, ali pa je na kakšen drug način dosegla svoj končni cilj. Morda ji nisem sledil v pravo smer, ker si je lahko izbrala tudi drugačno smrt, na primer pod vlakom. Kar je od nje ostalo, je tukaj tale broška in ti jo izročam, da izpolnim njeno zadnjo željo.«

Tomaž Kebrič se mi je zdaj resnično zasmilil. Ves je zlezel skupaj in nekaj solz mu je steklo po licih. Vzel je broško v tresoče se roke, jo poljubil in zahlipal v obupu:

»O, če se je to zgodilo, potem vem, da nisem prav ravnal z ubogo Angelo. Samo jaz sem kriv, da je obupala nad najino bodočnostjo. Medtem ko je trpela, sem se kujal in na jezo sam dalje popival. Zdaj šele vidim, da me je resnično rada imela. Jaz tepec pa sem dvomil o njej in jo tiral v smrt. Jaz sem njen morilec! Moje življenje je uničeno! Kaj naj zdaj storim?«

Kakor sem vedel in znal, sem tolažil nesrečnega prijatelja, da morda le še ni vse izgubljeno. Utegnila si je v zadnjem hipu še premisliti in odložiti ta svoj strašni korak. Dokler ne najdejo njenega trupla, lahko še upamo. Zato bi bilo treba pogledati, če morda vendar ni šla domov, in ji dati novega poguma.

»Dragi Hinko,« mi je Tomaž skesano dejal, »oprosti mi, da sem te tako krivično dolžil! Zavzel si se za Angelo kot moj pravi prijatelj in hvala ti! Tudi v teh usodnih trenutkih me ne zapusti!«

Še dalje sem ga tolažil. Ko se je zdanilo, sem ga spremil po poti, po kateri je Angela hodila v službo. In res!

Zagledala sva jo živo in zdravo, ko je čakala na postajališču cestne železnice. Resno se je ozrla v Tomaža, ker je imela morda nekaj nemirne vesti, on pa ji je veselo stresel desnico:

»Samo da te še vidim! Kako sem spet srečen! Oprosti mi in drugačen človek bom! Tudi vinu se bom odpovedal. Ali smem upati?«

Molče ga je poslušala, ko ji je govoril, in kmalu ji je postalo jasno, za kaj gre. Brez večjega truda se je znašla v potrebni vlogi. Nasmehnila se je Tomažu in mu vse odpustila s poljubom kar na cesti...

»In kaj potem?« smo vprašali Hinka, ko nam je nehal pripovedovati svojo mično zgodbo.

»Hm! Kaj naj vam še povem? Vse drugo si lahko sami mislite. Že dva meseca pozneje sta se Angela in Tomaž Kebrič poročila in seveda sem jima pri tem bil za pričo. Po poročnem kosilu smo se domislili tudi razburljivih dogodkov tiste usodne noči. Ob tem spominu me je Angela hudomušno lepo pogledala, s svojimi ljubkimi tipkarskimi prsti pa si je istočasno pobožala srebrno broško, ki je na prsih zapenjala belo svileno bluzo. Nato se je stisnila k nasmejanemu možu in ga pogladila po licu. Da, vselej je znala biti prikupna in mikavna. Zdaj sta s Tomažem baje prav srečna, zlasti še odkar z gotovostjo pričakujeta rojstvo sinčka, ki mu bo nedvomno Tomažek ime.«

Fran Roš

Od dogodka do tiskane vesti je zamotana pot

Ko je Gutenberg izumil tiskanje, gotovo ni imel prave predstave, kako bo njegov izum enkrat razširjen, da bo v nekem času postal sedma velesila na našem planetu. Včasih senzacija, danes neobhodna, vsakdanja potreba. Ljudje današnjega časa si sploh ne morejo zamisliti življenja brez tiska. Čeravno skoraj vsak čita časopise, je vendar malo takih, ki vedo kako ta tiskan papir nastane. Da, celo bralce imamo, ki na to sploh še pomislili niso. Če torej pišemo o ljudeh najrazličnejših poklicev, zakaj ne bi pisali enkrat o tistih, ki imajo opravka pri izdajanju našega lista:

Priobčujemo reportažo, ki bo spremljala razvoj »Savinjskega vestnik« od zamisli do dejstva:

J. Gutenberg

V začetku je bila misel . . .

Novinarski poklic je sila zanimiv ... Tudi tu se vsaka stvar začne s sestankom?! Urednik, ki so mu tudi na konferencah napolnili ušesa, praska po svojem notesu in določa osnovne črte bodoče številke:

Novoletno branje mora biti prijetno in zanimivo. Upamo, da bo takrat že sneg in mraz, kar bo dalo branju še prijetnejše obeležje. Pripovedno čtivo naj vsebuje čim več o snegu in mrazu in ljudem bo tem ljubše ob toplih pečeh ...

Če so si ob pravem času nabavili premog! (Medvzklik.)

Bilo bi prav, če kak članek posvetimo onim, ki bodo za Novo leto delali ...

In pa o onih, ki so poskrbeli, da je bralcem toplo ...

Z jezika ste mi vzeli. Torej, o železničarjih in rudarjih. Kdo prevzame železničarje? Prav, Vera, da ne pozabiš. In rudarje? Dobro Jurček, toda še za letošnjo novoletno številko ...

Potem sledijo »pridige« o prekratkih in predolgih člankih, »minah«, ki obetajo sodno intervencijo, dalje »pobožne« želje po uvodniku, ki naj bi ga napisal nekdo »od zgoraj«. Nazadnje še oštevanje zaradi tiskarskih in korektorskih »škratov« in ko pridejo na vrsto vse manjkajoče in odvišne vejice, je uredniška seja končana.

Sicer pa ne gre vse kot namazano. Vmes brni telefon: nekdo vprašuje, kje oddajo tisto opremljeno sobo, drugi zopet v spremstvu odvetnika kaže pri vratih svoje razžaljeno lice in tako naprej.

Posledice izišle številke in priprave za novo so v teku ...

Nekaj nerazumljivih čačk v notesu . . .

Posledica seje je ta, da je šef celjske postaje dobil obisk novinarke Vere in se čudil, ko je po vsej sili hotela najti v njihovi turobni vsakdanjosti nekaj izrednega. Vera hoče senzacije, šef pa trdi, da je železnica, zlasti še celjski del, zastarela kot Metuzalem. Končno se le domenita, svinčnik zdrsi po papirju, umetna fotografova luč nekajkrat zasveti ...

Drugi dan sede Vera k pisalnemu stroju v dobri veri, da vtisi ne bi kar zbledeli ...

Vera! Konferenca na okraju! ...

Tretji dan upa Vera, da bo že nekako stlačila reportažo in poročilo s konference ...

Vera. Tržne cene ... Vera, skrajšaj in popravi te-le dopise ... Vera, kaj pa domenjeni kotiček za gospodinje? ... Zdravo, Jurček! Še čudno, da si našel v redakcijo? ...

Pri pečovniških knapih sem bil ... Ves dan?

Še vrag, da sem prišel iz tiste polomljene jame ...

Končno so rokopisi na urednikovi mizi. Svinčnik neusmiljeno riše po njih, da izgledajo kot strateški načrti kakega vojskovodje. Če je »zemljevid« le prepester, »Ajde, Jovo na novo«.

Vera bi rada »senzacijo«! Kaj je napisala, berite v reportaži »Obisk pri celjskih železničarjih«

Uredniška sreda

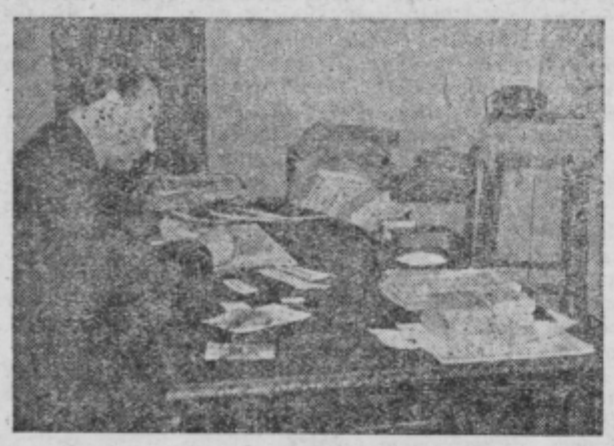

Urednikova sreda je sestavljena iz pripravljanja člankov, telefoniranja in neizpolnjenih obljub sodelavcev

Tiskarna grozi, da ne bo postavila niti vrstice več, če do poldneva ne bodo vsi rokopisi v tiskarni. Telefon zvoni: To naj bi bilo še, ali ono mora biti v naslednji številki, dopisniki in sodelavci tudi čakajo na zadnji dan. Prej je bila nekaj dni »suša«, v sredo pa vse na kupu. Spet zaškripljejo svinčniki uničevalno pesem. Skrajšati na polovico, skrajšati samo na nekaj stavkov, izvleči samo »smetano« (kar je mogoče, če je mleko polmastno) itd. Ob enajstih dopoldne se iz urednikove sobe zasliši klic za pomaganje. Seveda. Pisec uvodnika je odpovedal ... Sedi in piši ... Urednik mora znati vse ...

Mojstri črne umetnosti . . .

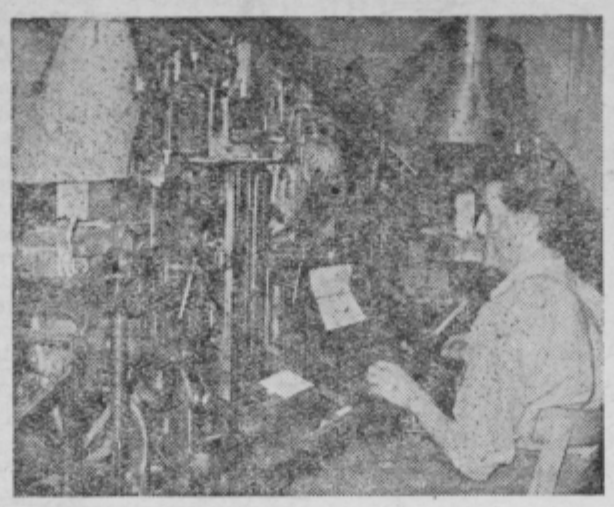

Strojni stavec je važen člen v tiskarski stroki in je tudi včasih oče »tiskarskih škratov«

Verina reportaža o železničarjih je najprej prišla v strojno stavnico. Tam so stavni stroji, ki jim strežejo strojni stavci. Stavni stroj je huda zver, ki je pred desetletji požrla delo mnogim ročnim stavcem. Včasih so stavci zlagali kovinsko črko k črki. Veliko stavcev je delalo in počasneje je šlo. Danes stavec pritiska na tipke in kovinske črke drsijo iz predalčkov, ena k drugi. Ko je časopisna vrsta postavljena, jo stroj odlije v svinec. Čim je reportaža postavljena, kar traja tudi po več ur, odvisno od dolžine članka, pomožni delavec stavek odtisne in odtis z rokopisi izroči korektorju. Le-ta izlušči iz stavka vse napake. Včasih se seveda katera spregleda in stavec mora vsako vrsto v kateri je napaka ponovno postaviti. Stavni stroj ima v svojem matičniku (magazinu) različne črke. V našem listu najdete navadno te-le vrste, ki vam jih imensko po velikosti predstavljamo:

nonparej navadna,
nonparej polkrepka,
petit navadna,
petit polkrepka,
petit ležeča (kursivna),
borgis navadna,
borgis polkrepka itd.

Prvi odtisi v strojnici — Urednik olajšano in zaskrbljeno pravi: »Kar je, je«

TISKARSKA ŠALA

Naročnik: »Koliko stane natis letakov?«
Tiskarnar: »Čim večja naklada, tem manj stane posamezni odtis.«
Naročnik: »Potem pa kar dva vagona, da bo zastonj.«

„Kako lomijo“ časopis . . .

»Lomljenje« časopisa je v našem primeru v četrtek. Strokovno pa se temu pravi metiranje. Pred lomljenjem je po navadi še veliko jeze zaradi klišejev, ki niso prispeli iz Ljubljane. Kliše je v cink izdelana fotografija. Brez klišejev bi časopis ne imel slik. Le-te pa delajo v Ljubljani in Mariboru. Zaradi klišejev samih pa marsikateri članek, ki spada k slikam odpade za naslednjo številko.

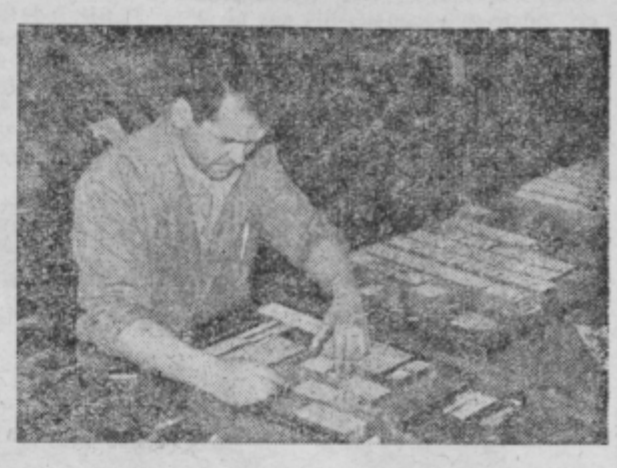

Meter pri lomljenju prve strani našega lista ali na kratko: »Meter ga lomi«

Torej o lomljenju: to je delo, ki spravi vsako stvar na svoje mesto. Od uvodnika na prvi strani, do malih oglasov na zadnji strani. Politična in gospodarska poročila na prve strani, kulturne sestavke na svojo stran, novice iz Celja in zaledja spet na svojo stran, zanimivosti, potopisi, bodice in podobne zadeve spet posebej itd. Važnejši članki na uvodna in gornja mesta, manj važni spodaj, popravki v kot, dalje naslovi čez štiri, tri in dve koloni, vmes slike, reklamne itd. Lahko si mislite, da ni majhna stvar spraviti vse v ta »vojaški red«, da ob tem stran ni predolga ali prekratka. Tu je potrebno nekaj skrajšati, tam nekaj dodati. Včasih pa stavka primanjkuje, včasih ga je preveč, le malo kdaj gre kot po »žnurci«. Pri vsem tem mora urednik gledati, da med 80. na stroju tipkanimi stranmi za številko na 8 straneh kaj ne izpusti, meter pa mora brati stavek z narobe obrnjenimi črkami prav tako gladko kot vi v tiskanem časopisu. Poskusite brati časopis v ogledalu!

Ko je vsak članek na svojem mestu, dobijo strani, ki tehtajo po nekaj kilogramov v roke ročni stavci. Le-ti postavijo naslove, uredijo stavek. Črk za naslove pa je na stotine vrst, vsaka posebej v predalih po vsej, precej veliki stavnici.

Tiskarska barva teče . . .

Ko so te kovinaste strani gotove, jih pripravijo strojniki. Treba jih je podložiti, ker bi se drugače kaj malo poznalo na papirju, treba je pripraviti papir itd. Preden gredo strani v tisk, izvršijo še zadnje popravke. Včasih se zgodi, da so vrste zamešane in jih s težavo najdete. Tu je po navadi vmes naglica tiskarniških in redakcijskih korektorjev, ki morajo eden in isti članek prebrati najmanj trikrat. (Dve korekturi in enkrat kot rokopis).

Zdaj pridejo strani v stroj. Čez nje drsijo z barvo premazani valji, nato stroj nanje potisne papir in tiska. Seveda je napisati veliko bolj enostavno kot to v resnici izgleda.

V knjigoveznici ga lepo zložijo, da ga lažje stlačite v žep

Šele sedaj je časopis zares „rojen“ . . .

Če je 8 strani časopisa, mora stroj narediti pri naši nakladi 13.000 odtisnih gibov. To pri zastarelih strojih Celjske tiskarne traja ves petkov dopoldan. Iz strojnice nato potuje časopis v knjigoveznico, kjer ga zgibajo, da ga bralci lažje vtaknejo v žep in od tu ga dobijo v roke tisti, ki nalepljajo nanj naslove in ga razdelijo med naročnike in prodajalce. V petek popoldne lahko vidite moža z ročnim vozičkom, ko nekajkrat pelje na pošto zavoje svežega časopisa.

Še na misel mi ne hodi, da bi trdil, češ v tej reportaži je vse povedano o nastanku časopisa. Omenil nisem celo vrsto ljudi, ki pri izdajanju sodelujejo. To so še ilustratorji, klišarji itd. Enostavno cela legija ljudi in če teh ne bi bilo, bi si uredniki in novinarji lahko svoje članke in reportaže zataknili za klobuke.

Pravo življenje lista pa začne takrat, ko vam ga pismonoša izroči v roke in ko ga prebirate. Potem zavijete vanj karkoli, brišete šipe ali podkurite peč. Le malo jih je, ki ga zlagajo na kup.

Sem in tja pa se pri prevozu in raznašanju zgodi, da naslovni listek odpade, potem pač ne dobite časopisa in pišete ogorčene dopisnice uredniku. Urednik je vedno žrtev, sicer pa je odgovorni?!

In za konec: Začetek je na koncu in narobe . . .

Začelo se je z uredniško sejo in konča se z njo. Spet »pridige«, načrti. Spet posledice izišle številke in priprave na novo številko. Tako je od tedna do tedna in od leta do leta. Stara pesem v procesu in vedno težko pričakovane novice v vsebini.

Slike — Fotolik

J. K.

Za kratek čas

SPREMENJEN OKUS

Stric vpraša srečnega očeta, kako se počutita njegova otroka.

»Okus sta spremenila«.

»Kako, okus?« se začudi stric.

»I, fant, ko je bil še majhen, se je rad igral z vojaki, dekle pa s punčkami. Zdaj ko sta pa odrasla, je pa prav narobe«, potoži oče.

NA POLICIJI

»Ali ste tega moža povozili?« vpraša policaj.

»Da«, odgovori šofer.

»Pokažite mi dovoljenje«, zagodrnja policaj.

BOGATA KNJIŽNICA

Prijatelj X občuduje bogato knjižnico v delovni sobi prijatelja Y.

»Lepe, drage knjige imaš. Ali bi mi lahko eno posodil?«

Prijatelj Y odkima z glavo. »Vedi, da sem imel preveč truda, preden sem si tole knjižnico izposodil!«

V STAJI

Kmet pride v stajo in najde ženo s podplutim očesom. Vpraša jo, kaj se je zgodilo.

»Sivka je kar naprej opletala z repom, da je nisem mogla pomolzti, pa sem ji na rep privezala kos opeke.«

NASVETI ZA GOSPODINJE

Kvas ohranimo svež, če ga zgnetemo na dno kozarca, kozarec pa poveznemo v krožnik z mrzlo vodo.

Palačinke se ne primejo, ako prej podrgnemo ponev s soljo.

Ako juho slučajno presolimo, vrzimo vanjo nekaj rezin surovega krompirja in jih v njej zavrimo. Juha bo postala užitna.

Uvela zelenjava se hitro osveži, če jo položimo v mrzlo vodo, kateri smo primešali limonin sok ali vinski kis.

Kalne steklenice in kozarce očistimo s kisom in soljo. Steklo postane čisto in svetlo kokor novo.

Nove zavese pri pranju izgube svojo trdnost in postanejo cunjaste. Niso pa več tako lepe, če so poškrobljene, ker so preveč toge in se vlečejo. Zato jih pred prinjem namočite za pol ure v slani vodi, nato pa jih dobro izperite in šele nato perite. Zavese bodo kot nove.

Mokrih rozin ne smemo stresti v piškotno testo, ker sicer zlezejo vse na dno in se prišgo. Oprane in posušene rozine moramo povaljati v moki, ako hočemo, da se enakomerno porazdele v testu.

Načeto salamo je treba na odrezani strani namazati z mastjo ali maslom, če hočemo, da se ne posuši.

Zamazano in motno steklo uspešno snažimo s trpentinom ter z zmesjo zmlete krede in špirita.

Raskava koža postane mehka, če vodi v kateri se umivamo, dodamo nekaj mleka. Maščoba mleka se vpije v kožo in jo napravi mehko in gladko.

Ščurki so v naših kuhinjah gotovo najbolj nezaželjeni gostje. Znebili se jih bomo najlažje s tole zmesjo: Zmešaj en del pšenične moke z enim delom drobno strtega sladkorja in dvema deloma boraksa. To zmes posuj zvečer okoli štedilnika, po kotih in vsepovsod, kjer se ščurki pojavljajo. Pripravljeno zmes bodo zelo radi jedli, toda kmalu bodo poginili, ker jih bo hrana napela. Postopek večkrat ponovimo in nadležni gostje bodo kmalu izginili iz naših kuhenj.

ZA KUHARICE:

Dober JAJČNI LIKER pripravimo takole: 1 l mleka in pol kg sladkorja pustimo zavreti. Pridamo vanilijev sladkor in pustimo ohladiti. Med tem posebej dobro vmešamo 8 rumenjakov in ko je mleko popolnoma mrzlo, pridamo zmešane rumenjake in prideno mešamo še nekaj časa. Prilijemo zraven še 1 in pol litra finega špirita in 6 velikih žlic ruma.

ZDROBOVI CMOKI. Za 4 osebe zadostuje eno jajce. Rumenjak zmešamo z žlico surovega ali kuhanega masla. To mešamo toliko časa, da se vse enakomerno zarumeni. Beljak stepemo v sneg in ga stresemo v rumenjak ter spet počasi mešamo in prisipavamo zdrob toliko časa, da se še vidijo črte, ki jih dela žlica, ko jo vrtiš v krožniku. Ko juha zavre, polagaj čisto male cmočna površje, potem vro toliko časa, da ke v lonec. Ker so rahli, pridejo takoj gredo na dno. Takrat so kuhani in jih lahko odstaviš. S to mero dobimo lepih

Izdelke Steklarne Rogaška Slatina čislajo v svetu

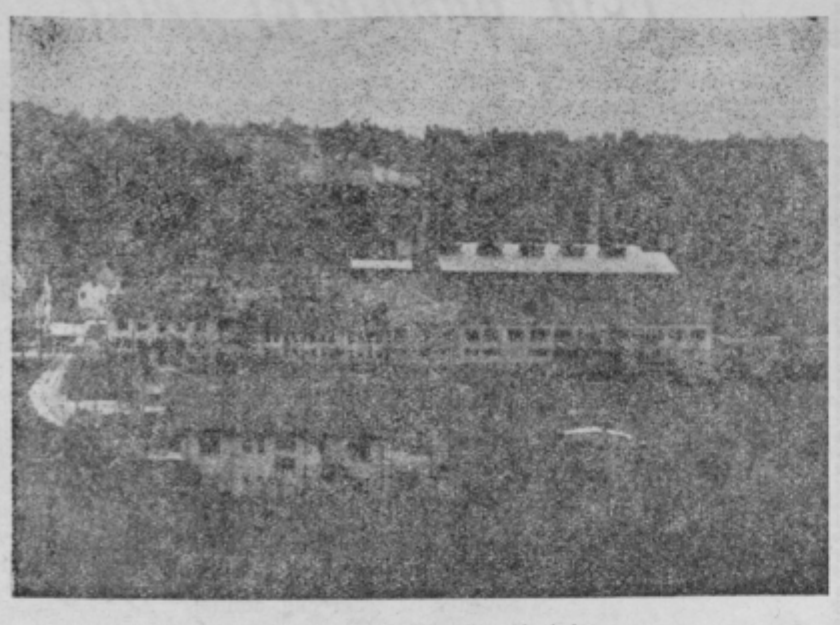

Steklarna v Rogaški Slatini

Pred novim letom smo obiskali tudi delavce steklarne Borisa Kidriča v Rogaški Slatini. Ko bodo naši bralci ob pričakovanju novega leta sedeli ob kozarčkih »štajerca«, naj se ob dobri volji spomnijo tudi rogaških steklarjev, ko bodo z njihovimi izdelki v rokah napivali prijateljem srečno novo leto. Da pa boste imeli bolj živo predstavo, kako in pod kakšnimi pogoji so napravljeni vsi steklenj proizvodi, vas v tej reportaži popeljemo skozi vse delavnice steklarne, od prve pa do končne faze steklarskega dela. Če bi tov. direktor, Kostanjšek vedel, da je imel nedavni obisk našega novinarja pri njih le ta edini namen, se gotovo ne bi izgovarjal z »zasedanostjo zasedanja delavskega sveta«, ki je res »zasedal« šele dve uri po obisku našega reporterja. Vsekakor prijaznejši pa je bil tovarniški vratar, ki se je precej časa trudil, da je poiskal, v njihov delovni potek dobro vpeljanega delavca, ki mi je razkazal tovarniške objekte in vse lepe izdelke.

Grlo vsega steklarskega dela je pravzaprav pri peči. Steklarna ima dve topilni peči z 20 šamotnimi lonci. Topljenje opravljata samo dva človeka, pihač stekla pa je 130. Topilničarja imata pri peči pripravljeno široko korito steklene moke, to je zmes amonjačne sode in kvarčnega peska. S to zmesjo od časa do časa zasipata »lačno« ognjeno grlo šamotnih loncev. Steklo se topi približno 10 do 12 ur pri temperaturi 1400 do 1500 stopinj. Ko je steklo stopljeno in dovolj očiščeno, nastopijo delo pihači. Steklarji vzamejo s pihalnikom steklo iz peči in ga obdelajo v obliko, ki je za ta dan predpisana. Delajo pa vse od navadnega do luksuznega svinčenega stekla in poznajo preko 2000 vrst steklarskih izdelkov. V največji meri izdelujejo tu kozarce in steklenice. Pihalci oblikujejo predmete kar pri peči na odru. Od tu gre steklo že s pravo, prvotno obliko v hladilnice, da se popolnoma ohladi.

Modeli v pihalnici dajo kozarcem in steklenicam kupolsko obliko, v rezalnici pa mehanični stroji te kupole odrežejo in dobimo že prave kozarce v grobi obliki. Od tu gre izdelek dalje v brusilnico, kjer je zaposlena moška in ženska delovna sila in človek bi mislil, ko opazuje njihovo spretnost, da je tako lepe, sorazmerne vzorce kar nemogoče napraviti s prosto roko. Toda dolgoletna praksa jih je tako izurila, da jim brusilni stroj kar mimogrede »nariše« vzorec, ki ga vodi prosta delavčeva roka.

Videti je, da je bil tov. Tito lepega darila močno vesel

V naslednjem oddelku, slikalnici, najdemo pa že prave umetnine. Delavci morajo tu imeti precej slikarskih in risarskih sposobnosti, kajti tu se zopet vse slika ročno. Svinčene barve v najrazličnejših odtenkih nanašajo na steklo in kar čuditi se je tem ljudem, da brez vsake narisane podlage tako »strokovnjaško«, harmonično in spretno barvajo steklo. Tu se porajajo najraznovrstnejše slikarije na vazah, skodelicah in servisih in pravi užitek je pogledati na to pestro zbirko.

Tembolj me je čudilo, da so to delo opravljali povsem mladi ljudje, učenci Industrijske steklarske šole, in to celo prvi letniki. Gotovo pa je, da za tako delo izberejo posebno nadarjene.

Vsi delavci Steklarne Borisa Kidriča delajo po normi in jo marsikateri prekorači. Brigadni sistem dela se je pri njih zelo obnesel, zato so si kar za stalno osvojili to obliko dela. Povečana storilnost dela in izboljšanje delovnega poteka jim je pomagalo, da so lanskoletno proizvodnjo dosegli že 11. novembra., in to pri istem številu delavcev. V drugem polletju so pri istem številu delavcev dvignili proizvodnjo kar za 20 odstotkov.

Brusilec pri delu: To delo zahteva poleg potrpljenja še obilo spretnosti, ki bi jo lahko imenovali umetnost

V treji večji dvorani ima steklarna v sredini velik prazen prostor, ki čaka tretjo topilno peč. Toda gradnja te peči je pravzaprav še pesem bodočnosti, ker je kup stvari in večjih problemov, ki so povezane z njo. Predvsem bo tovarna morala misliti na gradnjo stanovanj, na novo generatorsko postajo, na skladišče surovin in pripravljalnico zmesi, ki danes nima še pravega in primernega prostora.

Steklarna Borisa Kidriča je po svojih lepih in kvalitetnih izdelkih znana po svetu. Proizvode pošiljajo največ v Ameriko in Anglijo pa tudi v Avstralijo in druge države (razen vzhoda). Posebno lepo izvozno blago so njihove vaze in dragoceni servisi iz brušenega (svinčenega) stekla.

S takim lepim izdelkom so rogaško-slatinski steklarji hoteli pokazati vdanost maršalu Titu, ko so mu za letošnji rojstni dan poklonili 1 m visoko vazo iz brušenega svinčenega stekla. Pričujoča slika nam dokazuje, da je bil maršal Tito tega bogatega in iskrenega darila zelo vesel. Podobno vazo iste dragocenosti so maršalu Titu poklonili rogaško-slatinski steklarji kot darilo za Indijo.

Obisk pri celjskih železničarjih

Ko novo leto podaja roko staremu letu v slovo, čutimo vsi delovni ljudje nekako praznično razpoloženje in večini nam je dano, da prihod novega leta tudi primerno proslavimo. Proslavimo pa ga lahko samo, če smo prosti in nas ne tarejo službene dolžnosti. Večina delavcev in nameščencev odloži delovne plašče na starega leta dan, zapre svoje delavnice in pisarne in se pripravi na praznovanje. Eni pohite k svojim družinam, drugi obiščejo svoje znance, eni si spet novega leta žele v hribih (zlasti ljubitelji smučarskega športa, če jim tu postreže še sneg). So pa tudi delovni ljudje, ki novoletno praznovanje preživijo v tem, da si pošteno odpočijejo in »Silvestra« samotno predremajo ob topli peči.

Vsi si nekako delamo načrte, kje in kako bomo dočakali novo leto, vsi si delamo tudi ob ostalih praznikih načrte, kako jih bomo preživeli. Nedelje in prazniki so naši! In veselimo se jih že zaradi prostih dni.

ŽELEZNIČARJI SE PRAZNIKOV NARAVNOST BOJIJO

Z vse drugačnimi očmi in čustvom pa gledajo na praznike ljudje v modrih uniformah na naših železnicah. Ko drugi delovni ljudje proste dni obhajamo v nekem prazničnem razpoloženju ali pa vsaj mirno počivamo, imajo naši železničarji največ dela. Poleg rednega dela, ki se ob praznikih prav nič ne zmanjša, delo otežkoča še naval potnikov, ki hitijo »na lepše«. Že pri prodaji voznih kart pri okencu doživi železniški uradnik ali uradnica v takih dneh vse polno neprijetnosti s strani nedisciplinirani in nervoznih potnikov, ki ji »praznično razpoloženje« navadno še poslabšajo. Ubogi sprevodniki v vlaku pa tudi skoraj da ne morejo obdržati discipline pri silovitih gnečah in se upravičeno takih praznikov naravnost boje.

Potnik, ki prihaja na postajo ali pa jo zapušča, se navadno nima časa ozreti po delu in trpljenju naših marljivih železničarjev, nakladalcev in progovnih delavcev. Da bodo naši bralci seznanjeni tudi s težkim in odgovornim delom teh nikoli praznujočih ljudi na naših železnicah, je naš reporter spremljal na večernem pohodu šefa postaje in malo bliže pogledal v delo železničarjev.

Pozna nočna ura je že, ko spremljam šefa postaje na njegovi nočni kontroli. Luči stanovanj ob kolodvoru že ugašajo in človek kar zavida stanovalce za njihov počitek. Na postaji pa je vse živo, vse se meša v neprestanem ropotu. Neprestano premikanje tovornih vlakov, signali parnih in ustnih piščali, klici nakladalcev in premikačev za postavitev kretnic za posamezne tire. V notranjih prostorih pa poleg brnenja telefona še signalni znaki na bločnih napravah ter signali za prihode in odhode vlakov.

Pravkar sva srečala na severni strani železniških tirov nadzornika premika, tovariša Lakerja. Pri železnici je uslužben že 40 let in si je v tej dobi nabral toliko prakse, da spozna že po puhanju stroja, iz katerega tira premikalni stroj premika in na kateri tir je zapeljal.

Med potjo mi šef postaje tov. Lešnik razlaga težave železničarskega poklica. »To je najbolj brezobzirno podjetje,« pravi, »nobeno vreme ne zadrži delavca na progi in niti smrtni primeri v družini teh delavcev ne morejo odtegniti od dela, ki jim je poverjeno, ker imamo premalo rezerve, delo pa mora biti opravljeno.«

VSAKA POŠILJKA JE NAPOJENA Z ZNOJEM NAKLADALCEV

Prišla sva do tovornega skladišča za kosovno blago. Človek, ki tega ne vidi na lastne oči, si kar predstavljati ne more, da lahko celjska majhna železniška postaja sprejme toliko blaga. Znano je, da je naša industrija v zadnjih letih šla z velikanskimi koraki naprej, celjska postaja pa je ostala takšna, kot je bila pred 50 leti. Iz Savinjske doline so pred vojno prihajali po trije tovorni vlaki na dan, danes pa jih pride po osem. Ves tovorni promet se razvija na severni strani postaje. S tovornimi vlaki je celjska postaja zatrpana pravzaprav ves dan, toda najhujše je ponoči med 20. in 23. uro, ko pride na postajo po osem dolgih tovornih vlakov. Ob večernih urah se zgodi, da je postaja popolnoma nabita in da je prost samo en tir, po katerem prevozijo postajo potniški vlaki.

V tem tovornem skladišču dela skupina 4 mož z eno izmeno noč in dan. Imajo dvanajsturni delavnik in v tem času skupina štirih mož naloži 7 do 8 vagonov, razloži pa jih tudi do 12. V lanskem letu so naložili in razložili približno 37.000 vagonov. Najhujši mesec glede nakladanja in razkladanja je spomladi marec in v jesenski sezoni november, ko so naložili in razložili kar 4.000 vagonov v enem mesecu.

PA SMO LE RADI PRI ŽELEZNICI

Kljub izredno strogi disciplini in brezpogojni podrejenosti, pa pravijo celjski železničarji, da so kar radi pri »Železnici« in da ne bi svoje službe zlepa zamenjali s kako boljšo in lažjo. Človek, ki pride enkrat k »Železnici«, kar vstran ne more. Zelo pestro delo je pri nas in en dan ni drugemu enak. Če ima vlak zamudo samo nekaj minut, nastane popolnoma druga slika in tu se mora prometnik znajti.

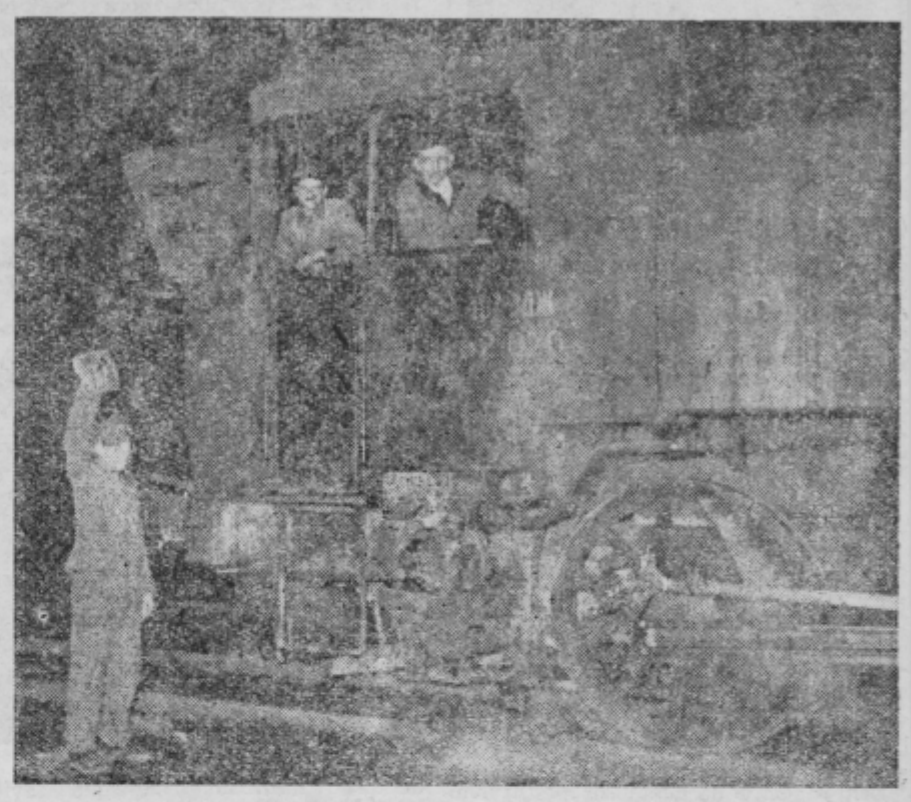

Celjski »Lukamatiji« je pravzaprav »Unra« ime in še vedno dobro služi kot kak star kočijaški konj

Nad »večno šolo in izpiti« sicer železniški in progovni delavci večkrat pogodrnjajo, toda radi pa le samozavestno pripomnijo, da se »večno učijo«. Razen prometnikov in šefov vse druge zaposlene »Železnica« sama praktično in teoretično vzgaja v svoji stalni šoli. Vsi delavci in uradniki pri »Železnici« morajo opravljati tudi izpite. Prometna stroka dvakrat letno, komercialna pa enkrat. V primeru kakega novega pravilnika pa morajo vsi polagati izpite.

Na postaji je noč in dan živahno

Če prometnik izpita ne položi uspešno, je premeščen v svoji službi za eno stopnjo ali celo dve nazaj. Šele ko opravi izpit, sme vrniti službo v svoji »specializaciji«.

PROGRAM ZA LETO 1955

Na podlagi vsakoletnih železničarskih uslug dobi železniška postaja program dela za eno leto naprej. Tako bo celjska postaja morala v prihodnjem letu odpraviti 500.000 potnikov (tu pa niso všteti oni, ki se iz okolice stalno vozijo z mesečnimi kartami). Naložiti in razložiti bodo morali približno 43.000 vagonov, potniških vlakov bodo odpravili 10.000, tovornih pa 11.000. Izpremikali bodo čez 100.000 vagonov, kosovnega blaga bodo odpravili preko 40.000 pošiljk, strankam v mestu pa oddali približno 30.000 pošiljk. Preložiti pa bo treba v prihodnjem letu kosovnega blaga iz enega vagona v drugega preko 7.000 ton.

KAJ POVEDO NAČRTI GRADENJ V BODOČNOSTI

V zvezi z regulacijo Savinje se bo seveda precej spremenila tudi okolica celjske železniške postaje. Nekaj gradenj je že utemeljenih, večji načrti pa so zaenkrat le »sanje bodočnosti«. V teku je delo na južni strani trase, kjer gradijo novo progo, tako da bosta oba dosedanja mosta preko Savinje odpadla in ostal bo samo kratek, 40-metrski most preko Voglajne. Na severni strani pa gradijo 3 tire, ki bodo zamenjali izgubljeni prostor na južni strani postaje.

V načrtu je graditev novega ranžirnega kolodvora, da bi tako ločili potniško postajo od tovorne. Ta kolodvor je predviden v Čretu in bo dolg 2 km ter bo imel preko 30 tirov. Ta tovorna postaja bi lahko služila tudi ostalim potrebam severnega dela Štajerske.

In končno dobimo baje »nekoč« novo železniško postajo, saj je ta mnogo premajhna za celjsko industrijsko mesto, poleg tega je dosegla že lepo starost, ko je pred par leti praznovala svojo stoletnico.

Celjane bo pa še prav posebno razveselila novica, da bo Celje »nekoč« dobilo tudi lične podzemeljske perone, kot jih ima Zagreb in nova mariborska postaja.

V skladišču

Srečno!

(Reportaža o rudarjih iz Pečovnika)

Takole sredi zime, ko mraz že pošteno stiska in sili v vaše stanovanje skozi vsako najmanjšo špranjo, ni nič prijetnejšega ko topla soba. V novoletnih dneh boste zbrani posedali okoli tople peči, pili močan rumov čaj, kaj dobrega prigriznili in se o marsičem pomenili. Lepo bi bilo od vas, da bi rekli tudi katero o rudarjih, ki so globoko pod zemljo nakopali rudo, da vam blagodejna toplota veje od peči. Popotujte z nami v pečovniški oziroma naš celjski premogovnik!

*

»Srečno!« Tako pozdravi delavec pri dvigalu rudniškega jaška vsakega, ki stopi vanj in se spusti v globino. — Srečno! Boljšega pozdrava rudarji pač ne bi mogli imeti. To ni fraza, kajti sreča je rudarjem več kot potrebna. Rudar se ne more nikoli dovolj zavarovati, tudi inšpekciji dela zmanjka v rudniku nasvetov. Nikoli ne veš, kdaj se rudarju lahko pripeti nesreča.

Dvigalo počasi drsi po jašku navzdol. Toda ta jašek ne izgleda morebiti kot dvigalo ljubljanskega nebotičnika. Obloženo je s težkimi bruni, ki pa jih pritisk zemlje na nekaterih mestih lomi kot vžigalice. Zdaj smo na dnu, topel, pa vendar nekoliko zadušljiv zrak nam udari nasproti. Srečno! Vsak rudar, pa kamor koli pridete, se javi s tem pozdravom. Zdaj smo že 170 m globoko pod zemeljsko površino. Zavijemo po kratkem rovu do naslednjega jaška, ki nas popelje še nadaljnjih 50 m v globino. Od tu naprej se začnejo vse križem razpredeni rovi, strmi, težko prehodni vpadniki. Z vsakim metrom globine je v jami bolj vroče. Tu so rudarji že slečeni do pasu. Bil sem preveč oblečen in sem se pošteno potil, čeprav nisem delal drugega, kot prenašal svojo lastno težo. Rudarji pa morajo po teh ozkih in nizkih rovih prevažati vagončke, polne prazne, v vročini in vodi, jih obračati, če zdrsnejo s tirnic, spet polne postavljati nazaj na tir.

Kdo ve, koliko rovov in vpadnikov smo prehodili, da smo se končno znašli na odkopni številki. Zamudil sem odstreljevanje premogovne plasti in bil priča, da kljub spretnosti strelnega mojstra kopači še vedno krepko udarjajo s krampi in lomijo premog iz žil. Toda rudarji so veseli, če je žila debela in prostrana, ker ob takih prilikah vsak udarec pomeni premog, denar in zagotovljen plačni fond. Toda zelo hitro se take žile izčrpajo, potem pa je treba slediti ozkim odtenkom in iskati nova ležišča. Teh praznih prostorov rudarji niso veseli, a ne morejo si pomagati.

ZEMELJSKA PLAST JE TEŽKA

Zamislite si, da ste izkopali nekako 200 m globoko pod zemljo rov, z vseh strani pa na to praznino pritiska vsa teža. Vrh vsega so še razne plasti, ki se zaradi odkopa gibljejo. Včasih morajo rudarji neznansko hiteti in trdo delati, da zaustavijo pritisk. Včasih vsa ta teža sproti lomi podpornike. Takrat rudar ne more reči: dovolj za danes! V interesu svojega lastnega življenja mora z vso trdnostjo graditi opaž.

Kdor vsaj malo pozna rudnik, ve, koliko lesa porabijo rudarji dnevno pri odkopu. Laik bi rekel, zakaj neki puščajo les v jamah in kopljejo premog. Bolje bi bilo, da bi ljudje pač kurili les. Toda premog ima veliko večjo vrednost. V sto tisoč letih je pod zemljo nastala dragocena ruda, ki prekaša vse druge gorljive snovi. Pečovniški premog pa je med najboljšimi. Kdor ga ima, ga bo vedel pohvaliti.

KRAMLJANJE O ZGODOVINI RUDNIKA

Upehani od nenehnega vzpenjanja po vpadnikih smo se za kratek čas ustavili in posedli po tramovju. Karbidarice so medlo razsvetljevale temni prostor. Človeka kar strah pograbi, če se zamisli, v kako starem sloju razvoja zemlje se nahaja. Zamislite si divjino pred sto tisoč leti, ko so nam neznane živali lomile pred seboj drevesno praprot in trstiko, ko se je zemlja še gibala in dobivala dokončne oblike. Kdo ve, kakšna elementarna sila je pokopala nebotično drevje tako globoko pod zemljo? Toda zašel sem predaleč nazaj. Zgodovina pečovniškega rudnika se začenja šele leta 1934, ko so z vrtanji odkrili bogata najdišča zelo dobrega premoga. Lastnik je bil nestrpen. Dve leti nato so v pečovniški grapi že začeli prevažati premog. Prvo leto so ga odkopali okoli 1700 ton. Proizvodnja je nenehno rasla, tako da so leta 1940 odkopali že nad 48.000 ton. Potem je prišla vmes vojna, ki jo rudnik beleži leta 1941 s 27.000 tonami odkopanega premoga. Okupator je hotel naše rudno bogastvo čim bolj izkoristiti, kar mu je tudi uspelo. Leta 1942 so nakopali blizu 52.000 ton, tako tudi naslednje leto. Tudi NOB se odraža v tej svojstveni kroniki. Leta 1944 je padla proizvodnja na 38.000 ton. Po osvoboditvi je bil rudnik že izčrpan. Prvo leto so odkopali komaj 28.000 ton. Potem je proizvodnja po malem rasla. Rudnik je med tem zalila še voda, prišel je kot stranski obrat pod upravo laškega rudnika. Že so nastali pomisleki, da bi rudnik v Pečovniku opustili. Leta 1951 so nakopali komaj 11.000 ton.

Kot trske zlomljena bruna in še kakih 200 m zemlje povrhu

ne bodo našli nepričakovanih novih ležišč, bodo drugo leto v tej jami že prenehali odkopavati. Zahodni del jame je prazen, vzhodnega pa je pred leti zalila voda.

POŽAR V RUDNIKU

Poleg nevarnosti, da zemlja zasuje rove ali da voda vdre v jamo, je še tretja — ogenj. Toda ta ne nastane zaradi malomarnosti in nepazljivosti rudarjev. Pečovnik sicer ne pozna nevarnega metana, toda tudi njim ogenj ne prizanaša. Tik pod glavnim jaškom smo občutili dim, ki se še vedno ni izkadil po požaru pred dnevi. Trenje, ki ga povzročajo zemeljske plasti in premog, kar same zažgejo rudo. Vode v rudnikih sicer ne primanjkuje, toda toliko je ni, da bi lahko gasili. Rudarji pravijo, da je je prav toliko, kolikor je je potrebne za pošteno blato. Ob požarih morajo rudarji izolirati mesto požara od ostalih plasti. Ponekod rov enostavno zazidajo, če pa le preveč gori, je treba žerjavico zadušiti z blatom. Zamislite si, kakšno je to delo v tesnih rudniških rovih, kjer je že tako slab zrak, pa jih dim popolnoma napolni. Rudarji ne morejo prepustiti požara stihiji. Morajo ga zadušiti, ker drugače je rudnik uničen. V zadnjem primeru je bilo v jami vse od direktorja do zunanjih delavcev. Bitka z ognjem je bila huda in se je na srečo končala v korist rudarjev.

Prebili so nov rov. Zaradi požara so morali kopati novega, ki bo obšel pogorišče.

Čeprav ni bilo več veliko upanja, kolektiv vendarle ni popustil. Nad 200 delavcev bi ostalo brez zaposlitve. Ko so vneto iskali naprej, so imeli srečo, da je celjska mestna občina imela razumevanje zanje. Vzhodno od sedanjega jaška, blizu vojaškega strelišča, so našli nove izdatne plasti. Posledica tega je bila, da tam danes že obstoji nov izvozni jašek in da so glavni rovi že prodrli do premoga. Ko bodo staro jamo popolnoma izčrpali, bodo vso proizvodnjo prestavili k novemu jašku, kjer že pripravljajo gradnjo separacije, upravnega poslopja in drugih objektov zunanjega obrata. Po vsem tem rudniku Pečovniku še ni dosojen konec. Natančno ne vedo povedati, koliko let bodo še vozili premog po grapi, toda prav gotovo je, da 20 let odkopavanja zagotavljajo plasti pod novim jaškom. Vrh tega je treba poudariti, da ima pečovniški premog največjo kalorično vrednost pred vsemi rudniki v Sloveniji. S svojimi 4800 kalorijami je zelo iskan za posebne vrste industrije. V gospodinjstvu pečovniški premog prekaša vse ostale tekmece.

Pečovniški rudarji so zelo pridni. Večina delavstva prihaja na delo iz bližine Celja, največ pa iz vasi v okolici Svetine. Kolikor le morejo štedijo in marsikaj sami napravijo. Mehanična delavnica je izdelala skoraj vse naprave za novi jašek. Z nabavo materiala imajo precejšnje težave, prav tako pa jih skrbi, če bodo mogli dobiti potrebna posojila za nadaljnje investicije.

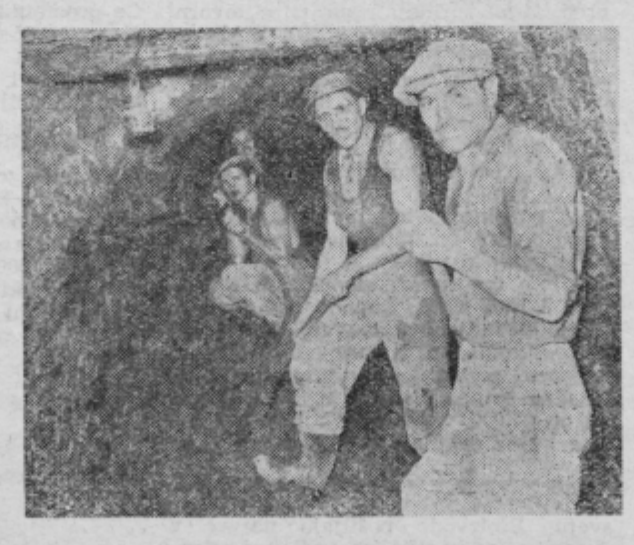

Odkopna številka. Zunaj je zima, rudarjem pa je še vedno prevroče

Prepričan sem, da ta reportaža še dolgo ne pove vsega tistega požrtvovalnega dela in naporov, ki jih rudarji vlagajo pri tem, ko kopljejo črno zlato. Morda pa je le vzbudila nekoliko več spoštovanja do tega težkega poklica pri vas, dragi bralci.

Ko boste napili svojim prijateljem novoletno zdravico, spomnite se rudarjev in tudi njim z nami vred vzkliknite:

»Srečno!
Srečno novo leto, dragi rudarji!«

Ob novoletni jelki

Že prihaja dedek Mraz,
kučma glavo mu pokriva
in prijazno se smehlja,
dolga mu je brada siva.

K nam prihaja na saneh,
ki čez beli sneg drsijo,
in kraguljčki kot srebro
prav veselo z njih zvenijo.

Kaj nam voziš, dedek Mraz?
Kakšna tvoja so darila?
Zopet mislil si na nas,
ki smo deca tebi mila.

Novoletno jelko si
tudi letos nam prinesel
in zelene veje si
s snegom, zvezdami potresel.

Novo leto naj nam dá
vseh dobrot prepolno vrečo,
zdravje in veselje nam,
naši domovini srečo.

R.

Lojze Zupanc:

Jespa

(Pripovedka iz Zadrečke doline)

Stari ljudje pripovedujejo, da je Menina planina votla. Na vrhu Menine je jama, ki ji pravijo Jespa.

Nekoč je neki gorogranski kmet vlačil les z volmi. Ker je bila Menina v megli, voli niso videli jame in so padli v Jespo. Kmet je praznih rok prišel domov.

Na izviru Krope, ki izvira pod Menino, pa se v hudournih dneh, kadar Kropa narašča, še danes sliši zamolklo bulenje: muuuu! muuuuu! muuuu! —

Gorogranci pravijo, da izgubljene kmetove vole zaliva narasla voda in bulijo ter mukajo, da bi si pribulili pomoč. —

Celje z okolico — v ugankah

(Verzi Frana Roša)

1

Čista je rojêna
v nedrjih planin,
s soncem prepojêna,
jasna v dno globin.
Kadar se razljuti,
potemni ji soj,
vse na poti kruti
ruši pod seboj.
Nánjo čaka mati,
da potem na vzhod
tamkaj med Hrvati
eno gresta pot.

2

Na silni pečini stoji,
pod sebe v Savinjo strmi,
zob časa telo mu razjeda,
še rad se v preteklost zagleda,
ko je pred njegovo močjo
tlačan upogibal glavó.
Tri zvezde ohole gospode
zbledele so v soncu svobode.

3

Sredi mesta témen grad,
poln železnih oken, vrat,
tukaj se je v mukah zvijal,
kdor je ljubil zemljo to,
strel mu prsi je prebijal
in pojil je tla s krvjo.

4

Nekoč je bil le eden,
ki šel je čez vodó,
potem biló jih dvoje,
zrahljanih prav hudó,
zdaj spet samó je eden,
še ta bo vzel slovo,
ko breg bo vezal z bregom
močan kot kamen — kost
nov imeniten...

5

Negibno sredi gred stoji
in knjigo noč in dan drži,
ko da še vedno nas uči,
naj jezik ljubimo slovenski.
Že dolgih let je štiri sto,
odkar govoril je krepkó,
kako varuje naj zvestó
to zemljo sebi rod slovenski.

6

Strupe je bruhala kakor pošast
in okrog sebe morila je rast,
danes iz plinov milijone lovi,
Celje pa diha spet in zeleni.

7

Je kraj, pozna ga vsak Celjan,
a svetu bil je še neznan,
tako je majhen bil in skrit,
čeprav svetál in slikovit.
Ko pa v septembru množic sila
v tej vasi se je skupaj zlila,
da Titovo besedo sliši,
je praznik bil tu v vsaki hiši.
In zdaj ta kraj je svetu znan,
ime njegove nove slave
je seglo v eterske daljave
in preletelo ocean.

8

Stoji, stoji v dolini mlin
in žito melje v moko belo.
Z zidú nam govori spomin,
kaj se nekoč je tukaj mlelo.
Pred leti petnajstimi v noč
Silvestrovo so borci smeli,
v bodočnost ljudstva verujoč,
tu žito v moko rdečo mleli.

9

Grad beli se ob Voglajni,
vrata so zaprta vanj,
tiho sanja sen svoj tajni,
ko objema ga bršljan.
Teharski junak počiva
v njem za mizo in smrči,
zrasla mu je brada siva
skoraj že za vatle tri.

10

Zelèn ob palici prebija
se smelo k soncu iz zemljé,
a kača ni, ki se ovija,
in ni fižol, ki kvišku gre.
Grenkó mu cvetje bo dišalo,
ko se v košare zlilo bo,
in še svoj duh bo obdržalo,
ko žejo nam hladilo bo.

11

Ljudje po zemlji rijejo,
odkrivajo star svet,
ki spet mu žarki sijejo,
kot ne dva tisoč let.
Belina kamna zablešči,
podobe kaže nam,
ki so krasile davne dni
Rimljanom zadnji hram.

12

Trijé so kraji, blizu vsi,
kjer skozi zemeljske razpoke
vulkanski svet odprt se zdi,
ko nam pošilja vroče toke.
Trijé so kraji, kjer bolnik
v kopéli sebi zdravja išče,
za novo delo, nov podvig
mu novih sil da zdravilišče.

13

Sto jih je viselo
in umrlo sto,
sto se jih odelo
v jami je z zemljó
sto jih bo živelo
združenih zvestó,
se v ljubezni grelo
naši pod zemljó.

14

Med gornjo in spodnjo dolino
priroda zgradila je zid,
na njem za prostost, domovino
dolg boj se je vodil srdit.
Zdaj kmalu čez zid nam bo cesta
široko odpirala pot,
saj še partizanom sta zvesta
tu hosta in kleni naš rod.

15

Ta kraj prelep je sredi venca,
ki spletle so mu ga goré,
tam od studenca do studenca
nas bele vodijo stezé.
Iz temnih zemeljskih globin,
iz skritega sveta rudnin
pa vre in vre s šumečo silo
vsakomur izmed nas zdravilo.

10 KNJIŽNIH NAGRAD ZA UGANKARJE

bomo razdelili tistim pionirjem, ki bodo prav uganili vsaj 10 ugank.

Rešene uganke nam pošljite do 9. januarja 1955 in poleg imena sporočite tudi šolo in razred.

Napnite možgane in veliko sreče!

MLADI VESTNIK

FRAN ROŠ

STARI PES IN Lisica

Kmet je imel psa, ki mu je mnogo let zvesto čuval kmetijo, sčasoma pa se je postaral in moči so mu opešale. Tedaj je kmet poiskal v sosednji vasi novega, mladega psa in ga privedel domov. Vzel je puško, da bi starega psa spravil s poti. Odpel ga je z verige pri pasji kolibici in pomeril nanj s puško. Vendar se mu je pes zasmilil in zaklical mu je:

»Ne bi te rad ustrelil, saj si bil dober čuvaj, toda zdaj mi nisi več dovolj koristen. Pustim ti še zadnji košček življenja, če se mi nikoli več ne prikažeš.«

In je z nogo naredil, kakor da hoče psa za slovo še brcniti.

Stari pes je z žalostjo spoznal, da je njegovo mesto pri hiši že prevzel mladi pes, in razumel je kmetovo grožnjo. Še enkrat se je ozrl po dvorišču in pogledal kmeta, ki je v službi pri njem zapravil svojo mladost. Kakor v joku je zacvilil, stisnil rep med noge in se napotil po cesti.

Bila je huda zima. Sneg je pokrival zemljo in mrzla burja je pihala.

Preden je cesta zavila v gozd, se je pes ustavil in se še enkrat ozrl. Bridkost mu je stiskala grlo in mokre oči so ga pekle.

Tedaj je lisica skočila iz gozda in pred psom pomahala z repom:

»Kam si vendar namenjen, ljubi striček?«

»Saj ne vem, kam. Na stara leta me je neusmiljeni gospodar z doma pognal po svetu.«

»Ali zdaj vidiš, kako nehvaležni so ljudje, ki si jim vse življenje služil? Še mene si nekoč pregnal z dvorišča, ko sem oprezovala za kokošmi. Jaz pa že raje živim v svobodi, čeprav me pozimi tareta mraz in glad. Toda povej mi, kakšno plačilo ti je kmet dal, ko te je odslovil!«

»Nobenega plačila! Še ustreliti me je hotel.«

»Potem imaš pravico, da si plačilo vzameš sam.«

»Kako to misliš, tetka?«

»Kmetu podavi vse kokoške in se najej njihovega nežnega mesa! Pri tem ti rada pomagam.«

»Tega pa ne! Vse kokoške tam so mi bile prijateljice. Tudi s petelinom sva se dobro razumela.«

»O, kako ti je srce še vedno mehkužno, neumni striček! Kam pa pojdeš zdaj?«

»Ne vem, kam bi. Svetuj mi, tetka!«

»V mojem brlogu je še prostora. Pojdi z menoj! Skupaj nama bo topleje in tako bova preživela zimo. Tudi za pod zob si bova kaj dobila.«

»Hvala ti, tetka, da si tako dobra z menoj!«

Tedaj je po cesti za njima pridrdral voz s konjem. Na vozu je sedel mlad človek. Lisica in pes sta urno krenila v gozd in legla za grmičje. Ko je bil voz mimo, je lisica povlekla psa nazaj k cesti.

»Ali si videl?« je zaklicala. »Nekaj je padlo z voza. Poglejva!«

Sredi ceste je ležal okrogel hleb sira.

»To pa je sir, prava slaščica! Kakor nalašč!« se je razveselila lisica. »Najprej ga morava spraviti s ceste, preden kak človek pride tod mimo.«

»Zelo se nama bo prilegel sir. Imava pa zares srečo.«

Zavlekla sta hleb sira s ceste v gozd.

»Ali ga ne bova pričela jesti?« je poželjivo vprašal pes.

»Veš kaj, striček! Danes utegneva kje še kaj drugega najti. Prihodnje dni bova še bolj lačna in tedaj nama bo sir prav prišel. Po bratsko si ga bova razdelila. Zakopljiva ga tačas tu in pokrijva ga s snegom!«

»Vsaj polovico ga takoj pojejva, tetka!« je prosil lačni pes.

»Nikar, striček! Še hvaležen mi boš, če me boš poslušal.«

Pes se je dal pregovoriti in skrila sta hleb sira pod sneg. Nato sta nadaljevala pot skozi tihi gozd.

Lačnemu psu so že pešale noge, ko sta končno obstala pred vhodom v jamo, ki jo je na vse strani zakrivala temna goščava.

»Tu je moj dom,« je rekla lisica. »Tu bo dobro tudi tebi, striček! Odpočil si boš tu. Najprej pa ti moram preskrbeti dobro kosilo.«

Skozi tesen hodnik sta se splazila do nekaj večjega prostora in tu je pes legel. Tema mu sicer ni bila všeč, vendar je bilo tu suho in topleje kot zunaj. Tu bo mogel mirno zaspati, čeprav se mu je oglašal prazni želodec vse huje.

»Pravkar sem se spomnila,« je dejala lisica. »Moj nečak tam za tretjim hribom se danes ženi. Na svatbo pojdem in od pojedine ti prinesem nekaj pečenke in slaščic.«

»Ali res?« se je nasmehnil pes. »Nestrpno te bom čakal, dobra tetka!«

Lisica je tekla skozi gozd na vso moč in kmalu se je približala cesti, ki je ob njej bil zakopan hleb sira. Nikogar ni bilo blizu in pričela je odgrinjati sneg.

Že je zagledala sir in takoj je vanj zasadila svoje zobe. Bila je lačna in z

veliko slastjo je požirala kos za kosom. Sir je bil nadvse okusen in požrešna lisica ni mogla nehati od njega. Kmalu je od vsega ostalo le še nekaj drobtin.

Najedla se je, kakor že dolgo ne tako. Nato je krenila nazaj proti domu, toda s prepolnim želodcem je hodila dosti počasneje.

Stari pes se je začudil, ko se je lisica tako kmalu vrnila v brlog.

»Odložili so svatbo na jutri,« je hitela lagati. »Niso mogli napeči dovolj mesa in pogače tako hitro. In za jutri so povabili tudi tebe.«

»Ali res?« se je razveselil pes. »O, kako se bom tam najedel! Zdaj pa mi nisi ničesar prinesla za pod zob, tetka? Jaz pa sem tako zelo lačen. Kaj tudi tebi niso dali ničesar jesti?«

»Prav nič. Saj bodo pekli šele ponoči. In tudi bi ne bilo lepo, če bi pričeli jesti že danes namesto jutri.«

»Toda ti, tetka, zdi se mi, imaš zelo poln trebuh. Iz ust pa ti diši kakor po siru.«

»Žejna sem bila in sem med potjo pogoltala mnogo vode. In sapa mi diši samo po sveži vodi.«

»Veš kaj, tetka, poiščiva zdaj najin sir in ga pojejva! Tako sem lačen, da ne zdržim več.«

»Jaz že ne pojdem, preveč me bole noge in si hočem odpočiti.«

Zleknila se je po tleh s težkim trebuhom, pes pa se je odločil:

»Potem pojdem pa sam! Pojedel bom svojo polovico, tvojo pa lepo zakopal nazaj.«

»Naredi, kakor hočeš, mene pa pusti, da zaspim!«

Pes se je odpravil na pot. Dobro uro je hodil in se med potjo veselil pojedine. Toda kako je ostrmel, ko je našel namesto sira tam le nekaj njegovih drobtin! Polizal jih je in šlo mu je na jok ob vsej nesreči.

Žalosten se je šele o mraku priplazil domov in je zbudil lisico:

»Najinega sira ni več! Ali si ga požrla ti, lisica?«

»Jaz? Kako le moreš kaj takega misliti. Bila sem vendar na obisku pri svojih sorodnikih. In če sira tam ni več, potem si ga pojedel ti sam!«

»Kaj res tako misliš? Poglej samo moj usahli trebuh!«

»Le nič se ne jezi, striček! Jutri na gostiji se naješ pečenke in slaščic, pa pozabiš na sir. Zdaj pa zaspiva!«

»O, kakšna škoda!« je tožil pes in dolgo ni mogel zaspati.

V prihodnjem jutru sta se zbudila in lisica je dejala:

»Striček, na svatbo pojdeva!«

Krenila sta na pot skozi goščavo in dospela do samotne hišice ob majhni njivi sredi gozda. In lisica je rekla psu:

»Glej, tu živi star človek in v kolibi ob koči ima dve kokoški, psa čuvaja pa nima. Veš kaj, striček! Spodobi se, da h gostiji ne prideva praznih rok. Eno kokoško vzameva s seboj, da jo podariva ženinu in nevesti, drugo pa si takoj privoščiva za zajtrk.

»Ne, tega pa ne! Kradel še nikoli nisem!« se je branil pes.

»Star si, pa še tako otročji! Saj bom vse sama uredila, ti boš samo na straži stal.«

Lisica se je pognala h kolibi in smuknila vanjo skozi priprte duri.

Tedaj pa je bilo psu dovolj vseh lisičinih zvijač, laži in hudobij. Zalajal je glasno, kolikor je zmoglo njegovo grlo.

Iz koče je stopil starec z dolgo belo brado in je začul kokošji krik iz kolibe. Na skladovnici drv je pograbil poleno in pohitel h kokošim. Iz kolibe je skočila lisica, ki ni imela dovolj časa, da bi bila opravila svoje tatinsko delo.

Starec je vrgel poleno za njo, toda lisica je bila urnejša.

Tedaj je izza smrek stopil lisici nasproti mlad človek s puško v roki. Bil je lovec. Pomeril je s puško in sprožil. Strel je ostro odjeknil skozi širni gozd.

Lisica se je povzpela vznak in se spet zvrnila v sneg. Pobrcala je še nekajkrat, potresla z glavo in obležala mrtva. Lovec jo je pobral in si jo privezal na hrbet.

Medtem je pes stal pred kočo in je vse to videl. Zdaj pa je starec stopil k njemu in ga je prijazno pogledal:

»Ti si me poklical, pes, ti si mi rešil kokoški! Ej, vidim, star si in če nimaš kam iti, lahko ostaneš pri meni. Tako nama bo skupaj manj dolgčas na svetu. Siromak si kakor jaz in star...«

Pes mu je pomahal z repom in ga milo pogledal, hvaležen za toplo besedo.

In tako je pes ostal pri starcu čez zimo in dobro se mu je godilo še potem do konca njegovih dni.

Novoletna noč pod velikim hrastom

Duško se razen muce živali boji. Vendar pa jih ima rad, a še raje posluša povesti o njih. Preden zaspi, še smukne k očku:

»Oča, boš mi kaj povedal?«

»Kaj pa?«

»Tisto, kako so šli kužek, mucek in zajček po svetu.«

Z zavzetostjo posluša, dokler s kužkom, muckom in zajčkom vred ne zaspi; ti trije na potu po svetu pod veliko smreko, Duško pa v postelji.

Sneg je pobelil zemljo. Doma je vse več besedi o mrazu, o sankanju in smučanju, o novoletni jelki in še o tem in onem, o zimi in novoletnem prazniku. Duško je že nestrpen. Dneve šteje: kdaj bo že enkrat Novo leto?! Na povesti pa vendarle ne pozabi. Zvečer ponavlja:

»Oča, mi boš kaj povedal?«

»Kaj pa?« se dela oča nevednega.

»Tisto, ali imajo tudi živali v gozdu Novo leto?«

Malo je zadrege, potem pa oče pripoveduje:

Ob stiku velikega gozda in širnega polja raste velik hrast. Deblo mu komaj objamejo štirje dečki, veje pa širi dvajset in več metrov naokrog. Njegova gosta krošnja s še neodpadlimi rumenimi listi zadržuje sneg, da je pod njo še kopno, pogrnjeno z zelenim mahom. Nekoliko proč ob žuborečem bistrem studenčku, ki ga mraz še ni uspel ukleniti v ledene okove, stojita dve jelki. Tanjši sta od hrasta, a s svojima vitkima vrhoma od njega nič manjši. Sneg jima upogiba veje čez studenček, da se jima ledene sveče na koncu vej dotikajo belih tal.

Lep kraj je to, da mu ni kmalu enakega. V živalskem svetu je znan pod imenom »Veliki hrast« in je že dolgo središče živalske dežele, ki se po njem imenuje Veliki hrast.

Tukaj se zbirajo k posvetovanjem in svečanostim živali iz velikega gozda in širnega polja in so se zbrale tudi k praznovanju Novega leta. Prišli so: medved, volk, lisica, kuna, jazbec, podlasica, zajec, srna, veverica, vrana, sraka, jerebica, sova, vrabec in sinica, pa še prašič, raca, gos, vse, kar ima dober nos. Kdo bi jih vse našteval! Prišlo je pač vse, kar premore dežela Velikega hrasta prebivalcev po poljih in gozdovih, vse, kar je to jesen ušlo človeku in njegovemu strelu.

To je bila tesnoča in pa živ-žav po in pod hrastom, pod jelkama in še v studenčku! Pozdravljanju, besedovanju in pripovedovanju ni hotelo biti ne konca, ne kraja. Volk Potepač je pripovedoval prigode s svojega potepa po daljnem svetu, lisica Zvitorepka o svojih podvigih po vaških kokošnjakih, zajček Skok o strašnem lovskem pogonu in pokolju, ki ga je priredil človek s puškami in s psi na živali, ko je le za las ušel žalostnemu poginu. Vsakdo je pač vedel povedati kak prijeten, največ pa neprijeten doživljaj s srečanj s človekom in njegovo grozno puško.

»Zato pa bodimo nocoj veseli,« je zabrundal medved Brundač, »nocojšnjo noč, ko miruje še človek in nas ne nadleguje!«

»Tako je, bodimo veseli!« so zavpili vsi v en glas, da se je slišalo tja dol v bližnjo vas, od koder se je oglasil Sultan z zaspanim laježem.

»Da, zdaj pa koj k prigrizku!« je povabila gospodinja Zvitorepka.

Vsakdo je razvezal culo in bisago in razgrnil dobrote. Posedli so po mehkem mahu, prigrizovali, se oblizovali in si pripovedovali; vse je bilo vseh in vsakogar in vsi so se do sitega najedli. Žejo pa so si gasili z najčistejšo in najboljšo studenčnico iz bistrega studenca.

Zdajci je v gozdu nekaj zašuštelo. Plašno so dvignili glave in ušesa. Nič hudega! Le jelen Rogač se je postavil pred nje: »Prinašam vam novoletne čestitke in podzrave od prebivalcev bratske sosedne dežele Bela skala!« Tako je rekel jelen Rogač in že zdirjal naprej v drugo, sosednjo deželo, da se je sneg prašil za njim.

Čujte, čujte, kaj pa je to? Vsi so se ozrli v drugo stran. Pa jim je jemalo vid. Jelki sta blesteli v srebrnem luninem svitu v tisočerih zneženih in ledenih kristalih in tisoči drobčkanih kristalov in stotine ledenih svečk je kakor tisoč in tisoč majčkenih kraguljčkov s srebrnim zvenom pozvanjalo polnoč.

Kaka lepota! Kolikšna krasota narave!

Kdo ve, kako dolgo bi odprtih gobcev in kljunov občudovali lepoto, če se ne bi tedaj oglasila z velikega hrasta pesem. Ptičji zbor je zapel Novemu letu v pozdrav, da je odmevalo daleč tja čez polje in gozd v srebrnosvetlo mirno novoletno noč.

Tedaj se je ves solzen dvignil medved Brundač in spregovoril: »Presrečen sem, da sem v taki bratski slogi z vami na tem lepem slavju pričakal rojstvo novega leta. Zdaj lahko mirno zaspim. Zatorej grem spat, ker me že jemlje zimski dremež. Vi pa rajajte, dokler zmorete.«

Obliznil je zadnje ostanke medu s šape, nato pa odtacal proti svojemu brlogu. Ostále živali pa so ob petju in godbi ledenih kraguljčkov in srebrnem luninem svitu rajale tja do zore prvega dneva novega leta.

Duško je zadremal z medvedom Brundačem, da še utegnil ni povedati oču, če mu je povest ugajala. Mu boste pa vi.

Horvat Izidor

Lojze Zupanc:

Zakleto gradišče

(Pripovedka iz Zadrečke doline)

Blizu Gornjega grada je hrib, ki se imenuje Gradišče. V davnini je na vrhu Gradišča stal mogočen grad. Ob gradu pa je v globino Gradišča zeval prepad. V ta prepad so gradiški graščaki metali uboge kmete, kadar niso prišli na grajsko tlako ali če niso plačevali desetine.

Stari Gorogranci pripovedujejo, da je bila tlaka pri gradiških graščakih težka kakor nikjer drugje. Kadar je tlačan prišel na grajske njive orat, je moral s seboj pripeljati vprežno živino in plug. In ni smel prej s tlake, dokler ni vol poginil. Šele potlej, ko je ubogi tlačan obelil poginulega vola, je ogrnjen z volovsko kožo smel oditi v domačo vas...

Tako so hudobni gradiški graščaki mučili tlačane, tako se je ubogim Gorograncem godilo iz roda v rod.

Nekega vigrednega dne pa je gradiški graščak spet sklical vso srenjo na tlako. Med tlačani je bil tudi ubogi kočar Zagradišnik, ki ni imel vola, pa je prišel z edino kravo grajske njive orat. Ko je tretjega dne trde tlake pričela krava pešati, ojarmljena v pretežko delo, je kočar popustil delo in odšel na Gradišče. Ponižno se je priklonil pred trdosrčnim graščakom in še ponižneje zaprosil:

»Milost, grajski gospod! Moja krava peša in omaguje. Ornica je trda še za vole, kaj šele za mršavo kravo. Pustite me, da grem domov. Če bo kravše poginilo, bodo moji gladni otroci ostali brez mleka.«

Gradiški graščak pa je pograbil bič in oplazil z njim nič hudega slutečega kočarja po obrazu ter zarjovel:

»Izgini, pasji sin! Vrni se na tlako, ali pa te vržem v prepad!«

In kočar Zagradišnik se je pretepen vrnil na tlako. Oral je in oral, dokler mu ni poginila edina krava. Odrl je poginulo živinče in se s kravjo kožo vrnil domov k svoji gladni deci.

Poslej so kočarjevi otroci vsak dan jokali, ker so bili lačni. A kočarjeva žena, ki ni imela kaj mleti, je nekega dne vsa obupana dvignila pesti, požugala proti Gradišču in zaklela:

»Prekleti grad, da bi te vzel sam vrag!« —

Se tisti trenutek se je z Menine planine odtrgala velikanska skala in zgrmela v dolino s tolikšno silo, da je porušila gradiški grad, ki se je, razsut v razvaline, zvalil v prepad.

A graščak? Postal je gad. —

Od takrat na Gradišču ni več gradu. Tudi prepada ni več, ker ga je zasul zakleti grad. V grajskih razvalinah pa sameva velikanska kača — črni gad — in čuva grajski zaklad.

Dolgo, dolgo je že od tega, ko je majhna deklica, Zagradišnikova vnukinja, na Gradišču pasla ovce. Našla je ozko odprtino v nekdanji prepad, pred katero se je sončil na skalini črni gad.

»Pojdi z menoj, deklica!« je kača spregovorila s človeškim glasom. »V starih časih je tod stal grad. Sesul se je v prepad, a med razvalinami je zlat zaklad.«

In deklica je odšla za kačo. Na dnu globače, porasle z jelševjem, je zagledala toliko zlatnikov, da ji je kar vid jemalo.

»Vzemi, kolikor hočeš in nesi domov!« je velela kača.

Deklica je grabila in grabila, dokler ni bil njen predpasnik poln zlatnikov.

»Zdaj pa brž odtod!« je ukazal gad. »A pazi: vse dotlej, dokler ne prispeš domov, ne smeš pogledati, kaj neseš!«

Ko pa je radovedna deklica spotoma le pogledala v predpasnik, je z grozo opazila, da v predpasniku nosi oglje namesto zlata...

Tako je bila kaznovana za svojo radovednost.

Gorogranci pa pripovedujejo, da bo zakleto gradiško kačo rešila prekletstva tista deklica, ki bo imela rdeče lase in usmiljeno srce, da bo gada lahko poljubila. —

Pa tudi radovedna ne bo smela biti!

Uprava cest in kanalizacij Celje

s svojim kolektivom vrši vsa cestna in kanalizacijska dela ter dela na vodotokih.

Vsem poslovnim prijateljem želimo uspehov polno novo leto 1955!

Kmetijska zadruga STRMEC

čestita svojim članom k novemu letu 1955

Trgovina z mešanim blagom

„Voglajna“

Celje, Teharska 39

želi vsem odjemalcem uspeha polno in srečno novo leto!

Priporoča se še v bodoče svojim cenjenim odjemalcem.

Ko stopamo v novo leto 1955, želi delovni kolektiv

Kmetijske zadruge Vitanje

s svojimi odseki vsem članom, odjemalcem in dobaviteljem obilo uspehov.

Srečno novo leto 1955 želi svojim cenjenim strankam

LESKOVŠEK JOŽICA

Kemična čistilnica Celje, Ipavčeva 14

Trgovina z živili

„BOHOR“

Celje, Zidanškova 7

Vam nudi vedno sveže špecerijsko in kolonialno blago — Kolektiv želi cenj. odjemalcem veliko sreče v novem letu 1955, se zahvaljuje za dosedanjo naklonjenost in se še za nadalje priporoča

---

KMETIJSKO GOSPODARSTVO

Lava pri Celju

želi vsem delovnim kolektivom in ostalemu prebivalstvu obilo sreče v novem letu 1955.

Splošno gradbeno podjetje

Stavbenik

Celje, Lava št. 4 — Telefon 26-18

Izvršuje vse vrste visokih in nizkih gradenj, strokovno, solidno in po konkurenčni ceni. Se priporočamo za naročila v letu 1955 in želimo vsem delovnim kolektivom in poslovnim prijateljem veliko uspeha v novem letu.

Tovarna kovanega orodja in livarna

Fužine pri Vitanju

želi vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem veliko uspehov v novem letu 1955!

Izdelujemo vse vrste kovanega orodja in kvalitetne odlitke po željah in načrtih kupcev.

OBILO USPEHA V NOVEM LETU 1955 ŽELI VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN POSLOVNIM ZNANCEM

Trgovina z vinom

Šmartno ob Paki

DELOVNI KOLEKTIV

ŽIČNA CELJE

ŽELI VSEM SVOJIM ODJEMALCEM, DOBAVITELJEM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1955!

Železnikar Marjan

elektroinstalater

Celje, Stanetova 19

izvršuje vsa v stroko spadajoča dela hitro, solidno in po zmernih cenah - Svojim cenj. strankam želi srečno novo leto 1955 ter se še nadalje priporoča

---

TRGOVSKI DOM

Slovenske Konjice

VAS POSTREŽE V SVOJIH TRGOVINAH S PRVOVRSTNIM BLAGOM VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH

SVOJIM CENJENIM STRANKAM ŽELIMO MNOGO USPEHOV V NOVEM LETU 1955 TER SE PRIPOROČAMO ZA NADALJNJO NAKLONJENOST IN OBISK

Tovarna volnenih odej

Škofja vas pri Celju

Vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem želimo uspehov polno novo leto 1955!

Izdelujemo vse vrste volnenih odej v različnih kvalitetah in barvah — Postrežba solidna!

Rudnik rjavega premoga

Zabukovca

ŽELI VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO! NAJ BO LETO 1955, LETO NOVIH ZMAG V BORBI ZA LEPŠO BODOČNOST DELOVNIH LJUDI!

NAŠ PREMOG JE KVALITETEN, VISOKOKALORIČEN TER S PONOSOM REPREZENTIRA DELOVNI KOLEKTIV

Moško in žensko krojaštvo

Celje, Cankarjeva 1

Izdelujemo vse vrste damskih in moških oblek po meri, vse vrste uniform, kakor tudi vso posteljnino, žensko in moško perilo. Sprejemamo večja konfekcijska naročila. Postrežba točna in solidna. Cene zmerne in konkurenčne.

Svojim cenj. strankam se zahvaljujemo za dosedanjo naklonjenost in se priporočamo tudi nadalje ter jim želimo srečno novo leto

---

Rudnik rjavega premoga Pečovnik pri Celju

PROIZVAJA VISOKOVREDNI RJAVI PREMOG ZA POTREBE INDUSTRIJE IN GOSPODINJSTVA — TELEFON 26-16 IN 24-97

SREČNO V NOVEM LETU 1955!

Ing. Vladimir Mikuš:

Razstava športnega ribištva v Düsseldorfu

Mednarodno razstavo lovstva in športnega ribištva, ki je bila od 16. do 31. oktobra letos v Düsseldorfu v Zahodni Nemčiji, so organizirali Mednarodni svet lovstva v Parizu (CIC), nemška lovska zveza v Bonnu, Mednarodna zveza športnih ribičev v Rimu (CIPS) in nemška zveza športnih ribičev v Hamburgu. Pokrovitelj razstave je bil predsednik zahodnonemške republike profesor Theodor Heuss. Od držav, ki so razstavljale, so bili v častnem delovnem predsedstvu poleg drugih za Jugoslavijo tudi predsednik republike tov. Tito kot častni pokrovitelj razstave, Ivan Maček-Matija, član Izvršnega sveta FLRJ, ki je bil obenem predstavnik naše države v Düsseldorfu in drugi. Sedem velikih in lepo urejenih razstavnih palač in večje število manjših paviljonov je nudilo obiskovalcem mogočen vtis in pregled preko idealnega stanja lovstva in ribištva v svetu. V času trajanja razstave je bil 17. in 18. oktobra kongres Mednarodne zveze športnih ribičev in njihovih odborov in mednarodni turnir športnih ribičev z nagradnim tekmovanjem v lovljenju rib. Mednarodnega turnirja so se udeležili tudi naši tekmovalci. V metanju blestivke je dosegel tov. Belič iz Beograda kot prvi Jugoslovan 21. mesto. Celoten vtis, ki ga je dobil obiskovalec ribiške razstave, je bil prav prijazen in domač. Razstavljalci so v veliki meri uspeli posnemati naravo. Tako se je po razstavni palači razlegal prijazen glas kukavice, ščinkavca in kosa. Proti večeru so celo regljale žabe. Umetni veter je vel po drevesih. Štiri velike dvorane, dovršeno izdelane, so predstavljale značilne pokrajine športnega ribolova. Visoka skala v smrekovem gozdu, poraslem s planinskim mahom, preko katere je padal bister potoček, je predstavljala postrvjo in lipansko vodo. Ribiška hišica ob jezeru s čolnom je predstavljala lov na ščuke in krape. Nižinska reka je pričarala lov na bele ribe. Morska obala je prikazovala športni morski ribolov. V velikem steklenem akvariju, postavljenem sredi palače, so potapljači in podvodni ribiči lovili s harpunami. Opremljeni so bili z aparati za dihanje in z mikrofoni, s katerimi so se pogovarjali med seboj pod vodo, po zvočniku pa tudi z obiskovalci razstave. Vse take razstavne atrakcije so kajpada dvignile razpoloženje za ribiško razstavo. Društvo nemških upodabljajočih umetnikov je priredilo v tej palači umetniško razstavo o ribah, ribolovu in kar je z njim v zvezi. Preko 100 krasnih podob in kipov je dajalo razstavišču še posebno lepo in okusno sliko in ustvarjalo vzdušje visoke kulture.

Ko pričnemo opisovati posamezne razstavne paviljone držav, se najprej pomudimo pri državi gostiteljici — Nemčiji, ki je organizirala svoj oddelek v vsakem pogledu vestno in edina zajela tudi probleme voda in njih varstvo na splošno. Civiliziran in industrializiran svet še ni povsem doumel, da je »zdrava voda — zdravo življenje«. Že pred davnimi leti so stari Grki ženili Poseidona z Geo, ker so vedeli, da brez vode ni življenja. V starem koranu je zapisano: »Min el mai kullun«, kar bi se po naše reklo: voda je ustvarila življenje. Če ne bi bilo vode, ne bi bilo vina, ki srce poživi, ne čaja in kave, ki učenjaku, umetniku usmerja in rodi ideje in misli. Brez vode ne bi bilo krvi in ne solz in koliko žalosti in bridkosti bi ostalo neizjokanih in neutešenih. Civilizirani Evropci pa smo še kakor oni angleški inženir, ki je vprašan, zakaj nam služijo reke, odgovoril: »da jih reguliramo«. Nam vsem manjka srca za naravo. Človek pa je gospodar narave le v tolikšni meri, v kolikšni je hkrati njen sluga. Ali naj postane zmagovalec narave suženj svoje tehnike, da kulturo, pokrajino in sebe uniči? V Nemčiji je že postal problem vode akuten. Preskrba s pitno in industrijsko vodo v industrijskih predelih postaja kritična. Leta 1951 so v Kölnu uradno preizkusili rheinsko vodo in konstatirali, da prinaša Rhena mimo Kölna dnevno 14.000 ton koncentriranih industrijskih soli. Ribje življenje je v teh industrijskih rekah težko in deloma uničeno. Na bolnega človeka čaka zdravnik in bolnica, bolna riba pa mora poginiti. Poleg teh težav preti Nemcem še druga nesreča. Tudi talne vode jim primanjkuje. Industrija v Porurju potrebuje letno nad 1,2 milijardi m^3 vode, prebivalstvo Porurja pa okoli 0,15 milijard m^3 vode. To so ogromne številke. Nemška vlada in društva za varstvo voda so pristopili odločno k sanaciji tega problema. Znesek 40 milijonov mark, določen v ta namen, že mnogo pomeni. Čim večja življenjska raven in kultura, tem več vode porabi človek za svojo dnevno potrebo. Poleg onesnaženja rek in potokov od industrije so še drugi vzroki, ki kvarijo zdravo, naravno vodo in jo v svoji sto tisoč letni stalnosti uničujejo. To so predvsem poseke gozdov in nepravilne regulacije rek. Podtalnice usihajo zaradi poglobitve rečnih korit. Tehtnica narave se je občutno premaknila iz ravnotežja zaradi nepremišljenega posega človeka v jedro narave. Če se nagne tehtnica še bolj, je ne bo mogoče uravnati v ravnotežje z vso človekovo iznajdljivostjo in znanostjo. Merilo zdrave, prirodne vode je ribje bogastvo. Pod to parolo so Nemci predočili z grafičnimi prikazi, fotografijami in modeli ter maketami različne naprave, kako se vode čistijo in regulirajo, da ostanejo zdrave in čiste, da lahko žive v njej vodne živali. Zanimiv je bil model električne ribje zapore. Ta naprava se lahko vgradi v turbinske kanale, nad jezove in ima namen odvračati ribo, da ne sili v nevarna vodna področja. Aparat deluje na principu električnih impulzov. Električni tok odvrača ribe od gotovega mesta in jih usmerja drugam. S to napravo hočejo Španci zapreti gibraltarsko ožino in tako preprečiti potovanje tunov iz Sredozemskega morja v Atlantski ocean. Poleg mnogih nagačenih eksponatov je bil tudi akvarij, v katerem je bila živa jegulja-električarka. Če si jo razdražil, je pošiljala sunke do 600 V napetosti. Iznajdljivi Nemci so prenesli te sunke na mikrofon in žarnice tako, da se je obiskovalec dejansko prepričal, da riba pošilja električne sunke v vodo. V Nemčiji je danes 61.441 organiziranih športnih ribičev, ki so porazdeljeni v 722 društev. Ta društva imajo 84 ribiških domov in 18 ribogojnic.

Jugoslovanski paviljon je bil gotovo med najlepšimi na razstavi. Mnogi obiskovalci so mu izrekali laskava priznanja in je neuradno veljal za prvega na razstavi. Podpredsednik CIPS in predsednik društva športnih ribičev Schleswig-Holstein g. Chade je poklonil našemu paviljonu šopek nageljčkov rekoč, da je naš paviljon nadpovprečno pripomogel k celotnemu uspehu ribiške razstave. V spominski knjigi paviljona smo čitali visoka priznanja in občudovanja našim prirodnim lepotam ribovitih planinskih rek in jezer ter ureditvi našega paviljona s prekrasnimi primerki salmonidnih rib. Poleg osmih akvarijev, eksponatov in lepih fotografij je vzbudil posebno pozornost velik, umetniško izdelan zemljevid države, sestavljen iz različnih vrst lesa. Predstavljal je jugoslovansko vodovje. Pri vsaki reki in jezeru je bila narisana riba, ki živi v dotični reki ali jezeru. Nič manj ni bila interesantna velika fotografija športne reke. Pod njo je bila pripeta fotokopija originala opisa rimskega potopisca o lovu postrvi z umetno muho. Rimski potopisec in naravoslovec Claudius Aelianus, ki je živel v tretjem stol. našega štetja, je napisal knjigo »De Natura animalium«. V svojem delu popisuje tudi kako lovijo domačini okoli Ohridskega jezera postrvi na umetne muhe. Kar čudno se to sliši, ko se zatrjuje, da so Angleži prvi pričeli loviti ribe z umetnimi muhami. Poleg teh značilnosti so bile razstavljene v akvarijih gotovo najlepše in najtežje potočne postrvi vse razstave. Seveda so bile občudovane

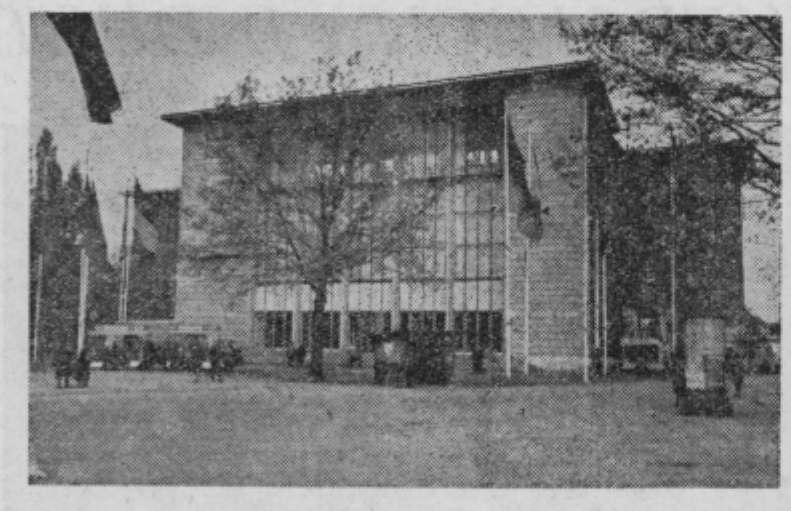

Razstavna palača v Düsseldorfu

tudi ohridske postrvi in zlatovčice. Tudi soška postrv, somi, somiči, kečige in ščuke so prišle v svoji lepoti med akvarijsko floro do polne veljave. Vitrina z vsemi jugoslovanskimi ribiško športnimi revijami, okusno sestavljen in zrisan ročni propagandni zemljevid za tujce-ribiče, zaključuje lep jugoslovanski paviljon. V primeri z Nemčijo je številčno stanje športnih ribičev pri nas naslednje: Od 17,000.000 prebivalcev je organiziranih 36.278 športnih ribičev.

Tudi francoski paviljon je bil v svoji razsežnosti, rekli bi lahko v svoji francoski demokratičnosti, vsega po nekaj, zanimiv in poučen. V Franciji je nad 2,300.000 organiziranih športnih ribičev ali okoli 5% prebivalstva. Dohodek ujetih sladkovodnih rib znaša letno 14,000.000 kg ali okoli 1,5 milijarde francoskih frankov. Vrhovna zveza francoskih ribiških društev je napovedala neizprosen boj onesnaženju ribovitih rek in že beleži prve uspehe v alpskih predelih, kjer je država prepovedala postavitev takih industrijskih objektov, ki trošijo velike količine vode. Zanimivo je to, da veljajo v Franciji zakoni o sladkovodnem ribištvu še iz leta 1829. Lansko leto so bili ti zakoni nekoliko modernizirani. Posebnost francoskih akvarijev so bile rdeče postrvi »Albinos truites« iz potokov in rečic Savojskih Alp.

Avstrijski športni ribiči in njihova alpska jezera, polna zlatovčic in jezerskih postrvi, so znani daleč po svetu. Tisoče inozemskih športnih ribičev obišče letno njihova gorska jezera in potoke, kjer so postavili Avstrijci tujsko prometne postojanke s hoteli in ribiškimi kočicami. Svoj paviljon so Avstrijci izpolnili z devetimi akvariji, v katerih so bile razstavljene zlatovčice, sulčki in jezerke. Nad vsakim bazenom je visela krasna, velika fotografija dotičnega alpskega jezera, iz katerega so bile ribe odlovljene in razstavljene. Mogočni sta bili dve jezerki iz znanega Atter jezera v Salzkammergutu. On in ona sta se s svojimi roparsko zavitimi gobci in mrkim pogledom šopirila v vsej svoji velikosti 5 kg in vzbujala splošno pozornost.

Športno ribištvo v Italiji je posebno razvito v alpskih pokrajinah. Šteje okoli 300.000 športnih ribičev, organiziranih v 84 ribiških provincah. Paviljon Italije je prikazoval davno zgodovino ribištva. Niso razstavili živih, niti mrtvih rib, temveč so predočili zgodovino ribolova in jo dokumentirali s starimi izkopaninami iz Herkulaneuma in Pompejev. Italijanski paviljon je močno povečal pestrost in lepoto razstave.

Belgija, Holandska in Luksemburg imajo visoko razvito športno ribištvo. Geološki in geografski značaj njihovih pokrajin jim ne nudi toliko izrazitih salmonidnih voda, kakor je to drugje. Njihovi paviljoni pa so bili kljub temu prav interesantni, prijazni in značilni za specifičnost njihovih voda.

Za nas civilizirane Evropejce sta bila izredno zanimiva še paviljona Belgijskega Konga in Južnega morja. Razstavljen je bil ribji lovski pribor, ki ga rabijo tamkajšnji domačini. Marsikateri izdelek različnih vab prekaša naše, moderno izdelane vabe in pribor.

Mednarodna razstava lovstva in športnega ribištva v Düsseldorfu je pokazala visoko etično vrednoto, ki jo imajo lovci in športni ribiči do prirode. Imela je namen, da tudi v bodoče še bolj združuje vse prijatelje in občudovalce narave, še posebno seveda ribiče in lovce vseh dežel in kontinentov, ki naj ustvarjajo obče prijateljstvo med narodi Le-ti naj bodo glasniki, da človek, ki ne živi z naravo in ji ne daje tistega, kar narava od njega zahteva, ni pravi lovec niti ribič, je izrodek, ki ga narava sama prej ali slej izloči. Kakor divjad in ribe ne poznajo meja, ne vedo, kje se začnejo ali končajo revirji, tako naj bi tudi predvsem lovci in ribiči ne poznali meja za dobro živali, za dobro prirode, za dobro razumevanje in prijateljstvo med narodi. Iz teh vidikov gledano je düsseldorfska razstava gotovo dosegla svoj osnovni, plemeniti namen.

Lojze Zupanc:

Novoletna

Kdo pred vrati zdaj prepeva,
ko so ptički odleteli?
To koledniki so mladi,
srečo so nam zaželeli.

Kdo zdaj v goste k nam prihaja,
sredi zime na saneh?
Novo leto nas pozdravlja,
nosi zdravje nam in smeh.

Kdo se na saneh še vozi
s konji belci v novi čas?
Dolgo sivo brado nosi —
to je vendar dedek Mraz!

Brž kolednikom pogače
dajte za vse tople želje,
pa bo dedek Mraz natrosil
v vaša srčeca — veselje.

Silvestrovanje štiriperesne deteljice

Pokopali smo ga, kakor ga boste vi nocoj. Utapljali smo ga, utapljali skrbi, kakor jih boste nocoj vi. Novim upom smo prilivali, kakor boste nocoj vi. Štirje smo bili, štiriperesna deteljica takorekoč, kajti je štiriperesna deteljica simbol sreče. In za srečo gre in sreče ne gre zametavati! Zanjo se pehamo. Oh, sreča! Sreča, ti čudovita stvarca! Blagor mu, kdor najde štiriperesno deteljico, sreča mu ne uide. Našo štiriperesno deteljico najdete pri »Vrčku« seveda. In razume se, da smo tudi silvestrovali pri »Vrčku« Vinko, Franček, Slavec in jaz spodaj podpisani Rado.

Poslavljali smo se od starega leta z lahkim srcem — saj ga ni bilo nič prida — in smo od veselja — pili. Pozdravljali smo mlado leto, si obetali obete in od veselja — pili oj, vince, vince, vince rumeno, haha...

Smo namreč zakoreninjeni v svojem ljudstvu in domači grudi ko hren in se zvesto držimo ljudskih šeg. Naše ljudstvo ni nikoli v zadregi, kam bo z vinom. Mi Slovenci vinca ne prodamo. Vince pijemo, dobre volje smo in veselo zapojemo. Je zatorej vince v čislih pri našem ljudstvu kakor vera in mu postavljamo hrame, najraje ob bok samim božjim hramom in gre tozadeven naš sloves po svetu.

Je tudi nič kako iznajdljiv naš narod in mu je koj pri roki prigoda, pa vzrok in povod za popivanje. Vince je sladko, teče nam gladko ob rojstvu tako kakor ob smrti, ob poroki kakor ločitvi, naj bo sonce ali dež, veliko veselje ali globoka žalost. Kako ne bi potlej pošten kristjan dal za glažek vinca rujnega ob tako veličastnem trenutku, kakor je pokop starega in rojstvo mladega leta?!

Smo si rekli: »Kolikor kapljic, toliko let« in smo se v kritični noči zbrali pri »Vrčku«.

Vinko, ki je od stroke in mu vino daje ne ravno presuh kruhek zanj in za familijo, se je koj postavil: »Kelnarca hiter, prinesi ga liter!« Ga je Micka prinesla. Vinko pa: »Hudirja,

barve mu ne bi mogel opredeliti. — Micka, od kod pa je?«

Micka: »Iz kleti.«

Vinko: »To si se navadila modrije, Micka! Vem. Vprašam pa, kateri trsek ga je nosil, kateri hribček rodil?«

»Ne vem.«

Ne bodi len, ga je Vinko hitro djal na jezik in že tudi izpljunil pod mizo: »Corba!« Potem se je obrnil k nam: »To še daleč ni sladko vince bučensko. Mu najspretnejši matičar ne bi mogel najti domovinskega hribčka. Mislim, da ga je res rodila klet. Fantje, kakor veste, ne bi bil od vina mož, če bi ne imel okusa, ga imam za ritoznojčana in mi je nocoj do znojenja.«

Micka je prinesla po eno dolgovratko za vsakega. Vinko pa koj: »Vinček moj, vinček moj...«

»Delim Vinkovo mnenje: pijmo ga, saj vinček je in ne vodá!« se mu je pridružil Franček, ki se spozna na bukve in pisarijo. »Kajti, fantje,« je naglasil, »le pristen slovenski vinček ima častno mesto v naši literaturi.« In naredil nam je predavanje z dokazovanjem. Ker se pa razume nekaj malega še na deske, je trdil, da še piškavega oreha ni vredna igra, katere se vsaj eno dejanje ne odigrava v krčmi z božansko kapljico na mizi, da si komediant zmoči gobček in poviša korajžo. En glažek al' pa dva, to nam korajžo da!

To se vam je potlej razvila diskusija. Ona z zbora volivcev in z občnih zborov društev ji še do gležnja ne sega. Vsak je hotel imeti prvo besedo in nobeden poslušati. Kozarce pa smo vsi približno enakomerno vzdigovali. Bi se morda s tako metodo dalo inspirirati razpoloženje za diskusijo tudi tam, kjer je primanjkuje, sem mislil in to tudi predlagam. Zagotavljam, da bi diskutirali v Novo leto, če je jaz ne bi pogruntal. To-le sem predlagal: »Franček, veš kaj, napiši, napiši esej: »Krčma in vino v narodovi literaturi!«

So se strinjali. Sedaj bomo pa videli, če bo Franček besedo tudi držal.

Ker je šla Micka po tretjo rundo ritoznojčana menda na lice mesta, je bil Vinko žejen ko mavrica. Ali je potlej čuda, da je Micki, ko je končno blagovolila priti s sladkim tovorom, vzel ritoznojčana iz naročja in spodbudno zapel: »Glažke si nalijmo, nalijmo do vrha...«

Smo nalili, izpili in koj imeli kvartet. Popevanje pa je vodil Slavec, ki si je s petjem kakor Vinko s pitjem, zakaj ob zbora »Veseli pevec« je. Še sape nismo utegnili vzeti, komaj da smo si namazali grla, že smo žvrgoleli ono »Bratci veseli vsi...«

Potem smo kakopak kar naprej pili in peli in bili veseli.

Mislim — priseči pa ne bi mogel, kajti je bilo novoletno jutro polno rožic in sem od duha omamljen v rožcah morda kaj pozabil — da so si popevke sledile tako nekako: »Prifurali so furmani...«, »Primi, bratec kupico«, potem ona zame posebno ginljiva o Martinu Kebru, češ pil ga je rad, pel ga je rad no pa lubu. Skoraj bi bilo odveč omenjati, da smo se vse bolj držali tistih, ki zahtevajo »ex«, kakor tista »...pri dobrem mojstru bil, se piti naučil« in pa »Sraka ima dolgi rep...«. Ko so bili vsi kozarci prazni pa: »Glažek je prazen, ne gremo še narazen...« Kdo bo šel?! Mi ne! Temveč: »Prej pa ne grem dam...« in pa »Ne grem domov, ne grem domov, sem žejna premočno...« Kajpak, so žejne tudi ženske in jim gre, kar jim gre, če niso zraven, vsaj s pesmijo spomin, ko dedci: »Mi pa po navadi pijemo ga radi...« Potem smo prehajali v romantiko: »Kdor pije ga rad, ni nikdar bogat, ni treba se ravbarjev bat...« In tako vam je ena popevka rodila drugo. Ta poslednja to-le: »Kar zaslužimo, vse zapijemo, potem pa gremo veseli domov...«

Mi seveda nismo šli. Kako bi šli, ko pa je vsak list naše štiriperesne deteljice menil, da ni z naše gore list, kdor ne zna vsaj pol sto teh pesmi. Slavec pa je vendarle menil, da smo jih odpeli morda kako desetino, toliko da ima naše ljudstvo tovrstnega narodnega blaga. Ga je že srbelo, da bi nam priredil s tega področja predavanje. Pa smo se zedinili, da si bo vzel Frančka za vzgled in bo zbral pa uredil blago v knjižnici, da bo vsak čas pivcem in pevcem pri roki in pa da ga bo otel pozabi poznim rodovom v spomin in uk.

Še dobro, da smo se hitro sporazumeli, kajti je pravkar napočil kritični trenutek. Ura je bila dvanajst kakor sicer, luč je pa ugasnila kakor ta staro leto, pa zopet posvetila novemu na pot. Bil je čas oddiha. Vendar je Franček dejal, da se zdaj spodobi kaka beseda in mi ukazal: »Rado, spusti guč!«

Kaj sem hotel, svečano sem se dvignil — k sreči so še noge bile prisebne in tudi jezik je še ubogal — in spregovoril. Bil sem pa proti-navadi kratek. Le kdo bo klobasal in kdo poslušal v takih svečanih trenutkih, ki jih je jako zelo malo in so kratki. Pa tudi mogel nisem, kajti, tako sem spregovoril: »Tovariši in bratje, srce se mi topi v ginjenosti ko žalost v vinu in kakor raketa mi plava duša v stratosferi, duh se mi pa polni z navdihi ko kovaški meh. Čutim in vidim, da se taisto dogaja tudi z vami. Kaj bi torej govorili, več bomo storili, če nam bo novo milostno. Na mnoga!«

»Kolikor kapljic...« smo začeli znova. Potem smo naredili kozarci izpraznite se, se objeli in ocmokali, kakor je to v ginjenosti med brati navada in oči so se nam napolnile hkrati s kozarci.

Kaj je bilo potem? Pili smo in peli, kakor je to navada.

Domov pa nismo šli skupaj. Sicer pa ovija kraj in način našega slovesa novoletna megla v svojo debelo tančico. Tudi zgodovina naj zatorej o tem molči. Zame se je nadaljevalo tam — mislim, da še pri kom — ko je žena obračaje žepe ugotovila: »Suh je ko poper.« Odgovoril sem, da že mogoče spričo tolikšne moče. Potem sem še, tako se mi dozdeva, brundal nekaj takega, kakor da bo leto s sušo na njivi in v žepu za eno figo.

Rado Guč

Neka britanska firma iz Bermingena je izdelala nov tip sani, ki jih je letos preizkusila britanska »Špicberška ekspedicija« na Arktiki. Sani, napravljene iz aluminija, so dolge 3,5 m, široke 0,60 in globoke 0,20 m. Sani so se dobro obnesle in se kljub težkim tovorom lahko premikajo po ledu.

STEKLARNA
»BORIS KIDRIČ«
Rogaška Slatina

PROIZVAJA VSE VRSTE VOTLEGA, BRUSENEGA, KRISTALNEGA IN SLIKANEGA STEKLA. NAŠI KVALITETNI IZDELKI SO ZELO ISKANI TUDI IZVEN NAŠE DEŽELE

želi vsem svojim odjemalcem in poslovnim tovarišem veliko uspehov v novem letu 1955

ZDRAVILIŠKO GOSTINSKO PODJETJE
DOBRNA
pri Celju

želi svojim cenjenim gostom in obiskovalcem veliko zdravja in uspehov v novem letu 1955 ter se priporoča za prihodnjo sezono — Kolektiv se bo tudi v prihodnji sezoni trudil, da bodo naši gostje spet zadovoljni!

SAVINJA

„Savinja"

LESNA INDUSTRIJA CELJE

Če želite lepo urediti prostore, v katerih živite in delate, se obrnite na nas! Nudimo vam družinske spalnice iz vseh vrst furnirja, mehke spalnice, kuhinjsko opremo, delovne kabinete, kavče, otomane, trodelne žimnice in vložke za postelje. Razen tega vam nudimo mehak in trdi rezan les, plemenite in slepe furnirje, kakor tudi raznovrstno embalažo in galanterijske izdelke.

VELIKO USPEHOV V LETU 1955

HMEZAD
ŽALEC
zadružno trgovsko podjetje za izvoz hmelja
ŽALEC - SLOVENIJA

Zalaga domače pivovarne s svetovno znanim slovenskim štajerskim hmeljem

Želi vsem proizvajalcem hmelja, kmetom zadružnikom, zadružnim organizacijam in kmet. posestvom

MNOGO SREČE IN USPEHOV V NOVEM LETU 1955

KERAMIČNA INDUSTRIJA LIBOJE
PRI CELJU

proizvaja in nudi
GOSPODINJSKO, DEKORATIVNO IN SANITARNO KERAMIKO

Vsem cenjenim odjemalcem in dobaviteljem ter poslovnim prijateljem želimo obilo delovnih uspehov in zadovoljstva
V NOVEM LETU 1955

Trgovsko podjetje OZZ
CELJE

ODKUPUJE IN PRODAJA:
reprodukcijski in gradbeni material ter kmetijske stroje vse vrste kmetijskih pridelkov, sadje in zelenjavo, gozdne sadeže in zelišča, živino ter les

ODPRLI SMO V CELJU NOVO POSLOVALNICO
s sadjem, zelenjavo in semeni

Vsem dobaviteljem in kupcem se v novem letu 1955 še nadalje priporočamo ter jim želimo obilo sreče in
USPEHOV POLNO LETO 1955

Delovni kolektiv
Pivovarne Laško

želi vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim prijateljem obilo uspehov v novem letu in se priporoča za naklonjenost tudi v letu 1955.

Zahtevajte povsod izvrstno, ceneno in kvalitetno laško pivo.

Naš zaščitni znak na steklenicah je jamstvo, da boste zadovoljni!

Tovarna ovojnega papirja in lesna industrija

Višnja vas

ŽELI SVOJIM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM VELIKO USPEHOV V NOVEM LETU 1955!

Izdeluje ovojni papir filament, rezan les iglavcev za izvoz in tuzemstvo ter zaboje raznih dimenzij.

Naša najboljša reklama so solidni izdelki in nizke cene!

Elektroinstalacije

CELJE, ŠLANDROV TRG 6, dvorišče

Izvršuje vsa elektroinstalacijska dela jakega in šibkega toka na novogradnjah, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča popravila. Polnimo vse vrste akumulatorjev. Svoje usluge nudi po konkurenčnih cenah.

Cenjenim strankam se zahvaljujemo za naklonjenost v minulem letu in se še nadalje priporočamo!

VSEM ŽELIMO SREČNO NOVO LETO 1955

Trgovsko podjetje OZZ

„VINO" Celje

Zidanškova ulica 1

NUDI VSE VRSTE ALKOHOLNIH IN BREZALKOHOLNIH PIJAČ PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH IN NAJBOLJŠIH KVALITET

Vsem delovnim ljudem naše domovine želimo v novem letu 1955 novih uspehov v socialistični graditvi našega gospodarstva in svetle bodočnosti nove Jugoslavije!

TEKSTILNA TOVARNA PREBOLD

IZDELUJE VSE VRSTE BOMBAŽNIH TKANIN V PRIZNANO DOBRI KVALITETI

●

NE POZABITE!
TEKSTILNA TOVARNA V PREBOLDU!

●

ŽELI V NOVEM LETU OBILO USPEHOV PRI NADALJNJEM RAZVOJU DELAVSKEGA IN DRUŽBENEGA UPRAVLJANJA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN LJUDEM NAŠE DOMOVINE

●

NAJ BO LETO 1955 — LETO NOVIH ZMAG NA POLJU SOCIALISTIČNE IZGRADNJE

Kmetijska zadruga Zreče

odkupuje in prodaja vse vrste kmetijskih pridelkov in proizvodov ter nudi vse vrste reprodukcijskega materiala za kmetijstvo. Razpolaga z lastnimi obrtnimi delavnicami in strojnim parkom. Vse vrste uslug izvršujemo po najnižjih cenah.

◆

ŽELIMO VSEM ZADRUŽNIKOM IN DELOVNIM LJUDEM V NOVEM LETU ŠE VEČJIH USPEHOV PRI NAPORIH ZA DVIG NAŠEGA ŽIVLJENJSKEGA STANDARDA.

Kovinsko podjetje

Celje,

Vodnikova ulica 6

IZDELUJEMO

razne strojne naprave, mizarske brusilne stroje, kaloriferje vseh vrst.

IZVRŠUJEMO

stavbna kleparska dela, strelovodne naprave, instalacije mrzle in tople vode, montažo centralne kurjave, sušilne naprave in vsa druga v stroko spadajoča dela.

ŽELIMO VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU NAŠE DOMOVINE V NOVEM LETU 1955 VELIKO USPEHA PRI NADALJNJIH NAPORIH ZA ZGRADITEV SOCIALIZMA!

TRGOVSKO PODJETJE

ŽITAR CELJE

nudi vse vrste mlevskih izdelkov in se svojim cenjenim strankam še nadalje priporoča.

Svojim odjemalcem želi uspehov polno novo leto 1955.

Tovarna nogavic Polzela

izdeluje in nudi: moške, ženske, otroške kratke in dolge nogavice ter dokolenke, ženske svilene nogavice od navadnih do najfinejših perlon in nylon nogavic v brezkonkurenčni kvaliteti. Barve po želji kupcev.

Tek. račun pri NB Žalec št. 6251-T-12 — Železn. postaja Polzela

ŽELI VSEM SVOJIM ODJEMALCEM, DOBAVITELJEM TER POSLOVNIM PRIJATELJEM VELIKO USPEHOV V NOVEM LETU 1955!

V prizadevanju za čim večji razvoj našega gospodarstva želi delovni kolektiv

Kmetijskega gospodarstva

Šempeter v Sav. dolini

vsem kmetijskim gospodarstvom, zadrugam in ostalim kolektivom mnogo uspeha v novem letu 1955 z željo, da bi njihova nenehna borba in napredek žela še večjih uspehov

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE CELJE

nudi svoje prvovrstne izdelke:

EMAJLIRANO POSODO,

POCINKANO POSODO,

BRUSENO IN SUROVO POSODO,

POKOSITRENO POSODO,

HIGIENIČNE EMAJLIRANE IZDELKE,

KOPALNE KADI,

KOTLE IN RADIATORJE

ZA CENTRALNO KURJAVO

SENČNIKE VSEH VRST ITD.

TRADE MARK

Brzojav: EMAJL Celje

Telefon: 22-71

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Topec Celje

celje toper

TOVARNA PERILA, KONFEKCIJE, PRESITIH ODEJ IN PLETENIN

Telefon 22-31, 22-32, poštni predal 5

Brzojav TOPER Celje

Naša zaščitna znamka je znana širokim krogom potrošnikov. Naš interes je, da postrežemo s kvaliteto. V vsaki trgovini zahtevajte renomirane izdelke »TOPER«.

„MERKUR"

trgovina z mešanim blagom Celje

ŽELEZNINA — ŠPECERIJA

Solidna postrežba — nizke cene!

Svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem želi obilo sreče V NOVEM LETU 1955!

PLINARNA - VODOVOD IN JAVNA RAZSVETLJAVA

Nudimo koks za kurjavo in katran za premazanje

ŽELIMO SREČNO NOVO LETO 1955

Vsem potrošnikom našim odjemalcem želi

kolektiv trgovskega podjetja

KURIVO

USPEŠNO IN SREČNO NOVO LETO 1955

TOVARNA Aero CELJE

ISKRENO ČESTITA OB NOVEM LETU 1955 VSEM SVOJIM ODJEMALCEM TER SE PRIPOROČA S SVOJIMI KVALITETNIMI IZDELKI:

karbon papir — indigo papir — pisalni trakovi — matrice za razmnoževanje — šolske barvice — tempera barve — oljnate umetniške barve — črnila — barve za obleke in tako dalje.

„AVTO-MOTOR"

CELJE - MARIBORSKA 21

ima vedno na zalogi v veliki izbiri in po nizkih cenah ves električni in potrošni material za avtomobile, motorje in dvokolesa; plašče in zračnice za vsa vozila, akumulatorje itd.

Svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem

ŽELI USPEHA POLNO NOVO LETO 1955

ZATO NE POZABITE — **AVTO — MOTOR, CELJE**

CELJSKA TISKARNA CELJE

PAPIRNICA IN KJIGARNA

TRG V. KOGRESA 3

OD 1. APRILA 1954 SMO POD OPERATIVNIM VODSTVOM CELJSKE TISKARNE. IZREDNO NIZKI REŽIJSKI STROŠKI NAM OMOGOČAJO KONKURENČNE CENE. VABIMO VAS, DA SE O TEM PREPRIČATE, KAKOR TUDI O NAŠI POSTREŽBI!

SE PRIPOROČA KOLEKTIV!

Kolektiv tiskarne, knjigarne in papirnice Vam želi v letu 1955 obilo proizvodnjo — poslovnih uspehov in osebnega zadovoljstva!

TOVARNA ORGANSKIH BARVIL CELJE

Telefon štev. 2006 — brzojavi: TOB Celje

Tekoči račun pri NB Celje, št. 620-T-8

želi vsem delovnim kolektivom

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955!

Obenem nudi za tekstilno, usnjarsko in kemično industrijo:

ŽVEPLENA »TOBOTION«,

REDUKTIVNA »TOBANON« IN

KISLA »TOBACID« BARVILA

S STRANSKIMI PROIZVODI.

Vse cenjene odjemalce obveščamo, da nam je uspelo izpopolniti barvno paleto žveplenih barvil z vsemi manjkajočimi niansami, s katerimi vam bomo v novem poslovnem letu že lahko postregli. Istočasno razširjamo obrat na proizvodnjo direktnih AZO barvil.

PODJETJE
ELEKTRO-CELJE
CELJE

dobavlja potrošnikom električno energijo po najugodnejših pogojih;
projektira, gradi in opravlja montažo daljnovodov, krajevnih omrežij in transformatorskih postaj;
izvršuje vsa v električno stroko spadajoča instalaterska dela.

NAŠIM POTROŠNIKOM ŽELIMO USPEHOV POLNO NOVO LETO 1955

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
BETON
CELJE

je najbolj mehanizirano gradbeno podjetje v celjskem bazenu

Izvršuje nizke in visoke gradnje najhitreje, zelo solidno in poceni.
Vsem investitorjem se še nadalje priporočamo za naročila

Vsem investitorjem, vsem delovnim kolektivom in delovnim ljudem želimo mnogo uspehov v novem letu 1955.

TRGOVSKO PODJETJE
„VESNA" Celje
Cankarjeva št. 2

Trgovina »Galanterija« v Stanetovi ul.
Trgovina »Drogerija« v Prešernovi ul.
Trgovina »Parfumerija« na Trgu V. kongresa

Bogata izbira — primerne cene

Svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem želi uspehov polno novo leto 1955

Grosistično in detajlistično trgovsko podjetje
JADRAN
CELJE

Vam nudi iz svojih zalog po znižanih dnevnih cenah vse vrste barv, oljnate emajle vseh barv, firnež laneni, nitro in tesarol lake vseh barv, strojno olje, pralna mila itd.

Svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem želi mnogo uspehov in sreče v letu 1955

ZLATARNA
CELJE

se priporoča s svojimi kvalitetnimi izdelki

in želi vsem delovnim kolektivom uspeha polno novo leto.

„Ključavničar"
CELJE, Aškerčeva ulica 7

s svojimi obrati: ključavničarstvo, kleparstvo in vodovodne instalacije, izvršuje vsa v stroko spadajoča dela.

Delovnemu ljudstvu in vsemu prebivalstvu želi srečno novo leto.

MLADINSKA KNJIGA
Knjigarna in papirnica Celje, Stanetova 3 — Tel. 21-93

Na drobno Na debelo

Solske knjige — Vse šolske potrebščine — Tiskovine — Pisarniške potrebščine — Velika izbira antikvaričnih knjig —

Odkupujemo antikvarične knjige
Svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem želi srečno in uspehov polno novo leto 1955

RESTAVRACIJA
BELI VOL
CELJE, STANETOVA 3

nudi prvovrstna vina, vedno sveže pivo in druge alkoholne in brezalkoholne pijače. Izborna kuhinja. Topla in mrzla jedila vsak čas na razpolago.

Silvestrovanje bo v vseh prostorih.

Za obisk se priporoča kolektiv.

Svojim cenjenim gostom želi srečno novo leto 1955

KOLEKTIV PODJETJA
AVTOBUSNI PROMET CELJE

ŽELI DELOVNIM KOLEKTIVOM IN DELOVNEMU LJUDSTVU VELIKO VESELJA IN USPEHOV V NOVEM LETU
1955

KMETIJSKI MAGAZIN
Ljubljana
POSLOVALNICA CELJE

NUDI VSEH VRST KMETIJSKIH STROJEV IN OSTALEGA KMETIJSKEGA ORODJA
SVOJIM ODJEMALCEM ŽELI SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1955
PRIPOROČA SE SE NADALJNJI NAKLONJENOSTI

RADIO-VAL
CELJE, LJUBLJANSKA 6
s podružnico v Šoštanju

Izvršujemo popravila vseh vrst radijskih aparatov, ojačevalcev, kinoojačevalcev, montiramo ojačevalne naprave. Ob vsaki priliki Vam oskrbimo vsakovrstna ozvočenja. Cenj. strankam se zahvaljujemo za dosedanjo naklonjenost in se priporočamo tudi nadalje.

Vsem želimo srečno novo leto 1955!

KOLEKTIV PODJETJA
MESNINE
CELJE

se bo tudi v letu 1955 trudil, kakor doslej, da vsestransko ustreže in zadosti željam svojih odjemalcev

Zahvaljujemo se vsem, ki so bili naši odjemalci, priporočamo se potrošnikom, vsem pa želimo prav srečno in uspeha polno novo leto 1955

KOLEKIV SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA
GRADITELJ
CELJE

ŽELI VSEM INVESTITORJEM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955

IZVRŠUJEMO VSE NIZKE IN VISOKE GRADNJE TER VSA OSTALA V GRADBENO STROKO SPADAJOČA DELA

IZDELAVA SOLIDNA CENE KONKURENČNE

DELOVNI KOLEKTIV
AVTOOBNOVA
CELJE

ŽELI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN VSEMU PREBIVALSTVU SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO
1955

Puškarska delavnica
TRGOVINA „JELEN"
CELJE
Tomšičev trg 11

Prodaja lovsko in športno orožje, strelivo in razstrelivo ter ves ostali lovski in ribiški pribor.

Popravlja vse vrste lovskega in civilnega orožja.

MLINSKO PODJETJE CELJE

v svojih mlinih: Medlog, Vrbje, Šempeter, Zagorje, Slovenske Konjice in Sevnici nudi potrošnikom vse vrste kvalitetnih mlevskih izdelkov.

Delovnemu ljudstvu želi uspeha polno novo leto 1955

Delovni kolektiv podjetja
CEMENTNINE
CELJE

želi vsem svojim odjemalcem, vsem delovnim kolektivom in vsemu delovnemu ljudstvu uspehov polno novo leto 1955

Vrtnarska šola
Celje-Medlog

želi vsem delovnim kolektivom in vsem delovnim ljudem uspehov polno novo leto 1955

STROJNA FINOMEHANIKA CELJE

IDRO CELJE

želi delovnemu ljudstvu srečno in uspehov polno novo leto 1955
Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela in vsa dela finomehanike

VELEBLAGOVNICA

LJUDSKI MAGAZIN CELJE

Vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem čestitamo novo leto 1955

Nudi svojim cenjenim odjemalcem bogato izbiro blaga: platna za rjuhe, postelini kanafas, blago za zavese, prešite odeje iz svilenega brokata in klota, trodelne posteljne vložke, žične mreže za postelje, flanel za rjuhe, preproge, predposteljnike, flanelo, barhende ter najrazličnejše blago za obleke. Neveste, oglejte si blago za opremo stanovanja! Pridite in prepričajte se o kvaliteti vsega blaga!

Splošno gradbeno podjetje

Savingrad - Celje

Investitorjem, delovnim kolektivom in vsem delovnim ljudem želi srečno novo leto 1955

Izvršuje visoke in nizke gradnje ter vsa v stroko spadajoča dela.
Delo solidno — cene konkurenčne.

Elektro-radio-center

CELJE, TRG V. KONGRESA

Svojim odjemalcem želimo srečno in uspehov polno novo leto 1955

Tehnično trgovsko podjetje z elektrotehničnim in radio materialom. V zalogi elektro in radio material, radijski aparati ter vse vrste elektromotorji.

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO

TKANINA GALANTERIJA CELJE

SE ZAHVALJUJE SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM ZA NAKUPE V LETU 1954 IN SE PRIPOROČA TUDI ZA POSLOVNO LETO 1955

ISTOČASNO VAM DELOVNI KOLEKTIV ŽELI SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO

NUDIMO VAM BOGATO IZBIRO BOMBAŽNEGA IN VOLNENEGA BLAGA, KONFEKCIJE IN PLETENIN TER GALANTERIJSKEGA BLAGA PO NAJNIŽJIH KONKURENČNIH CENAH

METKA

MEHANIČNA TKALNICA, CELJE

SREČNO NOVO LETO 1955 ŽELIMO VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU!

*

IZDELUJE VSE VRSTE BOMBAŽNIH TKANIN V PRIZNANO DOBRI KVALITETI — CENE KONKURENČNE

Brzojavke: Metka Celje — Telefon 23-90

TRGOVSKO PODJETJE

„Volna" Celje

*

NUDI V SVOJI TRGOVINI BOGATO IZBIRO RAZNEGA TEKSTILNEGA BLAGA PO NAJNIŽJI KONKURENČNI CENI

*

OB TEJ PRILIKI ČESTITAMO VSEM NAŠIM ODJEMALCEM K NOVEMU LETU 1955

PROJEKTIVNI BIRO

Celje, Gregorčičeva ul. 3

ŽELI MNOGO DELOVNIH USPEHOV V LETU 1955 TER SE PRIPOROČA INVESTITORJEM ZA NAROČILA NAČRTOV VISOKIH IN NIZKIH GRADENJ

LIP Šentjur pri Celju

Želimo vsemu delovnemu ljudstvu mnogo uspehov v novem letu 1955 pri nadaljnji graditvi socialistične domovine.

Nudimo vam vse vrste rezanega lesa listavcev in vse vrste furnirja

---

USPEŠNO LETO 1955 ŽELI KOLEKTIV PODJETJA

TRGOVINA Z USNJEM NA DEBELO IN DROBNO

„PODPLAT"

CELJE, STANETOVA 19

in se priporoča svojim cenjenim odjemalcem s kvalitetnim blagom, veliko izbiro, ugodnimi cenami ter solidno postrežbo

---

TEKSTILNA TOVARNA Šempeter v Sav. dolini

Vsemu delovnemu ljudstvu socialistične domovine v novem letu 1955 mnogo sreče in uspeha!

Proizvaja in nudi beljena platna v vseh širinah!

Trgovina s konfekcijo

VARTEKS

Celje – Trg V. kongresa

Svojim cenjenim odjemalcem želimo srečno in uspehov polno novo leto 1955 te se še nadalje priporočamo!

KMETIJSKA ZADRUGA FRANKOLOVO

s svojimi odseki želi vsem svojim zadružnikom, poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem mnogo uspehov v letu 1955

Odkup vseh kmetijskih pridelkov, stalno na zalogi sredstva za zaščito rastlin.

KOLEKTIV

OPEKARNE

Ljubečna - Bukovžlak

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem uspešno novo poslovno leto 1955 in se priporoča s svojim bogatim asortimentom kvalitetnih opek — navadnih in specialnih, predvsem radialne opeke visoke nosilnosti.

Kmetijska zadruga

VITANJE

s svojimi podjetji, odbori in odseki razvija napredno zadružno gospodarstvo in pomaga pri dvigu kmetijske proizvodnje. Odkupuje in prodaja vse vrste kmetijskih pridelkov in proizvodov ter nudi za kmetijstvo potreben reprodukcijski material. Razpolaga z lastnim strojnim parkom. Pospešuje in razvija napredno kmetijstvo s pomočjo pospeševalnih odsekov.

Želimo vsem zadružnikom in delovnim ljudem v novem letu 1955 mnogo delovnih uspehov.

Veletrgovsko podjetje s špecerijskim in kolonialnim blagom

Potrošnik-Celje

s svojimi skladišči Celje, Tomšičev trg in Žalec, želi svojim cenjenim odjemalcem uspeha polno novo leto 1955. Zahvaljuje se za dosedanjo naklonjenost ter se priporoča še za nadalje.

Kovinsko podjetje Žalec

Vsemu delovnemu ljudstvu socialistične Jugoslavije želimo v novem letu 1955 mnogo uspehov.

Nudimo vam po konkurenčnih cenah vodne zasuvne, razne kmetijske stroje, sivo litino, odlitke barvastih kovin ter izvršujemo vse industrijske remonte promtno in točno.

Državni obrtni obrat

ČEVLJARSTVO

Celje, Trg svobode 3

Prodaja čevljev lastnega izdelka želi svojim cenjenim odjemalcem srečno in veselo novo leto 1955

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO

„USNJE" CELJE

Trg V. kongresa štev. 4.

nudi maloprodajni trgovski mreži po najnižjih engro cenah vse vrste zgornjega, spodnjega usnja, čevljarskih, sedlarskih, tapetarskih in torbarskih potrebščin ter pogonskega jermenja po najnižjih dnevnih cenah.

Vabimo vas na ogled naših zalog in se boste sami prepričali, da vas bomo solidno postregli

Delovni kolektiv podjetja želi vsem našim cenjenim odjemalcem srečno novo leto 1955.

Trgovina z rabljenimi predmeti

„KOMISIJA"

Celje — Tomšičev trg 12

SPREJEMA VSE VRSTE RABLJENIH PREDMETOV V PRODAJO IN JIH PRODAJA PO DNEVNIH CENAH!

*

DELOVNEMU LJUDSTVU ŽELI SREČNO NOVO LETO 1955!

*

Podjetje za promet z odpadki

Odpadpromet

LAŠKO

Odkupuje vse vrste odpadnega materiala: staro železo, litino, baker, svinec, medenino itd. po najvišjih cenah.

Srečno in uspešno novo leto 1955

Delovni kolektiv

ŽELEZARNA ŠTORE

želi vsem delovnim kolektivom in delovnim ljudem v novem letu 1955 še več uspehov pri nadaljnjem poglabljanju socialistične demokracije in samoupravljanja Naj bo novo leto 1955 - leto novih zmag v borbi za lepšo bodočnost delovnega ljudstva!

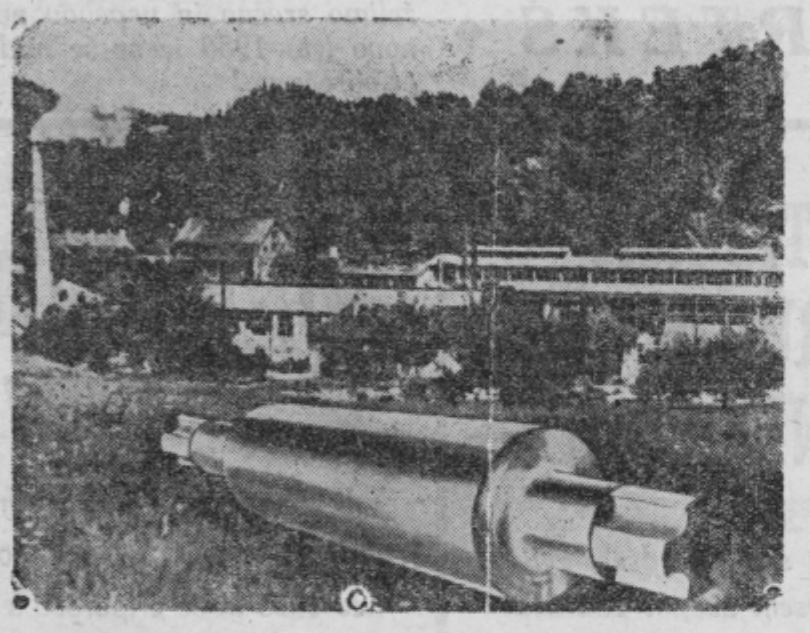

ŽELEZARNA ŠTORE PROIZVAJA:

valjane proizvode: *okroglo, ploščato, kvadratno, šesterokotno in betonsko železo;*

odlitke sive litine: *strojno litino, litoželezne cevi s pripadajočimi armaturami, jeklarske in kovaške kokile;*

vse vrste valjev *iz trde litine za potrebe črne in barvaste metalurgije, za mlinsko in tekstilno industrijo;*

ognjeodporne izdelke: *visoko kvalitetno šamotno opeko in šamotni malter.*

Okrajna zadružna zveza v Celju

Telefon 24-66, 24-67

Okrajna zadružna zveza v Celju povezuje 68 kmetijskih zadrug, ter uspešno razvija in krepi zadružno misel in gospodarsko osnovo vsem oblikam kmetijskega zadružništva v okraju.

s svojimi podjetji:

Trgovsko podjetje v Celju
Trgovsko podjetje „Vino" v Celju
Podjetje „Obnova" v Žalcu
Hmeljarski inštitut v Žalcu
Vinogradniška poskusna postaja v Virštanju
Kmetijsko posestvo v Vojniku
Zadružno posestvo Latkova vas

ŽELI SVOJIM ČLANOM, KMETOM-ZADRUŽNIKOM, ZADRUŽNIM ORGANIZACIJAM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM LJUDEM SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO

1955